

TEMA: BØRNEFILM

Læs om arven efter Spielberg, om tv, film og lavstatus som drivkraft, om det fantastiske, den fagre digitale verden og børnefilmens udfordring.

SIDE 8-19

STORE FORVENTNINGER

Det bli'r i familien - familien Gregersen. Gennem et år er budskabet blevet udbredt med reklamer og effektivt PR-arbejde, og Familien Danmark har kunnet føle sig som en del af *Familien Gregersen*, fordi de hele tiden er blevet opdateret i aviser, blade, radio og tv.

SIDE 20-21

DE HIGER OG SØGER

DFI udgiver et nyt webbaseret stumfilmskuespillerleksikon og tager hul på et stort Asta Nielsen-projekt med registrering og restaurering af filmmateriale og udgivelse af dvd. Mød også billedarkivet og se, hvad for skatte, man finder der.

SIDE 24-31

./FILM/

#40

FILM UDGIVES OG DISTRIBUERES AF DET DANSKE FILMINSTITUT / DEC. 2004 - JAN. 2005

TEMA: BØRNEFILM Læs om hvad der sker på film i 2004 og hvordan det påvirker os alle. Vi fortæller om de nye tegnefilm og børnefilmserier.	SOM RINGE I VANDET Det er i familien Gregersen, gennem et år er budskabet blevet udbredt til danskerne gennem reklamer og PR-arbejde. Gennem et år har Familien Danmark kunnet føle sig som en del af Familien Gregersen, fordi de hele tiden er blevet opdateret gennem aviser, blade, radio og tv.	DE HIGER OG SØGER Det er på et af verdens mest prestigefulde filmfestivaler, og her er det blevet til en dansk film om en pige, som leder efter sin far.
---	--	--

FILM#40 / #40

**FILM#40 /
DECEMBER 2004
5. ÅRGANG**

UDGIVET AF Det Danske Filminstitut
REDAKTØRER Agnete Dorph Stjernfelt, Susanna Neimann **REDAKTION** Lars Fiil-Jensen, Vicki Synnott **DESIGN** Koch & Täckman **AD** Anne Hemp, Pernille Volder Lund **TYPOGRAFI** Cendia (e©), Millton (e©), Underton (e©) **PAPIR** Munken Lynx 100 gr. **TRYK** Holmen Center Tryk A/S **OPLAG** 6.000 **ISSN** 1399-2813 **FORSIDE** Nicolas Winding Refn. Foto: Jan Buus

■ Artiklerne er, hvis ikke andet fremgår, skrevet af freelance filmkritikere og journalister.

BRUG BLADET FILM modtager gerne indlæg og idéer til kommende numre. Skriv til susannan@dfi.dk eller agnetes@dfi.dk.

ABONNEMENT ninac@dfi.dk

DET DANSKE FILMINSTITUT
Gothersgade 55
1123 København K
tlf 3374 3400

FILM #41, der udkommer d. 30. januar, bliver på engelsk i anledning af Berlin Filmfestivalen og distribueres som sædvanlig til alle abonnenter.

Harry Potter

INDEN I

PUSHER 2 Snart er der premiere på Jang Refns *Pusher 2*, den første af to opfølgere til *Pusher*. Også de to nye film er karakterdrevne dramaer, som Refn har frembragt på sin egen uanalytiske, intuitive facon. Interview med instruktør og scenograf. **Side 3-7**

TEMA: BØRNEFILM Nye toner og friskhed kendetegner den aktuelle generation af børnefilmskabere. Deres anderledes indfaldsvinkler har gengivet genren dens relevans i filmbranchen. **Side 8-19**

STORE FORVENTINGER Det blir' i familien - familien Gregersen. Gennem et år er budskabet blevet udbredt til danskerne gennem reklamer og PR-arbejde. Gennem et år har Familien Danmark kunnet føle sig som en del af Familien Gregersen, fordi de hele tiden er blevet opdateret gennem aviser, blade, radio og tv. Forventningen spredes som ringe i vandet. **Side 20-21**

Jesper Jargil

JESPER JARGIL har gennem en årrække udforsket mulighederne i de nye medielandvindinger. Han var en af de første, der bare gjorde det der med en-mand-et-kamera. Han var først med High Definition TV, involveret i dogmebrødrenes D-dag-projekt, og han har gjort undersøgelsen af den kunstneriske skabelsesproces til en særlig, personlig sportsgren. Sidste skud på stammen er dvd'en *Skitser til portræt af en maler - en interaktiv film om Vibeke Tøjner*. FILM har talt med ham om arbejdet med en dokumentar-dvd. **Side 22-23**

ASTA NIELSEN er den gennem tiderne største danske filmstjerne. Nu gennemfører Filminstituttet et projekt om eftersøgning og undersøgelse af forsvundne og overlevende film med Asta Nielsen. **Side 24-25**

Asta Nielsen

BILLEDARKIVET En samling på 2,3 millioner billeder og 22.000 plakater bevares og formidles i DFI's Billedarkiv, hvor oprustningen til den digitale fremtid er i fuld gang. Indtil videre foregår søgningen i samlingerne dog stadig iført handsker. Poul Malmkjær, den første leder af Centralarkivet fortæller om Billedarkivets historie, fra glasplader til cd-rom. **Side 26**

STUMFILMFOLK Nu kan alle interesserede søge information om samtlige skuespillere, der har medvirket i danske stumfilm. Det drejer sig om mere end 1000 navne. Oplysningerne findes i DFI's filmdatabase Danmarks Nationalfilmografi, hvor der er billeder på godt 450 navne og biografier på knap 250. **Side 27-31**

ANTIPIRATGRUPPEN har været meget synlig i medierne det sidste års tid, ikke mindst med kampagnen *Nu strammer vi nettet*, hvor man har sendt erstatningskrav ud til en lang række store film- og musikpirater. Erstatningskravene kommer efter massive oplysningskampagner mod piratkopiering. Men kan kampen mod piratkopiering vindes, og er der en fremtid for musik- og filmindustrien på internettet? **Side 32**

Fyrtojet

ANDERSEN I FILM-X Den lang tradition for at lave tegnefilm med udgangspunkt i H.C. Andersen skal ikke ligge stille. Nu kan nye generationer boltre sig frit i H.C. Andersens nye klæder: FILM-X har ladet instruktørerne Anders Mørgenthaler og Mikkel Serup fortolke H.C. Andersens eventyr frit. Det er der kommet tre meget moderne og fornyende filmoplæg ud af. **Side 34**

MIN MÅDE

Den 25. december er der premiere på Nicolas Winding Refns *Pusher 2*, den første af instruktørens indtil videre to opfølgere til den otte år gamle gangsterfilm, *Pusher*. Også de to nye film er karakterdrevne dramaer, som Refn har frembragt på sin egen, meget uanalytiske og intuitive facon.

AF CHRISTIAN MONGGAARD

”James Whale holdt op, fordi han ikke kunne få sin kunstneriske frihed. James Cagney holdt op, fordi han ikke syntes, at det var spændende mere.” Nicolas Winding Refn har besluttet sig. Den dag, han ikke længere kan få det, som han vil, så holder han op.

”Hvis ikke jeg kan lave det, som jeg gerne vil, hvorfor skal jeg så blive ved,

hvad er det så værd?” siger han polemisk. ”Hvis ikke man udfordrer sig selv på alle mulige måder, hver gang man laver et eller andet, er man så ikke endt dér, hvor passionen hører op, og dagligdagen træder ind? Jeg spiste engang middag med Elia Kazan, og jeg spurgte ham, om han havde et godt råd til en ung filmskaber. Han sagde, med sin meget hæse stemme, ’my advice to you is, do it your way.’ Så hver gang jeg laver noget, har jeg hans vise ord i baghovedet. Jeg må gøre det på den måde, som jeg synes er rigtig, og så må vi se, hvad der sker. Så bliver tingene heller ikke så forudsigelige.”

Der er forhåbentlig længe til, at Jang, som Refn kaldes, ender i en situation, hvor han må tage sit virke som filminstruktør op til overvejelse. Men det var alligevel tæt på for ikke så længe siden, hvor hans seneste film, den engelsksprogede *Fear X*, floppede i Danmark, hvorfor Refn og hans producent, Henrik Danstrup, måtte erklære sig konkurs. De havde brug for penge, og meget tydede på, at det skulle

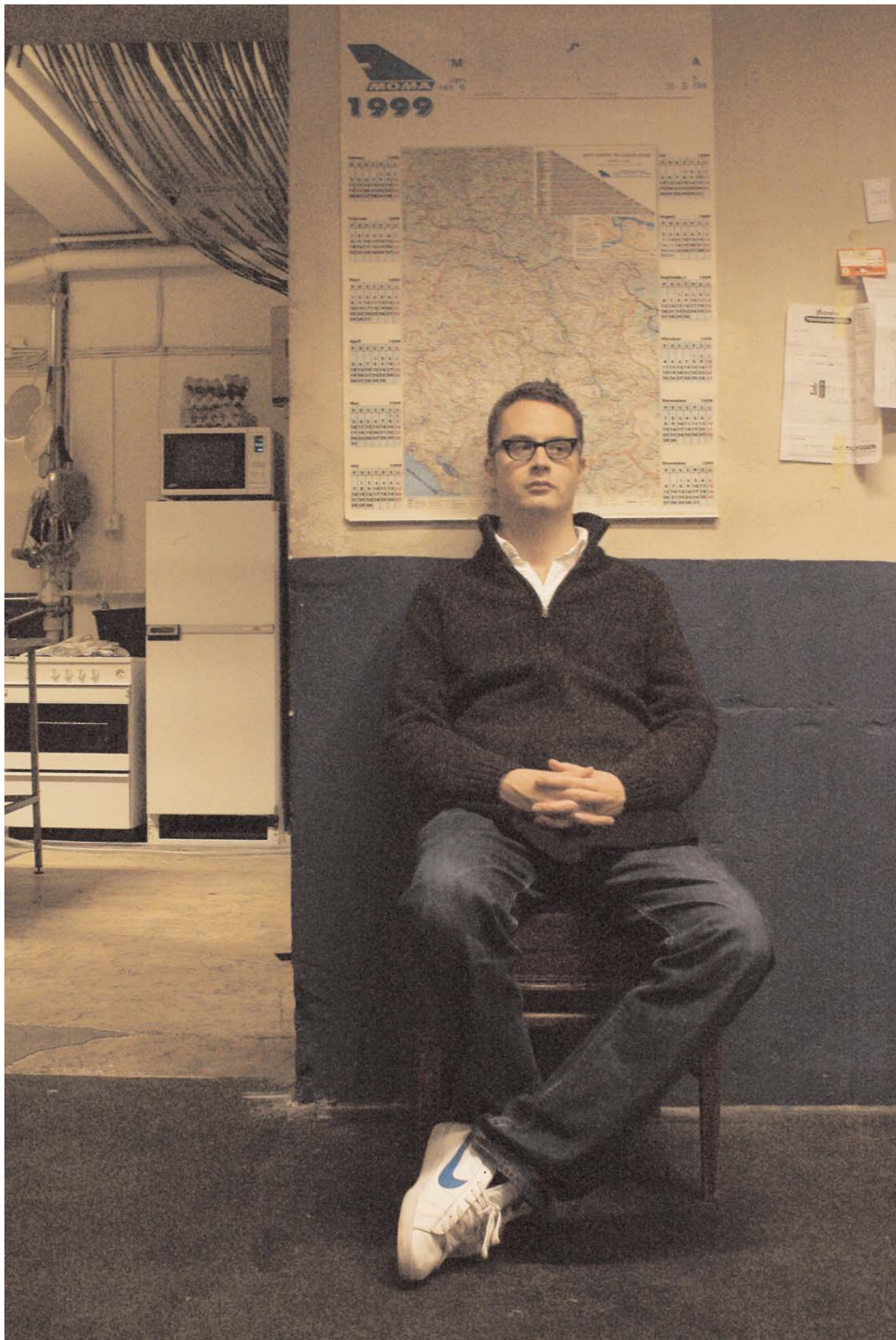

Foto: Jan Buus

være de bebudede opfølgere til Jangs første film, *Pusher*, som skulle rette op på situationen.

Heldigvis solgte *Fear X* siden godt i udlandet, ikke mindst England og Frankrig, og i stedet for at tænke på økonomi, kunne Jang slappe af og lave *Pusher 2* og *3* helt, som han havde lyst til. "Havde jeg bare lavet dem for pengenes skyld, kunne jeg lige så godt lade være. Det ville have været et stort tab for mig."

Jeg sidder i Jangs kontor på Nørrebro et par dage efter, at han har afsluttet optagelserne til *Pusher 3*. Sammen med sine assistenter er han ved at flytte om, faktisk er han ved at hænge gardiner op, da jeg ankommer. Han fortæller, at han havde besluttet sig for at flytte til et større sted, hvor han kunne indrette et screeningrum, men at han skal lave sin næste film, *Billy's People*, i USA, og at en flytning derfor må vente. Vi er omgivet af filmplakater fra Jangs store samling – *Mad Max*, *The Black Gestapo*, *Shock-Asia II - Les Ultimes Tabous*, *Karate - Dødens slag* – og mens han lægger andre plakater på plads i sine plakatskuffer, fortæller han, at han lige har investeret i endnu en stak plakater fra en anden samler.

TABLEAUFORTÆLLINGER

Det er otte år siden, at den selv lærte instruktør var med til at forandre det danske filmlandskab med det rå, energiske gangsterdrama *Pusher*. Siden har han understreget ikke mindst sit visuelle talent med *Bleeder* og *Fear X*, og det er naturligt at spørge, hvorfor han vender tilbage til den verden og så oven i købet i to film?

"Det udspringer af, at jeg er vild med tv-serier," siger han. "Måden at fortælle med serier er blevet mere avanceret og bedre. Nu er det ikke længere sådan, at hvert afsnit af en politiserie er afsluttet med en sag, der skal opklares. Nu er det tableau fortællinger med et meget større og bredere perspektiv. Det vil sige, at du kan forevige og trække op og ned og lave spin off og hive karakterer op af skuffer og smide dem ned igen."

Hvorfor ikke gøre det samme med *Pusher*, tænkte Jang Refn og fik den idé, at hvor den første film handlede om Frank (Kim Bodnia), så skulle den anden handle om Franks højre hånd, Tonny (Mads Mikkelsen), mens den tredje skulle have Milo (Zlatko Buric) som hovedperson. "Hvis jeg kun lavede en to'er, ville det bare være en efterfølger, og hvad er der spændende i det? Det var en større udfordring for mig at lægge ud med at lave et helt koncept og dermed skabe mit eget værk, som jeg kan udvikle og udnytte til uendelighed," siger han. Og hvis der dukkede spændende figurer op i de to nye film, så kunne han bruge dem i *Pusher 4*, *5* og *6*.

YOU LIVE BY THE SWORD

Det tog ham ikke lang tid at skrive manuskripterne til *Pusher 2* og *3*. "Der er visse ting, som kommer let, mens der er andre, man lige skal søge efter. Jeg er også blevet bedre til at skrive, og så er de her film meget lette for mig at fortælle på min måde." Og fortællestilen er den samme i *Pusher 2* og *3* som i den første film. "Historien opleves fra hovedrollen og kun fra hovedrollen. Vi ser, hvad han ser, vi hører, hvad han hører, og vi opdager, hvad han opdager."

Ligesom *Pusher* er de to efterfølgere karakterdrevne film. Det er det mest interessante, mener Jang Refn. "Filmene handler om mennesker i et kriminelt miljø. De kan i virkeligheden foregå i hvilket som helst miljø. Gangsterfilm er jo kun gode, hvis de handler om mennesker, og det gør selv de største klassiske, amerikanske gangsterfilm fra 30'erne og frem, f.eks. William Wellmans *Public Enemy*. Mennesker, der bliver til det, de er, fordi de færdes i et bestemt miljø."

"Moralen er, at 'you live by the sword, you die by the sword.' Men der var nogle elementer i ettern, som jeg ikke kunne bruge længere, fordi der er blevet drevet rovdraft på den form for fortælling: Farlige mænd skylder hinanden penge. Det er næsten blevet en kliché i sig selv herhjemme. Jeg måtte tvinge mig selv til at finde andre måder at fortælle historierne på.

De moralske temaer, de menneskelige konflikter blev en meget større del af fortællingen i *Pusher 2* og *3*. Halvvejs i *Pusher*, hvor det begynder at handle om Franks forhold til Vic, bliver den mere et karakterstudie, en undersøgelse af, hvorfor han er, som han er, og hvordan han er havnet, hvor han er havnet. Filmen udsprang måske af en fascination af gangsterfilm; men fordi jeg skød den kronologisk, udviklede den sig til noget andet. De elementer er med fra begyndelsen i *Pusher 2* og *3*, fordi det var den eneste måde, jeg kunne flytte konceptet fremad. *Pusher 2* handler om en mand, der vil gøre alt for at få sin fars kærlighed, og han får den aldrig. Den handler om en mand, der hele tiden mister alt."

KARAKTERERNE DIKTERER SIG SELV

Jang Refn arbejder meget uanalytisk og intuitivt, når han skriver. Det begynder med, at han tænker over scener, han gerne vil se i en film. Ideerne skriver han ned på indeksskørt, og når han har en vis mængde, lægger han dem ud foran sig

på gulvet for at se, om der er en historie i dem.

"Til at begynde med er jeg er fuldstændig ligeglad med, hvordan den bliver fortalt. Jeg siger til mig selv, at 'jeg ved intet, og nu går jeg bare efter, hvad jeg godt kunne tænke mig at se i hvilken rækkefølge.' Jeg læser heller aldrig mine manuskripter, når jeg har skrevet dem, fordi det skaber en distance til materialet. Jeg har mine indeksskørt, som jeg lægger i rækkefølge, og så kan jeg se filmen for mig, i klip, spil, rytme."

Jang Refn optager sine film kronologisk og opdager dem undervejs. Efterhånden antager de deres eget liv og skaber deres egen fortælleform. "På *Pusher 2* talte Mads Mikkelsen og jeg meget om Tonny den første uge, men fra den anden uge, begyndte vi at tale om alt muligt andet, fordi Tonny allerede var begyndt at diktere sin egen udvikling. Jeg vidste sgu ikke, hvordan han ville udvikle sig."

Jang Refn mener, at det er godt for skuespillerne, at han optager kronologisk. Så behøver de bare at dukke op på settet og fortsætte, hvor de slap dagen før.

"En gang byttede vi under optagelserne til *Pusher 2* om på to scener i kronologien. Det var så simpelt. Tonny skulle gå over gaden og bagefter snakke med nogen. Men på grund af tiden ville jeg skyde dialogscenen først og så overgangen bagefter. Det resulterede i, at vi brugte en time på at diskutere, hvordan følelsen var, og det endte selvfølgelig med, at jeg måtte skyde dialogscenen om. Da han gik over gaden, vidste han pludselig, hvordan det skulle være, netop fordi det dikterer sig selv. Det er meget mere ægte. Man får så meget foræret ved at skyde kronologisk. Holdet begynder også at involvere sig, fordi de kan se tingenes udvikling."

"Det er en meget mere interessant måde at opdage en film på. Vi laver jo ikke manualer. Det er kedeligt."

KNALD ELLER FALD

Det handler om at visualisere, siger han. "Jeg laver jo ikke radiomontager. It's called a movie. Karakterdrevne film kan meget hurtigt blive sterile i deres billedsprog. Da talefilmen kom til, blev alting pludselig enormt stift og sterilt, og der var en generation af instruktører, som rev sig bort fra det og ville have, at kameraet skulle bevæge sig igen. Vores pen er jo billedet, og man skal hele tiden være bevidst om bevægelsen og energien i kameraet."

"Jeg bruger den samme fotograf, Morten Søborg, som jeg havde med på *Pusher*. Men denne gang er vores stil meget mere præget af *Bleeder*, også fortælle-mæssigt, det er en meget intuitiv fortælleform. Jeg kan godt lide, at fotograferingen har en organisk følelse, at den ikke bliver for parfumeret eller for stilet, så stilen overtager indholdet. Derfor foretrækker jeg også fotografer, der bruger meget available light, hvad de nu har for hånden. Morten og jeg kan lide de samme ting, nat, lysstofrør, film noir, kontrast, bevægelse i kameraet."

Det urbane miljø spiller en stor rolle i Jang Refns dansksprogede film. "De foregår i en by, der er en blanding af forfald og fornyelse. København er meget svær at skyde i, men på Amager, hvor *Pusher 2* er optaget, er der mange flotte steder, som er i forfald på en poetisk måde. I indre by og på Vesterbro, Nørrebro og Østerbro kan man have et flot hus og så står der en eller anden moderne byggekloids lige ved siden af. En by er efter min mening noget, der er stort og massivt og larmende og på en eller anden måde i forfald. København er upersonlig, og jeg kan godt lide, når scenografien har en personlighed."

Når han laver en film, kan Jang Refn godt lide at bringe sig selv i en situation, hvor det er enten-eller. "Hvis ikke det fungerer på den her måde, så kommer det ikke til at fungere. Vi kan ikke redde det, too bad. Jeg skal have det pres på mig for virkelig at kunne gennemføre det. Fordi så er jeg tvunget til, når jeg kommer om morgenen, bare at indordne mig efter, hvor jeg er, og hvad jeg har foran mig."

Det er knald eller fald, siger Refn, og det giver et adrenalin-kick, som man kan blive afhængig af. "Man er tvunget til at lære at stole på sin intuition, og det er, hvad kunst er, intuition. Det er at udtrykke sine følelser på en intuitiv måde."

De rammer, som han opstiller for sig selv, tvinger ham til at være konsekvent, og, siger han, "konsekvens er en styrke i kunst og i mange af de film, som vi alle sammen kan lide; konsekvens skaber klarhed" ■

PUSHER II

PREMIERE 25.12.2004 **INSTRUKTION** Nicolas Winding Refn **MANUS** Nicolas Winding Refn **FOTO** Morten Søborg **PRODUCTION DESIGN** Rasmus Thjellesen **KLIP** Anne Østerud **LYD** Jens Bønding **MEDVIRKENDE** Mads Mikkelsen, Zlatko Buric, Leif Sylvester **PRODUKTION** NWR Productions ApS **PRODUCER** Henrik Danstrup **WEBSITE** www.pusher.nu

PUSHER III

PREMIERE TBA **INSTRUKTION** Nicolas Winding Refn **MANUS** Nicolas Winding Refn **FOTO** Morten Søborg **KLIP** Anne Østerud **LYD** Jens Bønding **MEDVIRKENDE** Zlatko Buric, Ilyas Agac, Slavko Labovic **PRODUKTION** NWR Productions ApS **PRODUCER** Henrik Danstrup

Foto: Jan Buus

DRØMME I 1:1

Scenografiens force er, at man får realiseret sine drømme i 1:1, siger den arkitektuddannede scenograf Rasmus Thjellesen, der lige er blevet færdig med sit arbejde på Nicolas Winding Refns *Pusher 2* og *3*.

AF CHRISTIAN MONGGAARD

Som scenograf på en film er man med til at fortælle historien på den bedst mulige måde. Det handler ikke om at gøre opmærksom på sig selv, men om at få scenografien til at blive en del af en helhed. "Har man set en film og ikke lagt mærke til scenografien, så er det, fordi den har været god," siger scenografen Rasmus Thjellesen, der lige har afsluttet sit arbejde på Nicolas Winding Refns *Pusher 2* og *3*. "Den har ikke overdøvet budskabet i filmen eller skuespillerne, men hvilet i sig selv og understreget filmens tematikker. Film er skuespil og fiktion, og det er det, det handler om."

Som scenograf - production designer i USA, art director i England - er man i princippet ansvarlig for alt, hvad man ser på lærredet undtagen skuespillernes tøj, fortæller Rasmus Thjellesen.

"Scenograffaget har sit udspring helt tilbage i stumfilmens tid, hvor det typisk var en teatermaler, man hev ind til at male nogle baggrundslærreder, eller også var det den lokale tømrermester, man brugte til at bygge kulisser. Med tiden blev det mere kunstnerisk. Blandt andet Fritz Lang brugte scenografer med arkitektbaggrund, da han lavede *M* og *Metropolis*, og i Tyskland kaldte man det filmarkitekter."

"Første gang, man introducerede production designer som titel, var i forbindelse med *Gone with the Wind*, som var en af de store produktioner i 30'erne. Studiebossen mente, at man for ordentligt at kunne kreditere filmens art director, som det hed på det tidspunkt, måtte finde på et nyt begreb, fordi han havde haft så meget med filmens samlede udtryk at gøre, alt lige fra kuglepenen på bordet og landskabet til for- og eftertekster og plakater."

SCENOGRAFIENS VÆSEN

Rasmus Thjellesen er ny i faget. Han er uddannet arkitekt, men har altid gerne villet være scenograf. "Rummelighed og det at skabe rum har altid interesseret mig," siger han, "og så søger man vel derhen, hvor man får mulighederne serveret på den mest optimale måde."

Thjellesen fortæller, at han aldrig har haft temperament til at ville være arkitekt i traditionel forstand. "Scenografiens væsen er, at du den ene dag kan sidde og skitsere, dagen efter kan du gå over og bygge det på en scene, og den tredje dag river du det så ned igen. Det er en meget, meget komprimeret proces. Du får realiseret dine drømme i 1:1. Du kan gå rundt i din scenografi på ekstremt kort tid. Det kan du sjældent som arkitekt, hvor man skal igennem en meget tung og langsommelig proces."

At Thjellesen uddannede sig til arkitekt hænger sammen med, at Arkitektskolen havde en filmarkitektlinje, da han begyndt at læse. Den blev imidlertid nedlagt, og han var blandt andet en tur omkring Danmarks Designskoles scenografilinje, før han vendte tilbage til Arkitektskolen og færdiggjorde sit studie. Mens han gik på skolen snusede han til filmverdenen ved at samarbejde med de studerende på Filmskolen.

Efter skolen arbejdede Rasmus Thjellesen sig op gennem systemet på film og tv-serier som *Mirakel*, *Dear Wendy*, *It's All About Love*, *Krøniken*, *Jesus* og *Josefine*. *Pusher 2* og *3* er hans første film som chefscenograf.

"Jeg har primært arbejdet som assistent for andre, både danske og udenlandske scenografer. Jeg begyndte som set revisitør for at lære håndværket at kende. Det er ham, der flytter tingene og sørger for, at kontinuiteten bliver overholdt, og at scenografens ønsker bliver implementeret på filmsettet. Jeg har også tegnet arbejdstegninger for andre som set designer."

DET VISUELLE UDTRYK

Rasmus Thjellesens arbejde på film som *Pusher 2* og *3* begynder med, at han læser manuskriptet og har lange samtaler med instruktøren og fotografen om filmens visuelle stil. "Vi taler om, hvilken retning vi skal arbejde os i, og hvad vi i hvert fald skal undgå. Samtalerne kører parallelt gennem hele produktionen, men er typisk meget intense i starten."

Så går Thjellesen i gang med at researche. I *Pusher 3* medvirker både kroater, serbere, albanere og makedonere, og Thjellesen tilbragte megen tid sammen med dem. "Jeg var hjemme hos dem, spiste sammen med dem og gik på opdagelse på deres ungpigeværrelser, og hvor man ellers mener, at man kan hente noget fra. Man tager en masse billeder og hænger dem op på en opslagstavle, hvorefter man tager ud og kigger på steder, det kunne være interessant at filme."

Pusher 3 foregår i Københavns nordvest-kvarter, 2'eren foregår på Amager, og vi var heldige at finde locations, som både var filmiske og kunne honorere de krav, som blev stillet i manuskriptet, fortæller Thjellesen. "Man kan godt opleve at løbe panden mod en mur flere steder i København, fordi der lige har været et

filmhold og smadret, jeg ved ikke hvor meget, uden at rydde op efter sig. Det kan være et problem, men Amager har aldrig været et sted, man har filmet, fordi Kastrup larmer, og tonemestrene har store problemer med at få en kontinuitet i optagelserne. Det har man valgt at skide fuldstændig højt og flot på i *Pusher 2*, og det blev bare en del af lydbilledet, ligesom det multibevegelse kamera er en del af filmens visuelle udtryk."

LYS, FARVER OG RUM

Da han skulle indrette Milos klub (hovedpersonen i *Pusher 3*) lavede Thjellesen først et designkoncept og en såkaldt farveholdning. "Vi ville gerne vise den nationalisme, der præger miljøet. Jeg tog udgangspunkt i farverne i det serbiske flag, og det er de farver, man kan se i klubben. Stedet var beboet, da vi flyttede ind. Alt blev fjernet, jeg byggede og malede lidt, og så dressede vi det op som en af de mange illegale klubber, der faktisk er i København. Man tager også det løbende regi, som er nævnt i manuskriptet. Det kan være en mobiltelefon eller lampeskærme i den rigtige farve, rekvisitter, som kan være med til at understrege en eller anden form for dramatik i scenen."

Man skal ikke overdrive scenografien og brugen af rekvisitter, fortæller Thjellesen. "Det handler meget om, at man har en god chefrevisitør, der kan hjælpe dig. Omvendt er en indvandrerklub taknemmeligt stof at arbejde med. Havde vi skullet bygge og dresse en reklamemands hjem, så ville det måske være et helt stramt design med en indretningen så enkel, at man ville lægge mærke til, hvis en knappenål på væggen sad forkert. Det er noget helt andet at arbejde i et univers som Milos klub, hvor det er en kakofoni af forskellige udtryk."

"Hvis man skal skabe et miljø, har man forskellige parametre at arbejde med. Lys er én ting, farver en anden, rum en tredje, og de skal helst gå op i en højere enhed. Fotografen Morten Søeborg valgte at belyse Milos klub med lysstofarmaturer, og det ville være gået helt galt, hvis han havde valgt at gøre det med glødepærer. Det hårde lys, som er meget kendetegnende for Milos klub, spiller godt sammen med de farver, der er på væggene. Og stedet er valgt blandt flere andre, fordi rummet er så specielt disponeret. Det var lidt knækket, og der var fritstående søjler, som altid er skidegode, hvis man vil lave dydbilleder."

EN REN COWBOY

Rasmus Thjellesen har været glad for samarbejdet med Nicolas Winding Refn, som er atypisk i forhold til mange andre i branchen. "Han er en ren cowboy og er meget åben over for improvisation. Han har selvfølgelig et skelet, som han læner sig op ad, men han er meget åben over for ideer især fra sine hovedskuespillere, som har meget at skulle sige i forhold til karakterernes udvikling og gestaltning. Hvis de har en holdning til, hvad der står på bordet, så vejer det også tungt. På den måde kan du risikere, at flere dages arbejde ender på gulvet, men det må man finde sig i, det er en interessant måde at arbejde på. Det ville aldrig være gået i andre sammenhænge, og i situationer, hvor man ikke har sovet og har arbejdet for meget, kan det virke demoraliserende. Men dybest set er det et udtryk for, at han tænker med filmen, og det skal man også selv gøre. Det handler ikke om mit design vs. andres ideer."

Men selv om scenografien er en essentiel del af en films samlede udtryk, har Rasmus Thjellesen en fornemmelse af, at der bliver færre penge til ham og hans kolleger. "Scenemesteren på Det Danske Filmstudie, Leo Jørgart, siger, at hvor det for 30 år siden var scenografien og regiet, der fik x antal kroner, så er det nu typisk lyset, som løber med alle pengene til lyspakker. Om det så helt holder, ved jeg ikke, men der er en tendens i den retning. Dogmefilmernes succes har heller ikke gjort det bedre. De bliver produceret uden scenografer, revisitører og lysfolk, og det har sat sit præg på, hvordan film bliver lavet nu."

"Enten laver man store set pieces som *Dear Wendy* og bygger hele byer. Eller også prøver man at lave noget, som er lige underbudgetteret nok, en spillefilm for 12 mio., hvor den måske burde koste 15. Det kan man mærke på mit område, og det er et problem i den forstand, at man mister de gode folk og professionelismen inden for faget. Det er en udvikling, vi kæmper mod ved at være i konstant dialog med dels instruktørerne og dels produktionsafdelingen, som sidder på pengekassen. Vi må skabe en forståelse for, at det vi laver har stor betydning for filmens samlede udtryk" ■

DEN SYGGESTE GRINER

Børn er ikke, hvad de har været. Det stiller store krav til børnefilmen, men det bliver den kun bedre og mere spændende af.

AF METTE DAMGAARD-SØRENSEN / BØRNEFILMKONSULENT, DFI

Der er sket en kulturrevolution på børneværelset. En dramatisk udvikling i dagens børnekultur. Børn dyrker entusiastisk de anarkistiske excesser i *Drengene fra Angora*, udfordrer sig selv og hinanden i computerspillenes (voldelige) cybervirkelighed, synger med på sexistisk rå hip hop, og på spillefilmfronten findes der nok ikke mange ti-årige i det danske land, som ikke har set Mads Mikkelsen skyde en storøjet uskyldig ko i *Blinkende lygter*, hujet til *Terminator 3* eller åndeløst fulgt *Spidermans* flyvture mellem skyskraberne.

Der er med andre ord al mulig grund til at tage den bekymrede mine på, lægge arvesølvet i skuffen og pakke den kunstneriske børnefilm sammen. Overlade scenen til voksenfilm, kommercielt funderede familiefilm og DR Ungs satirehold. Eller hvad?

Jeg tror det ikke. Det ville være en nedvurdering af børnepublikummet.

I virkeligheden er det vel ret enkelt. De film, der virkelig får betydning, dem der formår at få børnene i tale, er dem, der går helhjertet ind i børnenes virkelighed. Beskriver verden, som den ser ud fra neden – med ægte vedkommende konfliktstof og dilemmaer

der tager afsæt i børnenes oplevelsesverden. Og helt afgørende: Gør det med fortællinger og i et filmsprog, der er i dialog med tiden frem for at pege nostalgisk bagud. Sådan var det i 70erne og 80erne og sådan er det i dag.

PROGRESSIVE TERKEL

Det er et nedgroet dogme, at børn har dårlig smag. At de opsøger alt det værste. Sikke noget vrøv! Børn er forslugne og nysgerrige. Ligesom voksne har de en bred smag. Og ligesom voksne har de stor lyst til kvalitet, der nærer fantasien, tager afsæt i deres virkelighed og udfordrer dem. Skuer man tilbage på året der gik, er de mest betydningsfulde børnefilm netop eksempler på det.

Det helt store børnepublikum tog *Terkel i knibe* til deres hjerter i en grad, så de ikke bare stormede i biografen, men også sad hjemme foran tastaturet og begik unævnigheder mod ophavsretten. For historien om den 11-årige tøsedrengs trængsler med venner, voksne og væmmelige lærere skildrer følelser og dilemmaer, som er umiddelbart genkendelige. Børnepublikummet ser verden gennem Terkels øjne og oplever med ham skolegården som en veritabel *war zone* – en verden befolket af voksne, der aldrig lytter *rigtigt*, men i stedet giver uforståelige begrundelser for ligeså uforståelige regler, og de mærker sårbarheden og de myldrende modsætningsfyldte følelser, der kommer af Terkels dybt menne-

skelige fejlbarlighed. Det er klassiske temaer for børnefilm, fortalt fra Terkels synsvinkel og i en tone, der tager afsæt i børnepublikumets referencer og ironiske humor. Progressiv, lystfuld, moderne, dramatisk – og fandens underholdende.

MAGISKE HARRY

Nogle voksne fik popcornene i den gale hals af Terkels grovkornede ustyrlige satire: Den var slet ikke for børn! Men er der én ting, børn ikke står på, er det behjertede voksnes pædagogisk velmenende beskyttelse mod verdens fortrædeligheder. Historier skabt i et sprog, der ikke får nogen til at løfte et øjenbryn, hyggeligt opbyggeligt og rensat for ægte konfliktstof.

Vender man blikket mod den vel nok mest markante børnetrend i mange år – fantasybølgen – skorter det netop ikke på store, eksistentielle dilemmaer. Genren er bristefærdig af liv og død, smerte og forløsning, tro og eksistens. Når *Harry Potter* i dén grad har taget sit publikum med storm, skyldes det jo ikke bare enorme produktions- og kampagnebudgetter. Pengene har gjort det muligt at genskabe romanernes uhørt fantasifulde filmmagiske univers. Men i de fantastiske scenarier udspiller sig en udviklingshistorie om den bebrillede helt, der bringer nære, genkendelige følelser – ensomhed, anderledes-hed, mobning, venskab – ind i den eventyrlige historie om 'Den udvalgte' og de godes kamp mod

Harry Potter og fangen fra Azkaban. Foto: Sandrew Metronome Filmdistribution

den onde. I *Harry Potter* skæres konflikterne ikke med mindre alen, blot fordi hovedkarakteren og hans publikum ikke er fuldvoksne. Der underholdes så det står efter; men følelserne er ægte og smertelige, konflikterne alvorlige, og netop derfor bliver filmene betydningsfulde.

AMBITIØSE JOSEFINE

De fortællinger, der virkelig rammer, tager børnene alvorligt. De vil dem noget, ser på børnene som kompetente små mennesker. De går ind i tiden og børnenes virkelighed og udnytter børnenes evne til

at gå på komedie. Lege med. Når julekalenderen *Jesus og Josefine* lader hovedpersonerne rejse i tid og rum, er ungerne ubesværet og begejstret med på præmissen. Der er langt til krummernes juleforvirring og *Pyrus'* nisseedutainment for de mindste. Med afsæt i en troværdig skildring af nutidens familieliv med bollebagende far, ambitiøs karrieremor & værdiægte køkkenalrum, og handlekraftige, intelligente og tænksomme børn, blev ungerne præsenteret for en ambitiøs historie. Man havde troen på, at børn er interesserede i store religiøse, moralske og filosofiske temaer. Og man havde set

rigtigt, julekalenderen blev en landeplage.

Børn vil, som andre mennesker, gerne tages alvorligt. Når børnejuryerne på Buster år efter år vælger stærke, dramatiske film som deres favoritter, er der langt til at erklære børnefilmen for død.

Den moderne børnefilms største udfordring består for mig at se i at skabe en mangfoldighed af dramatiske historier med udgangspunkt i barnets oplevelse af verden. For det handler jo ikke om, at bare fire Terkler stryger over lærredet om året, er lykken gjort.

Børnefilmens adelsmærke har altid været at skildre verden med barnets øjne. Det afgørende er, at den verden der åbner sig foran børnekarakteren er den, børnene rent faktisk ser.

Det må være den stadige udfordring for børnefilmen: at tage afsæt i børns oplevelse af virkeligheden, deres nysgerrighed og velvillighed til at gå på komedie. Med et solidt tag i den pirrende præmis, de ægte dramatiske historier og en underholdende form i dialog med tiden. Som H.C. Andersen, Astrid Lindgren, Steven Spielberg, Bjarne Reuter, J.K. Rowling og Anders Matthesen har gjort det. Når det lykkes at skabe film med virkelig kvalitet, sætter de sig spor - og bryder grænserne, så ikke bare børn men også et ældre publikum tager dem til sig. Det giver mening, både kunstnerisk og økonomisk.

Børn er verdens bedste publikum. De fortjener, at vi stræber efter at give dem det bedste! Leve kulturrevolutionen - som man sagde i 70erne ■

LAV- STATUS SOM DRIVKRAFT

Om *Jesus & Josefine*, om synergien mellem tv og film, om den moderne børnefilm og om lavstatus som kreativ drivkraft.

AF NIKOLAJ SCHERFIG/ FILMKONSULENT, DF/
MANUSKRIFTFORFATTER

Børnefilm er vigtige fordi børn er vigtige. Så enkelt kan det siges. Børn skal ha' det bedste. Børn er vores fremtid og de skal da ha' noget godt at tygge på i deres hoveder. Noget der fortæller om den virkelighed de vokser op i. Noget de kan spejle sig i. Noget der kan udfordre og forundre dem. Være små sten i deres fodformede Rap støvler, og give dem nye historier og fortællinger, der kan være identitetsdannende i ordets bedste og mest bredspektrede forstand.

Det påstås at dansk børnefilm som genre er i krise i disse år. Sikke noget ævl! Måske har den lidt lavstatus, men krise? Hvert år laves der stærke børnefilm som rammer både et stort publikum og som kunstnerisk holder. Men det er klart at børne-ungdomsfilmen ikke længere er den kunstnerisk stærkeste genre i dansk film, som den var dengang i de såkaldte "gyldne" 70'ere og 80'ere.

Siden dogmefilmene viskede tavlen ren i halvfemserne, har den formmæssige nytænkning af det

realistiske nutidsdrama, der forholder sig til en voksenalverlighed, været det store lokomotiv i dansk film – både i forhold til publikum som vælter ind for at se filmene, og som kunstnerisk udtryk der gør internationalt indtryk. Og her er børnefilmen trådt et par trin ned ad prestigestigen – og hvor er det egentligt bare skønt ... og hvor giver det muligheder for at overraske på et senere tidspunkt ...

"Det påstås at dansk børnefilm som genre er i krise i disse år. Sikke noget ævl! Måske har den lidt lavstatus, men krise? Hvert år laves der stærke børnefilm som rammer både et stort publikum og som kunstnerisk holder."

Men et faktum er det i hvert fald, at de børnefilm som i disse år rammer et stort publikum alle gør brug af traditionelle genrer som f.eks. folkekomedien, den klassiske familiefilm, eller eventyr- og actionfilmen. Når danske børnefilm har prøvet at være nytænende og f.eks. søgt inspiration i det realistiske nybrud, i det der er sket i dansk film generelt, så er resultatet blevet belønnet med priser ved de store internationale filmfestivaler, men ikke af voldsomt store publikumstal i de hjemlige biografer. Men det er da bare en udfordring for danske filmfolk. På et eller andet tids-

punkt vil nogen lave den kunstnerisk moderne børnefilm der overrasker i forhold til genre og historie – og som rammer et stort publikum. Og faktisk skete det jo allerede i foråret inden for animationsgenren. *Terkel i knibe* var det første bud på en animationsspillemovie i en moderne satirisk form, som ellers kun har foldet sig ud på tv. Og det, der bl.a. gjorde *Terkel i knibe* stor over for et ungt publikum, var, at dens rå tone og satiriske humor ramte en virkelighed, som børn og unge kunne forholde sig til og genkende.

LAVSTATUS SOM DRIVKRAFT

Lavstatus og *underdog*-rollen har altid været et godt udgangspunkt for et kunstnerisk nybrud – og gerne når man mindst af alt venter det. Det var en af grundene til, at impressionisterne malede malerier, da de nyfortolkede virkeligheden og kunsten dengang i 1870'erne. Det fine dengang var ellers at lave skulpturer i marmor eller bronze. At lave malerier på lærred – og til og med på relativt små lærreder, der ville ha' svært ved at fylde en væg ud i et fyrstepalads, men gjorde sig fint over en ydmyg sofa – var et bevidst provokatorisk udtryk som overraskede og provokerede sin samtid – og som efterfølgende dannede skole og bl.a. positionerede maleriet som et centralt sted for kunstnerisk avantgarde. Og det har

Oscar og Josefine. Foto: Thomas Marott

senere kunstnergenerationer så kunnet gøre oprør imod ved at prøve "alt slå maleriet ihjel" på nye spidsfindige måder

Og tænk på da Zentropa og Lars von Trier lavede tv-serien *Riget*. Det gjorde de på et tidspunkt, da tv-serien som dansk genre var helt nede og tælle efter en årrække med pinlige forsøg som f.eks. den nu helt glemte *Ugeavisen*. Og tænk på hvilken betydning *Riget* og siden *Taxa* fik - for den danske tv-serie som genre, men absolut også for dansk film i det hele taget. Og tænk på filmens egen historie. I filmens barndom var film jo dybest set bare en ny form for markeds-gøgl - men så kom Chaplin, Griffith, Eisenstein, vores egen Dreyer etc. De så, sammen med mange andre, mediets muligheder og gjorde filmen til det tyvende århundredes absolut stærkeste kunstform. En kunstform, der først her i det enogtyvende århundrede er truet af en ny fiktions-genre: computerspillet. Det er vel bare et spørgsmål om tid før en ny generation computerspil når et kunstnerisk stade, hvor de udfordrer spillefilmens kunstneriske førerposition.

JESUS OG JOSEFINE

Det skal ikke være nogen hemmelighed, at da Bo hr. Hansen og jeg i sin tid gav os i kast med at skrive en julekalender til tv-2, var vi meget bevidste om, at familiejulekalenderen som genre var en fiktionsform,

som ikke var særlig fin, og som ikke havde nogen særlig høj status blandt vores kolleger. Her lå der både en mulighed for at overraske forventningerne om, hvordan en julekalender skulle se ud, og hvad den skulle indeholde - ikke at vi troede, at vi var lige så vigtige og epokegørende som impressionister i 1870'erne - eller Lars von Trier for den sag skyld. Men der lå et stykke uopdyrket land foran os, som vi ville stikke vores plov ned i for at se, hvad der skete. Vi ville overraske publikum. Vi ville overraske den ca. en million børn og deres forældre, som normalt ser julekalender hvert år 24 dage i december og give dem noget, de ikke havde forventet. (Vi ville også overraske branchen - for selvfølgelig er vi jo også bare et par forfængelige fyre, der skriger på lidt opmærksomhed og anerkendelse). Men vi gjorde det først og fremmest, fordi vi syntes, vi havde fat i en vigtig historie - en historie for børn og deres forældre. Og børn skal jo ha' det bedste ... og så gjorde det ikke noget, at også forældrene blev underholdt undervejs ...

SYNERGIEN MELLEM FILM OG TV

Der har igennem de sidste 10 år i Danmark været en utrolig vigtig synergi mellem film og tv, ja, siden *Riget* - og siden Rumle Hammerich blev dramachef på DR i 1994.

I forbindelse med produktionen af *Taxa* og senere *Rejseholdet*, er noget, der efterhånden ligner en generation af instruktører, forfattere og skuespillere, blevet formet, skærmet, har fået trykket sig af og lært noget, de direkte har kunnet bruge i spillefilm-sammenhæng. Og det er faktisk en synergi, der er speciel dansk. Man ser den ikke foldet så markant ud på samme måde i vores nordiske nabolande. Her er brancherne mere adskilte end hos os. Det er de begyndt at misunde os og lave om på. Det er en synergi det er vigtigt at blive ved med at udvikle. Og det er en synergi som vi i børnefiktionssammenhæng benyttede, da vi i sin tid lavede *Jesus og Josefine*, og som jeg nu, da jeg sidder hér som filmkonsulent, stærkt må råde tv-stationerne til at fortsætte:

Lav god, vedkommende og ambitiøs børnedramatik på tv - og det vil smitte af på de børnespillefilm der vil blive lavet i fremtiden.

Og nybruddet? Det kommer når man mindst af alt venter det. Men visionen, viljen og lysten til det, er vigtigt! ■

Terkel i knibe. Foto: Nordisk Film

ALLE VIL OVER HVOR GÆRDET ER LAVEST ...

... men få gør det. Stefan Fjeldmark om low-budget som drivkraft og kreativ frigørelse. Om lysten til at bryde grænser og om de bærende ideer bag *Terkel i knibe*.

AF STEFAN FJELDMARK / INSTRUKTØR

At lave film, og ikke mindst tegnefilm er et stafetløb gennem en skov af forhindringer. Man tror, at det kreative er svært, indtil man bliver konfronteret med alle de komplikationer, som finansieringen af filmen medfører. Jeg vil tro at adskillige hundrede gode projekter er faldet til jorden, fordi stafetløberen for vild i den mørke skov, eller resignerede, gav op og satte sig på jorden.

Før *Terkel i knibe* var min egen seneste erfaring på spillefilmsområdet *Hjælp! Jeg er en fisk*. Efter 6 års finansierings-krumspring, (hvor jeg heldigvis ikke selv var primus motor), og 2,5 års produktion, svor jeg at jeg aldrig mere ville instruere en film. 102 mio. kr., 3 koproduktions-studier og 500 filmfolk havde næsten taget pippet fra mig. Men ligesom kvinder har det med barnefødsler, sådan har instruktører det også med film; med tiden glemmer man smerten.

I perioden før *Terkel* ... var vi flere på A.Film, som bryggede på idéen om at lave et satireprogram til tv. Vi ledte efter en billig og enkel teknik, som kunne

bringe os i mål hurtigt, og siden det var tv, vi satsede på, var det i sagens natur vigtigt, at det ikke kostede noget særligt. *Flash* er nutidens svar på *Cut out animation*; men skønt man i dag med *Flash* kan mere, end man kunne med min barndoms udklipsfigurer som *Cirkeline* eller *Snuden* er begrænsningerne dog store.

3D HANDSKEDUKKE

En af mine kollegaer Kresten havde på det tidspunkt for sjov lavet et lille eksperiment, hvor han kunne styre en 3D-animeret figur realtime med musen. Animation er normalt en møjsommeligt proces, hvor man med minutøs tålmodighed laver få sekunder om ugen. Men Kresten kunne nu vise mig og mine kollegaer, hvordan man kunne styre en tegnefilm-figur, som om den var en avanceret handskedukke.

Vi var begejstrede over de muligheder, som nu åbnede sig for os, og da vi begyndte at regne på, hvad en film lavet med den nye teknik ville koste, var vi ved at falde ned af stolen. Vi kiggede hinanden i øjnene og besluttede, at det måtte være muligt at lave en spillefilm til 10 mio. kr. – et tal som vi senere holdt fast i som et nyt *Dogme*.

I vores søgen efter nyt og friskt stof til vores tv-projekt var vi løbet ind i Anders *Anden* Matthesens radiohørspil på cd *Terkel i knibe*. Vi hørte cd'en om og om igen og var ikke kun ved at dø af grin; vi så også, at her var fundamentet til en solid spillefilmshistorie. Cd'en har en struktur, der måske nok ikke følger den gængse 3 akts standardmodel; men på sin egen anarkistiske måde er den meget helstøbt.

Kresten og hans gode ven Thorbjørn, (begge blev senere instruktører på projektet), lavede en 2-minutters test, hvor de brugte den nye teknik og en stump lyd fra cd'en.

Vi præsenterede ideen for Nordisk Film, og vi blev faktisk lidt overraskede, da vi opdagede at der var kolossal opbakning både fra produktionsselskabet og distributionen.

Med det lave budget kunne Nordisk film og producer Thomas Heinesen finansiere filmen hurtigt, vi skulle bare bruge lidt penge fra DR og Film-institutets 60/40 ordning.

Intet filmprojekt er imidlertid så enkelt, at man ikke skal parere et par benspænd, og vi var nærmest målløse, da både DR og 60/40 takkede nej. Vi syntes selv, at vi ikke blot havde et godt og nytænkt projekt men også "en sikker succes".

Heldigvis sprang TV 2 prompte til og adopterede DR's vidunderbarn Terkel, og filmkonsulent Mette Damgaard greb til pungen og gav os 5 mio. og en masse god vejledning og gode råd.

Det var os meget magtpåliggende at bevare den politisk ukorrekte tone og den grovkornede humor, og havde nogen af parterne prøvet på at stække os dér, havde vi takket nej til pengene. Igen blev vi imidlertid overraskede over den betingelsesløse støtte.

På ganske få måneder var filmen finansieret, og vi var i fuld gang. Dette stod i skærende kontrast til de mange års ventetid, som jeg måtte udstå med *Hjælp! Jeg er en fisk*.

BEGRÆNSNINGENS KUNST

Kunstnere arbejder altid bedst, når de er tvunget til at begrænse sig og fokusere på det væsentlige. Dette er *Dogme*-filmene et eftertrykkeligt bevis på. Kresten, Thorbjørn og jeg selv var nu snart i gang med at lave vores eget uskrevne *Dogme-manifest*:

Vi vil ikke tage brodden af Anders Matthesens grænsesøgende humor.

Vi vil lave filmen, så vi selv synes, at den er sjov. Det vil sige ingen tilretning til nogen målgruppe.

Alt er tilladt.

Spring over, hvor gærdet er lavest. Det vil sige, at den letteste vej til målet er den bedste.

I forbindelse med det sidste punkt opfandt vi en masse tekniske underpunkter, som alle gik ud på at gøre arbejdet så let som muligt og tvinge os til at koncentrere os om skuespil og filmfortællinger. Disse underpunkter var som følger:

1. Ingen hår. Hår kræver stor computerkraft at beregne, så i stedet lavede vi formstøbte Play Mobil-agtige frisurer til figurerne.

2. Alle figurer skal bygges over det samme grundskelet. 3D-figurer har et virtuelt skelet. Ved at genbruge skelettet sparer man ikke kun byggetid, man kan også frit genbruge animation fra andre figurer.

3. 3D-kulisser bygges på game-manér. I 3D-computerspil bruger man færre polygoner til at bygge de virtuelle kulisser, end man traditionelt gør i film. Ved at bruge game-metoden, gjorde vi filerne mere håndterbare.

Billedets opløsning er 1,2K, det vil sige 1.200.000 pixels. Normalt bruger man 2K til film; men vores enkle og naivistiske figurer og simple kulisser krævede ikke den maximale opløsning, og den almindelige biografgænger ville alligevel ikke kunne se forskel.

Vores nye teknik og de selvvalgte forenklinger, frikøbte os en masse tid og ressourcer, og der blev på intet tidspunkt sparet på det væsentlige. Af bitter erfaring havde vi lært, at en film aldrig er bedre end sin historie, så det var indlysende, at vi skulle satse alt på manus, storyboard og idéudvikling. Mette Heeno skrev manuskriptet og var super tro mod oplægget, der var tale om kosmetiske operationer ikke dybdegående og livreddende operationer, for Terkel var allerede sund og i fuldt vigør.

1 1/2 MINUT OM UGEN PER ANIMATOR

I storyboardet lagde vi et lag af visuel humor til historien; men indimellem måtte vi sande, at de nye jokes konkurrerede med de gamle. I klipperummet formede vi historien, før selve animationen gik i gang. De bedste ideer vandt, og filmen fandt sin rytme. Tre måneder var afsat til klip af storyboard; men vi fandt hurtigt ud af, at hér, i skabelsens heksekedel, var der brug for flere ressourcer og en ekstra klipper blev sat på. De to klippere måtte nu dele scenerne imellem sig. Hvert eneste klip blev trimmet med *frame-nøjagtighed*, og dagen før animationen skulle starte, kunne vi låse første akt. Så grundigt var vores arbejde, at vi kun behøvede at efterjustere et par klip.

Thorbjørn tog sig af den daglige instruktion af animatorerne og animerede samtidig nogle af de bedste scener til filmen. Vi havde, meget utraditionelt, givet hele sekvenser af op til 50 indstillinger til hver animator, og de dygtige folk nærmest sprøjtede veloplagede scener ud. Så stærkt gik det, at vi kun lige havde klippet storyboardet til andet akt færdigt, før de kastede sig over det som sultne ulve. Når arbejdsiveren toppede, lavede de bedste animatorer 1 1/2 minut om ugen. På en normal tegnefilms produktion forventer man ikke over 6 sekunder om ugen.

Kresten var ansvarlig for hele filmens look, han tegnede figurdesign og svævede over vandene som

artdirector, og i de sidste hæsblæsende måneder, hvor billedsiden skulle lave færdig, styrede han lyssætning og compose (sammensætning) af alle scener.

Jeg selv kunne hellige mig historieuudvikling og klipningen af filmen og lydarbejdet sammen med Nalle, Flemming og Steffen på Nordisk film.

Her sprang vi også over, hvor gærdet var lavest og købte færdig komponeret gysermusik fra musikforlaget Apollo, dette stod på bedste måde i fin kontrast til Anders, Bossy Bo og Nikolaj Peiks musiknumre.

EN NY OG FRIERE FREMTID

Da filmen var færdig efter en kort og hektisk indsats, følte jeg mærkeligt nok ikke den sædvanlige lede ved projektet og det at være instruktør i al almindelighed, men tænkte blot, at her var begyndelsen på en ny og friere fremtid.

Penge har altid været den største forhindring for at lave gode film, jo flere man har, jo sværere bliver det, og jo flere ufrivillige begrænsninger bliver man pålagt. Jeg ta'r hatten af for de instruktører, som på trods af et stort budget alligevel har formået at lave gode film, dette må kræve en stædighed på grænsen til det unaturlige. Når jeg ser *Godfather*, tænker jeg tit: "Hvordan kunne det lykkes?", for der må da helt sikkert have været en masse vigtige folk og smagsdommere, som har prøvet at få Coppola til at lave en anden film end den, han gerne selv ville lave.

Jeg glæder mig over, at der for ganske få penge er kommet god film ud af det. Vi har været med til at flytte grænser, og vores grænser er blevet flyttet; for to år siden påstod jeg hårdnakket over for en flok filmstudenter, at det er umuligt at lave en *kommerciel* tegnefilm til voksne i den vestlige verden. Til mine erindringsssamling har jeg nu en dejlig oplevelse af Imperials tæt pakkede sal, kl. 12 om natten, fyldt med hujende og klappende Anders Matthesen-fans hovedsageligt i tyverne. Anders' historie, karakterer og geniale spil, er selvsagt ryggraden i projektet. Havde vi lavet det samme stunt med en mindre god historie, havde vi selvfølgelig ikke solgt tæt ved 400.000 billetter, og det vovede eksperiment kunne være druknet i det skummende mediehav.

SPRING!

Filmmediet gennemgår nu som altid en turbulent udvikling; teknikken forandrer sig, og de pædagogiske korrekte grænser flytter sig; børn ser voksenfilm, og voksne ser børnefilm. Man kan i dag lave en film med et DV-kamera og en almindelig PC, og til en tegnefilm behøver du ikke engang kameraet. Den frihed, som kommer i kølvandet på den nye teknik, skal udnyttes, nye veje skal findes, og nye film skal laves.

Man må håbe, at mindre omkostninger kan føre til større risikovillighed, og ikke bare gør, at filmene bliver sovset ind i de visuelle digitale effekter, som nu kan købes for færre og færre penge. Lad os tage nogle chancer op mod politisk korrekthed, fastfrosne dramaturgiske formler, bemandingsregler og målgrupper. Verden er klar til noget nyt, er vi? ■

DET ER NEMMERE MED SMÅ ELEFANTER

Lene Kaaberbøl. Foto: Morten Holtum

AF CHRISTIAN MONGGAARD

Spørger man forfatteren Lene Kaaberbøl, hvad en god fantasyhistorie er, svarer hun, at den – hvad enten det drejer sig om en film eller en bog – skal give os en følelsesmæssig oplevelse. Hun tror på Aristoteles' katarsis-begreb, og efter at have hørt historien skal vi gerne have fornemmelsen af, at selv om noget er svært, så kan det alligevel lade sig gøre.

Hun citerer den engelske forfatter C.K. Chesterton for at have sagt, at "eventyr er nødvendige, ikke fordi de fortæller os, at drager eksisterer, men fordi de fortæller os, at drager kan besejres."

Strings-instruktøren Anders Rønnow Klarlund synes på den anden side kun, at fantasy har en funktion, hvis der er et klart, allegorisk sigte, som kan hjælpe én til at fortælle om den tid, man lever i. H.C. Andersen, hvis 200 års-jubilæum vi fejrer næste år, er efter Klarlunds mening vores store fantasy-

mester, og hans historier er fulde af socialkritik og eksistentielle overvejelser.

DRENGERØVSROMANTIK

Både Kaaberbøl og Klarlund er på vej med film, der på forskellig vis knytter an til den fantasygenre, som takket være en bebrillet dreng ved navn Harry Potter og en forlængst afdød lingvist fra Oxford er blevet en milliardforretning. En genre, der i dag synes bedre til at fange børn og unge end den engang så populære og godmodige magiske realisme, vi kender fra ikke mindst Bjarne Reuter og Gummi-Tarzan.

Kaaberbøl skriver for tiden på et filmmanuskript, *Skyggeporten*, og ligger samtidig i forhandlinger om at omsætte sin egen, succesfulde Skammer-bogserie til en dyr, international produktion. Hun siger, at fantasy er blevet så populært, fordi vi mangler skurke, men stadig "har brug for den store, episke kamp mellem det onde og det gode. Det er blevet

problematiske at banke løs på de indfødte, mens der ikke er noget politisk ukorrekt i at smadre en ork." Der er en gammeldags mangel på tilbageholdenhed og kynisme og en vis drengerøvsromantik i fantasy, siger hun – blot læser pigerne også med. "Vi kaster os ud i kampen for fuld udblæsning. Det kan man gøre i fantasy, fordi der er ingen tvivl om, at skurkene er onde."

Efter Klarlunds mening er begreber som godt og ondt dog ikke længere noget, vi opererer med i europæisk kultur, i stedet ser vi årsag og sammenhæng, og et fantasylværk som *Ringenes Herre* præsenterer os i bund og grund for et "fordummende og forsimplet" verdensbillede.

"Tyskerne er også begyndt at beskæftige sig med Hitler og har fundet ud af, at det jo ikke bare var den rendyrkede ondskab, som satte Anden Verdenskrig i gang," siger Klarlund. "Man skal se meget mere nuanceret på det. Kun sygdomme er onde. En bakterie eller et virus har ikke nogen psykologisk profil, men det har alt andet, selv husdyr."

Det ved folk godt, mener han, og alligevel ser de *Ringenes Herre*, hvilket måske hænger sammen med, at de længes tilbage til en tid, hvor alting var mindre kompliceret.

ALLEGORI ELLER EJ

"Hvis man skal bruge det fantastiske," siger han, "skal det være, fordi det er for svært ellers at fortælle om et aktuelt problem. Hvis jeg skulle lave en film om indvandrerdebatten, så ville Steven Spielbergs *Minority Report* være et godt udgangspunkt. Den handler om, at man dømmes folk, inden de har begået en forbrydelse, og vi har nogle politiske partier, der kigger i en krystalkugle kaldet statistik og siger, at 'den her gruppe mennesker er mere kriminel end andre grupper.'"

Vælger man at fortælle om et kontroversielt emne i en nutidig, realistisk ramme, risikerer man, at folk bliver væk, mener han. "Hvis vi vil fortælle om det i fiktiv form, er vi nødt til at gøre det på en anden måde. Med fantasy visker man tavlen ren. Man er fri

Anders Rønnow Klarlund. Foto: Jan Buus

for at skulle beskæftige sig med publikum og forskellige segmenters sympatier og antipatier over for diverse emner. Man kan bare fortælle sin historie og få folk til at tænke over noget, som er væsentligt.”

AT FÅ VASKET ØJNENE

Klarlund er ikke interesseret i fantasy som ren underholdning. Selv om det er fantasifuldt og appellerer til en ung målgruppe, fører det ingen vegne hen. ”Og jeg tror, at det bedste for dem er at få formidlet en historie, som betyder noget. Jeg kan ikke se, hvorfor det skulle være anderledes for børn.”

Han har lige lavet fantasyfilmen *Strings*, der har marionetdukker i alle rollerne, og som med hans egne ord handler om jagten på et fjendebillede. ”Og det eneste, man finder, når man jager sin fjende, er sig selv.”

Kaaberbøl bryder sig til gengæld ikke om, når en fantasyfortælling bliver for tydeligt allegorisk. ”For mig skal fantasy først og fremmest have hjerte og personlighed. Menneskene skal have det fulde spektrum af følelser og en dybde, så vi har lyst til at kravle ind i dem og leve med i deres følelser. Faktisk synes jeg, at fantasy bliver kedelig, hvis den bliver allegorisk, og man alt for tydeligt kan se, hvad den sigter til i den ’virkelige verden’. Så er det, som om man ikke tror på historiens selvstændige værdi. Man skulle sandelig gerne fortælle eventyret for eventyrets skyld.”

Hun nævner dragen Smaug fra Tolkiens *Hobbiten* som et eksempel på en skabning, der kan tolkes på mange måder, men som egentlig bare er sig selv. ”Man kan sagtens se Smaug som et billede på det, vi gør ved miljøet. Det er bare ikke det, der er meningen med ham. Smaug har sin egen personlighed, som er unik. Han har sit eget selvstændige liv, sin grådige egoisme, som ikke er der for bare at sige noget om samfundet.”

BREDERE PENSELSTRØG

Efter Kaaberbøls mening er fantasy ikke virkelighedsflugt. Det handler snarere om at foretage en rejse og

Strings Foto: Steen Donsby

så komme tilbage igen. ”Der er et folkeslag, som kalder det at rejse for at få vasket øjnene. Når man vender tilbage til det kendte, så ser man det med nye øjne,” siger hun.

Og hun er enig med Klarlund om, at man kan tillade sig mere, når man laver fantasy.

”Man kan blæse tingene stort op og tage fat på store emner,” siger hun. ”Alle de ting, som vi ikke rigtig vil acceptere i mere realistiske rammer. Man kan måske sammenligne det lidt med opera. Der er pokkerme skrevet meget få realistiske operaer.”

”Man kan sætte tingene mere på spidsen og fortælle større og mere patetisk,” siger Klarlund. ”Patetisk i ordets positive forstand. Man kan også lave billeder, som ikke er set før og på den måde stimulere den visuelle fantasi og indlevelsesevne hos publikum. Det er helt vildt sjovt, men det er bare utroligt få film, som udnytter det. Folk syntes, at *Ringenes Herre* var noget nyt, men jeg har set det hele 100 gange før. Det var bare lavet bedre af Peter Jackson, og der var mere af alting.”

”Der er en rummelighed i genren,” tilføjer Kaaberbøl, ”og det handler om at give fantasien højt til loftet.”

DEN INDRE OG DEN YDRE BIOGRAF

Fordi hun både har skrevet en lang række bøger og lige nu arbejder på manuskriptet til *Skyggeporten*, har Lene Kaaberbøl også gjort sig en del tanker om, hvad forskellen er på bog og film. ”Film kan overvælde publikum med umiddelbare sanseindtryk i form af lyd og billeder, der blæser dig bag over i sædet,” siger hun.

”Bøger er mere stilfærdige, og det, der sker, er ikke synligt udefra. Til gengæld kan der ske eksplosioner af lyd, billede, lugt, følelse, tanke, smag – hele sansespektret rundt – inde i hovedet på læserne. Meget banalt er det forskellen på den indre og den ydre biograf.” Og den ydre biograf har den fordel, at den på et øjeblik kan give publikum en masse informationer, mens man i en bog er nødt til at læse i et minut for at få de samme informationer.

”Når jeg som forfatter beskriver en drage, kan jeg jo ikke fortælle alt om den drage,” siger Lene Kaaberbøl. ”Om hvordan skællene er større midt på dragen og bliver mindre og mindre, jo længere man kommer ud mod ekstremiteterne. Jeg giver nogle få stikord, og så må læserne selv klare resten. Hvis vi skal filme en drage, så er vi nødt til at bygge den. Nogen skal bestemme, hvordan den skal se ud, hvor skællene skal sidde, og hvor mange hudfolder den har bag højre forben.”

DET SKAL GØRE ONDT

Kaaberbøl er også nødt til at lægge bånd på sig selv, når hun skriver fantasy til film. ”Det er jeg nødt til. Jeg har valget mellem at begrænse mig til noget, der kan lade sig gøre inden for et budget af en eller anden størrelsesorden eller imødesee, at *Skyggeporten* ikke bliver til noget. En af dem, jeg har arbejdet sammen med på det seneste, har beskrevet processen med at få så levende en historie presset ned i filmformat som at presse en elefant ned i en skotøjsæske. Det er altså nemmere med små elefanter.”

Hvis man skal lave fantasyfilm på dansk, skal man heller ikke prøve at konkurrere med amerikanerne på special effects. ”Der skal selvfølgelig være det, der skal være og fuld sejl på nogle enkelte steder. Og så skal det i øvrigt – og det er det, jeg forsøger med *Skyggeporten* – handle om emotionel intensitet og identifikation for publikum. Det nytter ikke noget, at jeg vil have otte skuespillere til at flyve rundt i luften – det er ikke det ’wau’, jeg er ude efter. Jeg vil have, at de skal sige ’åh’, når det gør ondt på hovedpersonen. Det er to forskellige måder at nærme sig publikum på,” siger Lene Kaaberbøl, der dog også får lov til at prøve den anden måde.

”*Skammerens datter* skal være en stor, international film. Da jeg skrev den, skrev jeg den fuldstændig, som jeg havde lyst til, for det var jo bare en bog. Den har det hele, kæmpestore, stinkende drager, middelalderlige borgbyer, masseoptrin. Den vil koste en formue, og det skal den have lov til” ■

Nikolaj Arcel: "Skrup op for ambition og budgetter." *Klatretøsen*, Foto: Jens Juncker-Jensen

ENQUETTE

FILM har formuleret en række halve udsagn om børnefilm og bedt tre børnefilmskabere om at skrive videre på dem.

NIKOLAJ ARCEL

Født 1972. Har blandt andet skrevet manuskript til *Klatretøsen* (2002) og instrueret *Kongekabale* (2004):

Den gode børnefilm er ...

"En god børnefilm er ikke nødvendigvis en børnefilm. Mit første virkelig stærke film-minde er fra dengang, min far trak mig med ind og så *Star Wars: Imperiet slår igen*. Min far, hvis foragt for autoriteter jeg har arvet, mente ikke, at censuren skulle bestemme, hvad hans dreng kunne klare. Han måtte bruge ti minutter på at overbevise kontrolløren om, at jeg faktisk var 15 år gammel, men blot så ung ud for min alder. (Jeg var 9).

Som lyset gik ned og rumskibene fyldte lærredet, som lyssværdene klingede i de truende landskaber, og vi lærte, at det onde selv var far til vores helt, blev en livslang drøm om at lave film plantet.

Jeg genså *Imperiet slår igen* 16 gange det år alene og kunne ikke længere sidde stille til *Fjernsyn for dig*. Jeg voksede betydeligt det år og takker stadig min far for oplevelsen den dag i dag.

For mig er en film som *Star Wars* den ultimative børnefilm. Det behøver ikke nødvendigvis at handle om børn, men om de store temaer i livet; det gode mod det onde, kærlighed, had, ære, krig, heltemod og død."

Den bedste børnefilm jeg har set må være ...

"Den bedste deciderede børnefilm jeg så, da jeg var

barn, er *E.T.* En film, der skamløst sentimentalt handler om ensomhed og en manglende faderfigur; men som genialt maskerer det i form af et venskab med et rumvæsen. *E.T.* havde en stor betydning for hele min generation og introducerede faktisk ideen *Familiefilm*, en film som både helt små og helt store har glæde af at se.

Jeg henter min største inspiration i arbejdet med børnefilm fra ...

"Hvis jeg skal skrive en børnefilm, henter jeg primært inspiration fra min barndoms drømme. Det er i virkeligheden svært, realiteterne har taget så meget over i ens liv, at man fristes til at falde til patten og fortælle de små virkelige historier, man kan huske: "den første forelskelse", "mobning i klassen" osv. Men jeg synes gode film transporterer os ud over de oplagte handlinger, finder metaforer, der dækker børnenes udviklingsprocesser.

I de fantasiverdener, man skabte som barn, kan man - hvis man er ærlig og heldig - tappe ind i en direkte kontakt til, hvad der rører sig hos børn. Generationer og årstal ophører med at eksistere, for drømme og fantasier er så grundlæggende, at man ikke risikerer at virke dateret og belærende.

Det er ikke nødvendigvis svært at lave en succesrig børnefilm. Man siger jo i branchen, at børn er så taknemmelige. Og det er de også, de kan gøre selv det værste bras til en kæmpemæssig blockbuster.

Udfordringen i den gode børnefilm er imidlertid i den grad at lave noget, som bliver en del af børnenes dagligdag. Man må spørge sig selv, om børnene vil tale om filmen i skolen næste dag, se den igen og

igen for at grine ad de samme jokes, få lyst til at klæde sig ud som, eller tegne hovedpersonerne, bruge situationer fra filmen til at tackle forhindringer i virkeligheden. Det er mit succeskriterium for en børnefilm."

Det sjoveste, mest animerende ved at lave børnefilm er ...

"Det sjoveste ved at lave børnefilm kommer faktisk langt efter, at filmen er færdig. Et halvt år efter *Klatretøsen* havde premiere, havde jeg den udsøgte fornøjelse at møde en syvårig pige, som fandt ud af, at jeg havde skrevet manuskriptet til filmen. Hun ville vide alt om hovedkaraktererne, hvor var de henne nu, klatrede Ida stadig osv. Hun kunne huske alle detaljer fra filmen. Det er en fed oplevelse, ægte og så uendeligt langt fra de anerkendende *cocktail-premiere-bøflige*-kommentarer, man ellers får for sit arbejde.

Børnefilm er stadig befriet for kunstnerisk anerkendelse, og derfor er det netop befriende at lave dem, det er kun historiefortællingen, der gælder, og ikke andet."

Hvis jeg skulle nævne en konkret udfordring eller målsætning for en af mine børnefilm, må det være ...

"Min målsætning for at lave børnefilm adskiller sig ikke fra andet, jeg laver; Jeg vil lave en film, som jeg selv har lyst til at gå ind og se. At jeg så er ret barnlig af natur, er selvfølgelig et held."

Forskellen på børnefilmen i 80'erne og dagens børnefilm er vel først og fremmest ...

"Jeg kan sagtens huske de overpædagogiske børnefilm, Danmark spyttede ud i 80'erne, og jeg har altid været lidt vagtsom, når folk i dag kalder det

Peter Flinth's største ambition er at undgå, at Anders Rou anmelder. *Fakiren fra Bilbao*, Foto: Jens Juncker-Jensen

"den gyldne periode". Jeg kan i hvert fald huske, at selv dengang syntes jeg og mine kammerater, at børnefilmene var for "barnlige". Og det gør børnene jo også i dag. Min niece på 9 synes da, Disney er sjov; men det er Harry Potter, der gør indtryk. Den 14-årige er mere til *Motorsavmassakren!*

Jeg tror helt ærligt, at grunden til, at dansk børnefilm fik så meget opmærksomhed dengang og huskes som geniale var, fordi resten af det danske filmbillede var så udskældt. Nye instruktører havde lettere ved at få lov til at lave børnefilm, det var næsten en filmskole i sig selv: først en børnefilm og så en "rigtig" film. I dag laver vi suveræne voksenfilm - så naturligt nok er der forsvundet kreative kræfter fra børnefilmsscenen."

Hvis jeg skal spå om fremtiden og give et bud på, hvor børnefilmen er på vej hen, vil jeg sige ...

"Jeg fornemmer ikke noget forfald i dansk børnefilm. (*Mirakel* er altså ikke mere end et par år tilbage - *Terkel i Knibe* må kunne lukke munden på alle dommedagsprofeterne). Der er en usikkerhed måske. Vi er blevet bombarderet med en ny slags børnefilm, store amerikanske eventyr, computerskabte figurer, der bruger voksen ironi og sarkasme og har enorme budgetter. Hvad gør vi nu? Vi er så uendeligt langt fra *Orla Frøsnapper*.

Personligt synes jeg, vi skal tage udfordringen op. Tænke fantasifuldt og stort, lære at lave de episke computereffekter, være vildt uhyggelige og vildt sjove uden at tale ned til børnene, skrue op for ambition og budgetter. Men det ser da ud til at gå i den rigtige retning, når man ser på de film, der er på vej; *Fakiren fra Bilbao*, *Strings*, *Oscar* og *Josefine*."

PETER FLINTH

Født 1964. Har blandt andet instrueret børnefilmene *Olsen Banden Junior* (2001), *Ørnens Øje* (1998) og *Fakiren fra Bilbao* (2004):

Den gode børnefilm er ...

"Værd at se igen og igen - og den har en klar morale."

Den bedste børnefilm jeg har set må være ...

"*Gummi Tarzan*" (alle er gode til noget, man skal bare finde ud af, hvad det er!)"

Jeg henter min største inspiration i arbejdet med børnefilm fra ...

"Voksenfilm som jeg gerne ville se som barn, men ikke måtte."

Den største udfordring ved at skabe film til børn er ...

"At fastholde børnepublikums interesse. Deres reaktion svinger fra det umiddelbare og taknemmelige, til det krævende og hensynsløst kritiske."

Det sjoveste, mest animerende ved at lave børnefilm er ...

"Når den er færdig!"

Hvis jeg skulle nævne en konkret udfordring eller målsætning for en af mine børnefilm, må det være ...

"At fortælle i et filmsprog som både fænger de små, de større og de voksne."

Forskellen på børnefilmen i 80'erne og dagens børnefilm er vel først og fremmest ...

"At vi er blevet fri for de løftede pegefingre, på godt og ondt. "Moralen" er svær at få øje på. Til gengæld er effekter og forrående sprog helt fremme i billedet."

Hvis jeg skal spå om fremtiden og give et bud på, hvor børnefilmen er på vej hen, vil jeg sige ...

"Konkurrencen øges, og udbuddet af børneunderholdning via andre medier er i eksplosiv udvikling - så det gælder om at kombinere "den gode, enkle historie" med et high-concept image, som stikker ud fra mængden."

Min største ambition, når jeg skaber film til børn, er ...

"At undgå at Anders Rou Jensen kommer til at anmelde den!"

BO HR. HANSEN

Født 1961. Har bl.a. skrevet manuskript til børnefilmene *Drengen der gik baglæns* (1994), *En som Hodder* (2003), *Kald mig bare Aksel* (2002), *Oscar og Josefine* (2005), samt julekalenderen *Jesus og Josefine* (2003):

Den gode børnefilm er ...

"Alvorligt sjov, og sjovt alvorlig, og alvorligt alvorlig, og sjovt sjov ... og så har du lyst til at se den flere gange."

Den bedste børnefilm jeg har set må være ...

"*Bennys Badekar* eller er det *Emil fra Lønneberg* eller er det *Gummi Tarzan* eller er det *Ringenes Herre* eller *Spiderman*?"

Jeg henter min største inspiration i arbejdet med børnefilm fra ...

"Mine egne børn blandt andet, og så de historier, jeg er vokset op med: Bibelen, Tintin, Robin Hood, Laredo, James Bond-bladene, Astrid Lindgrens bøger, Anders And, Dreyers *Ordet*, Bent Hallers *Katamaranen*, Olsen Banden, Ironside, Magnus Tagmus, Grimms Eventyr, Niels Holgersens vidunderlige rejse gennem Sverige."

Den største udfordring ved at skabe film til børn er ...

"At gøre filmen så underholdende, at de gider se den og samtidig give den noget tyngde."

Det sjoveste, mest animerende ved at lave børnefilm er ...

"Når det pludselig lykkes."

Hvis jeg skulle nævne en konkret udfordring eller målsætning for en af mine børnefilm, må det være ...

"At parre børnefilmens seriøsitet med familiefilmens lethed."

Forskellen på børnefilmen i 80'erne og dagens børnefilm er vel først og fremmest ...

"At mange af os, der laver film nu, var tilskuere i firserne, så vi har en tradition med os, som vi både gør os fri af og viderefører."

Hvis jeg skal spå om fremtiden og give et bud på, hvor børnefilmen er på vej hen, vil jeg sige ...

"Hen om hjørnet, min ven."

Min største ambition, når jeg skaber film til børn, er ...

"At skabe noget der holder" ■

HVOR LANGT ER VI NÅET?

Hvor langt er vi nået, siden vi begyndte at lade virkelighedens børn og unge træde i karakter på film? Hvilke tendenser rører sig på tværs af grænserne? Og hvordan kommer vi videre med at udbrede børnedokumentarfilmens potentialer til de lande, der halter bagefter? Det var diskussionen på Junior Documentary Seminar i Sverige i november: filmskabere, producenter, tv-redaktører, filmkonsulenter, distributører og festivaldirektører fra Norge, Sverige, Danmark, Finland og Holland diskuterede erfaringer og visioner for fremtiden.

AF ULLA HJORTH NIELSEN

Dokumentargenren er den mest forkætrede og diskuterede i vor tid, og det er derfor en god idé at stoppe op og gøre status over den del af den, der henvender sig til børn og unge.

For få år siden kunne vi ikke forestille os, at en *Fahrenheit 9/11* løb med palmerne i Cannes, eller at en film som den franske *Etre et avoir* ville nå et millionpublikum i biograferne. Netop *Etre et avoir* byder med sin fortælling fra landsbyskolen i Gascogne på et tematisk link til børnedokumentaren og leverer stof til drømmen om, at også denne kan trække børn og unge, lærere og forældre i biografen til fælles oplevelser fra børnevirkeligheden.

Der er imidlertid lang vej at gå, for traditionerne og mulighederne i Europa er vidt forskellige. Uanset drømmen om biografen er det tv-vinduet og distributionen til skoler, biblioteker og de nye digitale medier, der er det centrale. Men diskussionen henover landegrænserne om genrens muligheder er der nu for alvor taget hul på.

FORM OG INDHOLD

En stor del af seminaret handlede om formsprog. Dels gennem visninger af færdige film, dels gennem *work in progress*.

En af de produktioner, der gjorde størst indtryk, var den norske *Disa flytter til Japan* (2003). Det er en omvendt integrationshistorie: Disa skal rejse med sin mor til Tokyo for at bosætte sig, starte i japansk børnehøjs og i det hele taget omstille sig til en anden kultur end den norske: "Hvornår bliver vi til japanere?" spørger den ellers seje Disa ganske for-

nuftigt efter et par dage som lyshåret fremmedlegeme blandt sine nye kammerater. Moren svarer, at snart vil Disa kunne forstå lidt af, hvad de andre siger, men norsk bliver hun ved at være. Instruktøren Benedicte Maria Orvung er helt bevidst *close up* på Disa det meste af tiden, filmer i øjenhøjde fra den lille piges *p.o.v.* og lader Disa selv fortælle på lyd-siden. Små greb med stor virkning.

En anden film, der gjorde indtryk, er den finske *You Are the Only One Who Knows* (2003) af Jenni Linko, der i rekonstruktion fortæller om, hvordan 14-årige Pia betror sin bedste, stærkt religiøse veninde, at hun er biseksuel. Pigerne skriver sammen, og det stilistiske greb er brevene, der benyttes ikonografisk virkningsfuldt og dramatisk. Veninden strør om sig med fordømmende bibelcitater; men efter en tid accepterer hun Pias valg, og de forbliver venner.

Udviklingen af nye fortælleformer og raffineringen af de gennemprøvede er essentiel, hvis børnedokumentarfilmen skal udvikle sig og trække nye talenter til sig – kun ved eksemplets magt kan genren bevise sin styrke.

Da også deprimerende scener fra den norske film *Piger (work in progress)* og gribende scener fra den svenske film *Deported (work in progress)* var blevet vist, konkluderede norske Benedicte Orvung at: "Danskerne laver *feel good film*, nordmændene laver *feel bad film*, og finnerne laver *melankolske film*."

Det vil være en god idé at etablere en international workshop, der koncentrerer sig om fortælleformer, for selvom man i princippet kan fortælle alt til børn – er det måden, det gøres på, der er afgørende, og så er der selvfølgelig historier, der er mere vedkommende end andre for det unge publikum. Forslaget kom fra den hollandske producent Leontine Petit. Filmene skal udspringe af børn og unges egen virkelighed, og det er vigtigt, at børn og unge selv deltager. Finsk TV YLE har siden januar 2004 sendt en ugentlig børne- eller ungdomsdokumentar og følger op med at producere med input fra seerne.

ØKONOMIEN

Hvem er det egentlig, der skaber og producerer børnedokumentarfilm? At dømme efter seminar-deltagernes køn er der overvægt af kvinder. Det hænger imidlertid ikke kun sammen med den klassiske forklaring om, at børnetemaer først og fremmest tiltrækker kvinder, men nok så meget de

beskedne budgetter mange steder og den deraf følgende lavstatus. To mandlige filmskabere som danskeren Klaus Kjeldsen og australieren (nutid-svenskeren) William Long er ikke i tvivl om, at denne genre er lige noget for dem. Og at udfordringerne er lige så store og stærke som inden for voksenfilm. Klaus Kjeldsen: "Jeg har lavet børnedokumentar i takt med mine egne børns udvikling, og de tanker der har optaget dem. Nu er de snart voksne, hvad skal jeg så stille op?"

En så selvironisk klagesang må lyde fra ophavsmanden til *Farvel, farvel, Rokketanden, En hilsen hjemmefra, Et øjeblik* og *Omkædningsrummet*. Sidstnævnte blev vist som et eksempel på, at der bør stilles formmæssige krav til børnedokumentarfilmen, for kun på den måde kan den leve og udvikle sig. *Omkædningsrummet* (2001) udmærker sig ved kun at udspille sig i en enkelt location – befolket af fodbold drenge i præpuberteten – og ved på behavioristisk vis at lade kamera og lydudstyr aflæse samværet før og efter en kamp.

TV STATIONERNES ANSVAR

De økonomiske vilkår for genren er vidt forskellige: I Norge og Sverige bliver børnedokumentarfilmene skabt *enten* indenfor NRK's/SVT's rammer *eller* med produktionsmidler fra det norske eller svenske film-institut efter ansøgning fra producenter. Ikke i et økonomisk samarbejde som i Danmark så pengene strækker længere, og filmene på forhånd sikres visning i fjernsynet. Den danske model kan så til gengæld have den slagside, at de skæve og eksperimenterende ideer strandar pga. manglende finansiering, når flere herrer skal tjenes.

Finland, der længe har sneget sig udenom børnedokumentaren, men som i en årrække var foregangsland i Norden m.h.t. kort fiktion for børn og unge, er først lige begyndt at producere børnedokumentar i tv-regi med en ambition, der matcher de øvrige lande.

Holland har været i gang længe, og der produceres fortrinnsvis for beskedne tv-midler, der lægges ud i entrepris hos uafhængige producenter. Disse forskelligheder gør det vanskeligt at sammenligne priser og produktionsforhold.

Seminar-deltagerne var imidlertid ikke overraskende enige om, at uden flere penge – der omsat til filmsprog betyder mere tid og større armbevægelser til

Disa flytter til Japan. Instruktør: Benedicte Maria Orvung

110% Greve. Foto: Stig Stasig

den enkelte produktion – går det ikke. Tv-stationerne må vise, at de tager genren alvorligt. Mantraet om lyksaligheden ved one-woman-one-camera-produktioner, der i den grad er kommet tv-stationer og producenter – men ikke værkerne – til gode, blev også diskuteret.

FESTIVALERNES ROLLE

Festivalerne spiller en afgørende rolle for udbredelsen af genren. BUFF i Malmø og Buster i København har gjort en dyd af at programsætte børnedokumentar i og udenfor konkurrence, og verdens førende dokumentarfilmfestival, IDFA, har siden slutningen af 90'erne haft en særlig Kids & Docs serie, hvor der med stor succes vises børnedokumentar.

I Malmø afholder BUFF hvert år et lærerseminar, der skal stimulere lærerne til diversitet og nytænkning. BUFF gør i det hele taget et stort opsøgende, oplysende arbejde for at ændre på *disneymentaliteten*. Men når den skeptiske lærer så en dag alligevel vover sig ind til en politisk film som *Bowling for Columbine*, er det klart, at der skal være film i samme vægtsklasse til at følge op på interessen. Og det er der alt for sjældent.

GIV DEM HVAD DE VIL HA'?

110% Greves producent Thomas Heurlin gæstede seminaret og affødte en ophedet diskussion, om hvorvidt voksne filmskabere skal satse på at opfylde børns ønsker – eller overraske med netop det, der ikke står på ønskesedlen. Efter erfaringerne med 110% Greve, der er et rystende og vigtigt dokument om en flok unge tabere, og ikke ligefrem en film, der lefler for sit kernepublikum, var det som om, Heurlin havde skiftet mening. Det gik ikke stille af blandt filmskabere, der ser det som deres fornemste opgave at overraske.

Thomas Heurlin: "Man har brug for *guidance* i alle stadier af livet, og derfor skal vi give dem værktøjer og tage dem lige så seriøst som voksne. En storytelling, der afspejler den virkelighed, der er deres, er målet." Thomas Heurlin blev bakket op af filmkonsulent ved det svenske filminstitut Gila Bergquist: "Man må have viden om den gruppe man ikke længere selv tilhører, og så har man jo i øvrigt aldrig selv været ung NU." Producent Leontine Petit, Lemmingfilm: "Hvis vi kun giver dem, hvad de forventer, udvikler vi ikke deres horisont," suppleret af

en klassiker: "Det er ikke nemt at komme med svar – det er vigtigst at stille spørgsmål," formuleret af instruktøren William Long. Hertil Thomas Heurlins power point præsentation kunne henvise til Robert Mckee citatet: "Master storytelling never explain. They do the hard work of dramatising."

LAD BØRNENE KOMME TIL

I stedet for at gætte på, hvilke dramaer børn og unge ønsker sig, kan man jo spørge dem ad og invitere dem til at være med. I Holland har man i fem år parret børn og unge, der sender forslag til den årlige kids & docs-konkurrence, med professionelle manuskriptforfattere. Og nogle af disse ideer er blevet realiseret.

En af dem er *Meisjes / Girls*, en film der går befriende tæt på sine hovedpersoner og deres syn på piger. Tre drenge skrev til hollandsk fjernsyn og spurgte, hvorfor "kvinderne på tv er så smukke, når dem henne i skolen er så dumme?". Instruktøren, Meena Laura Meijer blev nysgerrig, tog ud og talte med de tre drenge, der viste sig at være en nordafrikansk, en puertoricansk og en pakistansk dreng, som hun ikke selv kunne have castet bedre: Drengene på 14 år var optaget af sex døgnets 24 timer og ville gerne, uden blusel, fortælle om det. Det kom der en livsbekræftende dokumentarfilm ud af fra et af Amsterdams mest belastede udkantsområder, hvor 60% af skoleeleverne er af ikke-hollandsk oprindelse. Filmens scoop er der, hvor filmens mindste og mest friskfyragtige gut spørger instruktøren: "Hvor mange huller er der egentlig i en kvinde?" (*Girls* er indkøbt til dansk distribution af DFI). Filmen går også tæt på drengene ved at lade kameraet forelske sig fuldstændigt i deres pragtfulde ansigter.

Den *sexiness* som børnene oplever i reklamefilm o.l. har Meijer med et beskedent kamera ladet sig inspirere af i sin billedæstetik.

FREMTIDENS DISTRIBUTIONSFORMER

At tage godt vare på nutidens børnepublikum og give dem filmoplevelser af kvalitet er at sikre morgendagens filmpublikum. Den diskussion blev henlagt til seminarets sidste dag, hvor også en intensiveret børnedokumentarisk indsats over landegrænserne blev perspektiveret af de muligheder, som digitale tv-kanaler og net-tv åbner for.

Svensk tv (SVT) har etableret en digital børne-

kanal. Desværre er det kun ganske få der p.t. kigger med pga. den nødvendige boks. Men det er kun et spørgsmål om tid, før alle husstande er med på den front. DFI arbejder på at lægge alle nye non-kommercielle produktioner ud på et website, og initiativet kan måske bane vejen for, som næste skridt, at gøre en samling af de bedste internationale børnedokumentarfilm tilgængelige, og dermed få filmene til at krydse grænser i et helt andet omfang end nu, hvor genren stadig bokser med myten om, at børn kun gider at se dokumentarfilm på deres eget sprog. Kun øget tilgængelighed kan vise, at modstanderne havde uret.

Rosemarie Strand fra Folkets Bio i Stockholm foreslog fælles dvd'er med de bedste børnedokumentarfilm samlet. For da de ofte har vidt forskellige længder og kan være kortere end tv-stationerne bryder sig om, er dvd med indbygget løsning af versioneringsproblemet en god distributionsmulighed.

I de sidste ti år har der været særligt fokus på børnedokumentaren i de nordiske lande og Holland. Nabolande som Tyskland og Polen og nationer som Israel og Sydafrika er begyndt at røre på sig, mens genren i de sydeuropæiske lande er usynlig. Forhåbentlig kan de nordeuropæiske eksempler sammen med film som *Etre et avoir* en dag bane vej for en ændring i filmnationer som Frankrig og de øvrige romanske lande, så der også hér bliver gået til modangreb på dukkefjernsynet.

Alle seminardeltagere var enige om – og stiler efter – at gøre børnedokumentaren synligere: Gennem produktion af kreative filmværker og i særdeleshed intensiveret distribution og visning at få børnedokumentarfilmen til at nærme sig den status, som voksengenren nyder. At gøre børnedokumentarens lavprestige til skamme.

Junior Documentary Seminar 2004 var det første af sin art. Måtte der med jævne mellemrum komme flere af slagsen. Der er god brug for det ■

Junior Documentary Seminar 1.-3. november 2004 arrangeret af European Documentary Network (EDN), ved Cecilia Lidin støttet af Nordisk Kulturfond, Nordisk Film- & TV-fond og Center for Børne- og ungdomsfilm/DFI.

En klassiker defineres sædvanligvis ved dens holdbarhed over tid. Regner Grasten satte sig imidlertid for at skabe en klassiker på forhånd: *Familien Gregersen*. Metoden var en langsom opbygning, der ikke skulle sælge billetter her og nu, men gøre begrebet kendt i kredse, der måske i højere grad er teaterpublikum end biografpublikum. Og som samtidig er stærke opinionsdannere.

STORE FORVENTNINGER

AF STEEN BLENDSTRUP

"Det er meget enkelt," siger Regner Grasten. "Jeg ville have fat i de 6-700.000 danskere, der har læst Christian Kampmanns bøger eller i hvert fald hørt om dem. Dem og ingen andre! Vi ved om målgruppen, at de er højtlojnet, veluddannede og opinionsdannende med et stort netværk."

Det sidste er ikke uvæsentligt, fordi Regner Grasten samtidig regner med en 'anden bølge' af publikum, som ikke mindst i kraft af word-of-mouth fra kernepublikummet vil sætte sig i bevægelse mod biograferne efter jul. Heriblandt også læserne af Samvirke og Ældresagen, der får tilbudt en medlemsrabat, 4 billetter for 3 billetteres pris.

"Hvis opinionsdannerne ellers kan lide den," tilføjer Regner Grasten forsigtigt. "Vores mål er, at *Familien Gregersen* skal sætte sig fast og køre længe. Det gjorde vi med *Kun en pige*, som havde en større fjerde uge end første uge."

For at opnå denne stabilitet i efterspørgslen har han satset på at annoncere mod underbevidstheden. Titlen og logoet er blevet lanceret i avisannoncer og på billboards gennem hele det seneste år - men ikke tv, bortset fra en meget omtalt, 4 minutter lang reklame en måned før premieren.

VI KENDER FAMILIEN GREGERSEN

"Mange er sikkert slet ikke klar over, at de kender *Familien Gregersen*," siger han. "Men når opmærksomheden nu topper omkring premieren 17. december med ugeblade, dagblade og så videre, så møder folk et kendt logo."

Publikum ved også, hvad logoet står for. Det har et lige så langsigtet PR-arbejde sørget for. "Det vigtige er, at Hr. og Fru Danmark føler, at de er med i produktionen, at de begynder at få et forhold til historien og figurerne, ligesom de gør det med en tv-serie," siger Helle Hammer fra Hammer PR, der har stået for den side af sagen. "De skal blive en del af det og leve med i det."

"Når pressen begynder at beskæftige sig med en film i god tid, så er det vores opgave at sørge for, at der hele tiden er nye historier, så der stadig er noget af fortælle, når vi kommer frem til premieren," fastslår Christel Hammer.

HALVANDET ÅRS PR

PR-kampagne er forløbet således: Allerede i maj/juni 2003 udsender Regner Grasten en pressemeddelelse,

hvor projektet skitseres; sjovt nok i en version, hvor helaftensfilmen skal kunne opleves i to separate film. Den idé holder ikke længe. I december kan man så udsende en meddelelse om, at projektet har fået støttetilsagn fra Filminstitutet - fulgt op af en historie om, at optagelserne starter til marts.

I begyndelsen af januar kan man benytte eftersøgningen af børn til børnerollerne til endnu en pressehistorie, og den 21. kan man bede folk lede på lofter og i pulterkamre efter effekter fra forgangne årtier, der kan bruges som rekvisitter. Endelig kan man i marts ved et pressemøde præsentere skuespillerne og fortælle om optagelsernes start. Alt dette resulterer i omtale. Alt fra små noter til billedreportager med skuespillerne.

OPLEVELSESHISTORIER OG STOF TIL 'LONG LEAD'

De næste tre måneder inviteres journalisterne på besøg under optagelserne. Både landsdækkende og lokale medier kommer til, hvor f.eks. location-optagelser eller lokale skuespillere er en god indfaldsvinkel. En del medier med lang produktionstid (long lead) får derved også mulighed for at få deres egne historier, som eksponeres op til premieren, f.eks. Mærsk Airs magasin *Illustrated*, der ligger i selskabets fly fra oktober til og med december.

"Under optagelserne bliver det kun til små interviews," siger Christel Hammer. "Det bliver mere en slags oplevelsehistorier, så bladene er stadig interesseret i at lave lange interviews op til premieren. Det kan eventuelt være med en anden skuespiller end den, de talte med under optagelserne. Det bliver måske ikke til to interviews med Charlotte Sachs Bostrup i samme medie. Men det er mit indtryk, at journalisterne er interesserede i at følge deres historier til dørs. De vælger ikke filmen fra, fordi de har skrevet om den før. Tværtimod."

PRESSE, PUBLIKUM OG BIOGRAFER

Det lange PR-arbejde er med til at skabe word-of-mouth omkring filmen. I forhold til journalisterne, i forhold til publikum, men ikke uvæsentligt også over for biograferne, der skal få lyst til at tage filmen på plakaten. Det bliver ikke mindre vigtigt, når der er tale om en helaftensfilm, der selvfølgelig er sværere at placere i programmet for de mindre biografer!

Mens filmen går i post-production fortsætter PR-arbejdet. I juli kan man fortælle, at der bliver holdt loppemarked over rekvisitterne (med skuespillerne

som 'stadeholdere'). Denne event bliver dækket af bl.a. BT, Ekstra Bladet, TV Danmark og TV Lorry. TV 2 Nyhederne ville også være kommet, men Christel Hammer aflyser det igen.

"Da de var på vej, var markedet simpelthen blevet rippet, og skuespillerne var taget hjem. Det var der ikke billeder i, forklarer hun. - Det er altid en vigtig regel for PR-arbejdet, at man ikke skal misbruge sine kontakter." Efterfølgende får man også omtale af det beløb loppemarkedet har indbragt - til AIDS Fondet.

OPVARMNING FRA OKTOBER TIL DECEMBER

Fra dette punkt bliver der så arbejdet hen mod en egentlig opvarmning til premieren. Ikke at historierne nødvendigvis skal ud i december måned. Et stort interview til magasinet Q&X bliver således timet til deres udgave til Gay & Lesbian Film Festival i oktober. Gratisavisen Bolig & Fritid bringer ligeledes sin Gregersen-historie ultimo oktober og Liebhaverboligen fortæller om den villa, hvor filmens 70'erfest blev optaget, i oktoberudgaven. Dette er givetvis inspiration til, at samme villa - med klip fra filmen - dukker op i et tv-indslag om husprisernes himmelflugt. Derefter går det slag i slag med omtale i magasiner og dagblade og specialmedier som Nettos Kiwi, Coops Samvirke samt Ældresagen, de to sidstnævnte med medlemsrabat på billetterne.

VOKSNE AMBASSADØRER

PR-arbejdet er altså kommet ud i kroge, hvor annoncerne ikke er kommet; men overordnet er der ikke ændret på, at den primære målgruppe er over 40 år. Det er forældregenerationen, de fleste nok med store børn. De unge har ikke været en interessant målgruppe for Regner Grasten; men han regner med, at deres forældre vil trække dem med i biografen.

"Nu er forældrene blevet trukket med af børnene til så meget bras, så nu synes de sikkert, at de har lov til at bestemme en film, og når de unge først ser *Familien Gregersen*, så vil de blive begejstrede. Det har vi testet."

"Hvis operationen lykkes, så står vi med en ny *Åndernes hus* / *Mit Afrika* / *Kun en pige* / *Det forsømte forår*. Det var lige det, der skete med dem. Så har vi skabt en klassiker. Og det vil selvfølgelig også få betydning på de efterfølgende markeder: video og tv."

I skrivende stund står det åbent, om det lykkes at skabe en klassiker og kassesucces. Imidlertid kan

Regner Grasten 3 uger før premieren (og på et tidspunkt, hvor der *ikke* kører reklame) konstaterer, at andelen af personer i gruppen 18+, der siger, at de 'vil se' *Familien Gregersen* er steget fra 16 % i oktober 2003 til 22 % nu. Det svarer til en stigning på over 200.000 personer.

DYRT, MEN DEJLIGT

Familien Gregersen taler til et 'voksent' publikum, og Grasten mener, at *Familien Gregersen* - som hel-aftensfilm med forhøjede billetpriser - signalerer kvalitet i kraft af den høje pris. Lidt ligesom de dyre

teaterbilletter, der ikke bliver mindre attraktive af den grund. Snarere tværtimod.

"Billetprisen vil ligge på 95-120 kr. i premiere-biograferne, hvilket er rigtigt i forhold til teaterbilletterne. Jeg tror nok, vi kommer til at konkurrere med teatrene om publikum.

Når der gives rabat til hhv. Samvirke (Coop-medlemmer) og Ældresagen, så skal de i alle tilfælde trække 300-350 kroner op af lommen, før de får en 'gratis' billet. Og så skal de endda vælge at se filmen mandag til torsdag."

Når der har været gjort så meget ud af filmens

markedsføringsbudget på 2,8 mio. kroner, så sætter Regner det også i forhold til disse billetpriser. Forholdsmæssigt svarer det nemlig til en markedsføring til 'kun' 1,6 mio. kroner ved normal billetpris ■

FAMILIEN GREGERSEN

PREMIERE 17.12.04 **INSTRUKTION** Charlotte Sachs Bostrup
MANUS Ib Kastrup baseret på romantrilogi af Christian Kampmann
FOTO Dirk Brüel **PRODUCTION DESIGN** Trine Tsering Padmo Olsen
KLIP Andri Gudmundson, Thomas Krag, Åsa Mossberg, Ulrika Rang
LYD Søren Bjerregaard-Ryan **MEDVIRKENDE** Thomas Levin, Laura Drasbæk, Kristian Ibler, Robert Hansen, Sofie Lassen-Kahlke, Pia Vieth, Steen Springborg, Kirsten Norholt **PRODUKTION** Regner Grasten
 Filmproduktion ApS **PRODUCER** Regner Grasten

"Jeg vi have fat i de 6-700.000 danskere, der har læst Kampmanns bøger," siger Regner Grasten

AT STOLE PÅ FRAGMENTET

Framegrab

Jesper Jargil har gennem en årrække stædigt udforsket mulighederne i de nye medielandvindinger. Han var en af de første, der bare gjorde det der med en-mand-et-kamera, længe inden det blev et slogan. Han var først med High Definition TV i (biograf)-filmen *Per Kirkeby Vinterbillede*. Han fulgte Lars von Trier og dogmebrødrene tæt og var selvfølgelig også involveret i deres *D-dag* projekt - og han har gjort undersøgelsen og afdækningen af den kunstneriske skabelsesproces til en særlig, personlig sportsgren, forfulgt med stor nuancering og smidig fremstillingssevne. Sidste nye skud på stammen er *Skitser til portræt af en maler - en interaktiv film om Vibeke Tøjner*, en dvd, der udnytter mediets mulighed for anderledes dokumentarisme til at kombinere portræt, belysning af kunstnerens kamp med maleriet og de eksistentielle lag i skabelsesprocessen. Her fortæller han til FILM om arbejdet med en dokumentar-dvd.

AF TRINE KAMP LARSEN

”Idéen til at lave en interaktiv film kom af sig selv,” fortæller Jesper Jargil. ”Jeg var mæt af de traditionelle, klichéhærgede kunstnerportrætter. Jeg havde lyst til at lave noget, der ikke

var bundet af en nedslidt fortælletradition. Dvd-mediet tilbød nogle andre muligheder end de dramaturgiske krumspring, vi normalt anvender for at holde publikum fanget.

Det var Vibeke Tøjner selv, som henvendte sig med en idé, jeg ikke tændte på. Men jeg tog ud og besøgte hende i hendes atelier. Og blev med det samme fascineret af hendes tilgang til maleriet - hendes instinktive måde at angribe med pensel og farver. Det var som at observere en mesterbokser i sin ring, en primaballerina på sin scene, en delfin i sit hav. Her var et menneske i sit rette element. Og så tror jeg, at min nysgerrighed blev vakt af hendes ydmyge, hudløse refleksioner.

Idéen med at splitte filmen op i 20 selvstændige kapitler opstod hen ad vejen. Jeg synes, de fragmentariske enheder passer godt til hendes måde at male på. Jeg optog alt på mit lille DV-cam - i starten bare som research - hvilket fjernede tilløb til medieforstillelse og åbnede for uformelle samtaler snarere end interviews. Ved at tage en aktiv - og til tider provokerende - rolle som samtalepartner fik jeg drejet fokus umiddelbart ind på de områder, som vi ser på dvd'en. Først langt inde i optageprocessen fortalte jeg Vibeke, at vi længe havde været i gang med den egentlige film.“

HVERT AFSNIT HAR SIT EGET LIV

”Arbejdet med en såkaldt interaktiv film gav anledning til mange overvejelser. Ikke mindst for min kloge klipper på snart mange film Camilla Schyberg. Og for Kaspar Astrup Schröder, der tog sig af den endelige dvd-redigering. Dramaturgiske valg blev truffet i tæt dialog med Lene Nørgaard Mikkelsen, der i 13 år har været min medskabende sparringspartner. Hvert enkelt afsnit måtte laves som en selvstændig historie, der kunne ses uafhængigt af de øvrige. Samtidig skulle der være en sammenhæng uanset rækkefølgen.

Inspirationen var den allerede traditionelt opbyggede dvd, som vi lejer eller køber på tankstationen eller i plade-forretninger. Jeg var fascineret af kapitelopdelingen med *instant access* - og især af de film, der havde spændende bonusmateriale i undermenuen. Man kan sige, at vi i *Skitser til portræt af en maler* flyttede dvd'ens bonusafdeling op som hovedfilm - og det at se den samlede film ned til bonusmenuen. Publikum bestemmer altså selv farten og forløbet. Men vi har også indlagt en *random*-effekt. Det betyder, at brugeren kan vælge at se afsnittene i en vilkårlig rækkefølge, som maskinen bestemmer. På den måde har vi gjort denne dvd til mere end bare en lille død skive. Den er blevet uberegnelig, lidt 'væsensagtig'.

På dvd'ens undermenu kan man blandt andre bonustilbud

vælge at se nogle – synes jeg – magiske sekvenser, hvor tilblivelsen af seks af Vibeke Tøjners malerier følges fra start til slut.”

10.000 SÅ FILMEN

”Sammen med Vibeke Tøjners udstilling på Kastrupgårdssamlingen og Nordjyllands Kunstmuseum viste vi *Skitser til portræt af en maler* i en kortere pilotversion med 13 afsnit. Det blev en stor succes!

I museumsammenhæng er det sin sag at bede publikum om at afsætte en stiv time til at se en film. De vil hellere bruge tiden på at se udstillingen. Min erfaring fra at se lange kunstnerportrætter på f.eks. Louisiana og i Nikolaj, er at folk stikker snuden ind i biffen i 5-10 minutter, så må de videre – til forstyrrelse for de få, der har valgt at se hele filmen. Med *Skitser til portræt af en maler* gjorde vi en dyd af denne nødvendighed. Vi indbød til at komme og gå. Det sjove er, at vi bagefter regnede ud, at vores publikum i gennemsnit havde set hele filmen halvanden gang. Der opstod et interaktivt samspil mellem filmen og malerierne, idet publikum, efter at have set et par afsnit, fik lyst til at gå tilbage til udstillingen og så tilbage igen til filmen. 10.000 mennesker nåede at se *Skitser til portræt af en maler* på de to udstillinger. Et pænt tal for en dokumentarfilm.

Når publikum kommer ind, sætter de sig en rum tid og undrer sig over, at intet sker. Så vover en sig frem til betjeningspanelet, læser den lille instruks og trykker på knappen. Et afsnit spilles. Efterfulgt af lidt stirrende venten. Ofte trykker nu samme person – der hermed accepteres som en slags DJ eller ’programvært’ – for nyt afsnit. Snart følger andre trop, og der kan ligefrem blive kamp om at zappe.”

ET HIT I UNDERVISNINGSSAMMENHÆNG

”*Skitser til portræt af en maler* henvender sig til alle, som fascineres af den kunstneriske skabelsesproces – og som måske selv er kreative på et felt. Som noget nyt henvender den sig ikke først og fremmest til et massepublikum. Film skal ses i biografen! Lød det lidt kækt, mens folk i støt stigende omfang slæbte Hollywood film optaget i 70 mm cinemascope hjem til 17 tommer husaltret på en mager vhs. I dag, hvor dvd pludselig og massivt får vhs til at minde om de første 78-grammofonplader, behøver publikum ikke længere at lade sig nøje med en på forhånd fastlåst fortælling. Den enkelte kan være sin egen operatør og redaktør og for få tusinde kroner omdanne sit soveværelse til minibiograf med professionel dolby surround og digital billedkvalitet. Eller bare smide dvd’en ind i desktoppen, hvorfra afspilning nemt kan fryses, gentages, slows, lagres og i det hele taget manipuleres med efter tilskyndelse og behov. Tanken om et værk som en uopbrydelig helhed er forældet. Det ligger i tiden, at man tager her og der. Zapning er ikke længere et fyord, men en konstruktiv handling med et enormt pædagogisk potentiale. Fortællemaneren inspirerer. Den tematiske opdeling gør emner overskuelige, og som i en fagbog kan eleverne tage et enkelt område op ad gangen og fordybe sig i. Tænk, hvis vi havde haft de muligheder i min skoletid.

Skitser til portræt af en maler er en afprøvning af andre fortælle muligheder end de gængse. Det indbyder dvd-mediet til, og denne film er skabt for netop dette medies moderne publikum: den enkelte. Den enkeltes mulighed for i stadig større omfang selv at kunne kontrollere sin fortælling” ■

SKITSER TIL PORTRÆT AF EN MALER - EN INTERAKTIV FILM OM VIBEKE TØJNER, 2004

IDÉ, INSTRUKTION OG KAMERA Jesper Jargil **KLIP** Camilla Schyberg **DVD OG GRAFIK** Kaspar Astrup Schrøder **DRAMATURG** Lene Nørgaard Mikkelsen **LYD** Morten Holm **PRODUCER** Helle Ulsteen **PRODUCERET AF** Jesper Jargil
Film med støtte fra DFI og Undervisningsministeriet.

Filmen distribueres af DFI og kan desuden købes i landets boghandlere. Vejledende pris 249 kr. (Aschehoug Dansk Forlag)

Framegrabs

Foto: DFI/Billed- og Plakatarkiv

SPILLEFILM MED ASTA NIELSEN
(komplet, fragment, formodet tabt)

Afgrunden (1910)
Der fremde Vogel (1911)
Den sorte Drøm (1911)
In dem grossen Augenblick (1911)
Die Verräterin (1911)
Nachtfalter (1911)
Zigeunerblut (1911)
Heisses Blut (1911)
Balletdanserinden (1911)
Die arme Jenny (1912)
Das Mädchen ohne Vaterland (1912)
Der Totentanz (1912)
Die Kinder des Generals (1912)
Zu Tode gehetzt (1912)
Die Macht des Goldes (1912)
Wenn die Maske fällt (1912)
Die Suffragette (1913)
Die Filmprimadonna (1913)
Jugend und Tollheit (1913)
Der Tod in Sevilla (1913)
Komödianten (1913)
S. 1. (1913)
Die Sünden der Väter (1913)
Engelien (1914)
Das Feuer (1914)
Das Kind ruft (1914)
Vordertreppe und Hintertreppe (1914)
Zapatás bande (1914)
Weisse Rosen (1914)
Die Tochter der Landstrasse (1915)
Die falsche Asta Nielsen (1915)
Das Versuchskaninchen (1916)
Aschenbrödel (1916)
Engelins Hochzeit (1916)
Die ewige Nacht (1916)
Dora Brandes (1916)

ASTA NIELSEN

FORSVUNDET OG GENFUNDET

Foto: DFI/Billed- og Plakatarkiv

Asta Nielsen er den gennem tiderne største danske filmstjerne. Med støtte fra Kulturministeriets Forskningspulje gennemfører Filminstituttet 2005-2006 et projekt om eftersøgning og undersøgelse af forsvundne og overlevende film med Asta Nielsen.

AF MUSEUMSINSPEKTØR THOMAS C. CHRISTENSEN, DFI

Asta Nielsen var den første og største danske filmstjerne både nationalt, men især internationalt. Hun medvirkede fra 1910 til 1932 i over 70 film, hvoraf vi kun kender til, at knapt 40 har overlevet enten i fragmentarisk eller komplet form. DFI har formodentlig den mest komplette Asta Nielsen filmsamling i verden, med kopier erhvervet fra en lang række arkiver. Det nye projekt skal kortlægge, hvor de mest oprindelige filmmaterialer ligger og forhåbentlig identificere hidtil forsvundne titler. DFI vil få produceret sikringskopier af film, der ikke anses for at være tilstrækkeligt sikrede eller er af så stor betydning, at der bør findes bevaringsmateriale i Danmark. Udvalgte film vil blive restaureret, så de kan præsenteres i en form så tæt som muligt på premiereoplevelsen.

Der er stor interesse for Asta Niensens film, både nationalt og internationalt; men mange af hendes film er svært tilgængelige. Dette skyldes både manglende udgivelse på dvd, men også deres varierende formater og versionering, samt fragmentariske form.

Projektets første fase består i at indsamle viden om i hvilke filmarkiver, der findes unikt filmmateriale, og i at sammenligne disse materialer. I stumfilmstiden blev film ikke alene versioneret, hvad angår mellemteksternes sprog, de blev også

ofte redigeret og farvelagt for at tilfredsstille censur og publikum rundt omkring i verden.

Filmenes alder gør desuden, at der i mange tilfælde, hvor filmene overlever, findes forskellige kopier, hvor tab af dele af filmen i en kopi kompletteres af materiale fra andre kopier. Yderlige komplikationer opstår, når der eksempelvis til eksportversioner sideløbende er optaget med et ekstra kamera, således at den samme scene findes fra to forskellige vinkler. Filmarkæologi er med andre ord ikke blot et spørgsmål om at stykke de overlevende stumper sammen, men også at vælge stykker fra og i visse tilfælde indsætte nye.

Det er planen at fremstille en dvd-rom med centrale film, samt i dette format visuelt at formidle en kompleks restaurering baseret på forskellige kilder. På denne måde er det ikke blot titlens historiske værdi, men de enkelte overlevende kopiers egenart og historik, der bliver objektet for en historisk undersøgelse. Desuden vil det gennem dvd-rom-formatet være muligt at anskueliggøre helheden af film, der kun overlever som fragmenter. Filmstumper, det ville være umuligt at vise på lærred, kan her få en ramme, hvor de kan opleves som dele af en helhed. En parallel i den fysiske museumsverden er Vikingskibsmuseet, hvor fragmenter af vikingskibe er hæftet på et jernskelet, der visualiserer skibets oprindelige form. Projektet skal således både sikre bevaringen af Asta Niensens film for eftertiden og kaste nyt lys over en række af de mindst tilgængelige film, versioner og fragmenter ■

Yderligere information om Asta Nielsen og hendes film kan bl.a. findes på Danmarks Nationalfilmografi:
<http://www.filmografi.dfi.dk>

Das Liebes ABC (1916)
Die Börsenkönigin (1916)
Das Waisenhauskind (1917)
Das Eskimobaby (1918)
Die Rose der Wildnis (1918)
Im Lebenswirbel (1918)
Mod Lyset (1919)
Nach dem Gesetz (1919)
Rausch (1919)
Das Ende vom Liede (1919)
Der Reigen (1920)
Graf Sylvains Rache (1920)
Kurfürstendam (1920)
Steuermann Holk (1920)
Hamlet (1921)
Irende Seelen (1921)
Die Geliebte Roswolskys (1921)
Fräulein Julie (1922)
Brigantenrache (1922)
Vanina (1922)
Erdegeist (1923)
Die Tänzerin Navarro (1923)
I.N.R.I. (1923)
Der Absturz (1923)
Das Haus am Meer (1924)
Lebende Buddhas (1924)
Die Schmetterlingsschlacht (1924)
Die Frau im Feuer (1924)
Athleten (1925)
Hedda Gabler (1925)
Die freudlose Gasse (1925)
Die Gesunkenen (1926)
Laster der Menschheit (1926)
Dirnentragödie (1927)
Gehetzte Frauen (1927)
Kleinstadtsünder (1927)
Das gefährliche Alter (1927)
Unmögliche Liebe (1932)

I BEGYNDELSEN VAR BILLEDET

Poul Malmkjær, den første leder af Centralarkivet fortæller om Billedarkivets historie, fra glasplader til cd-rom.

I 1938-39 sad forfatteren Ove Brusendorff i en træbarak ude på Nordisk Film i Valby og arbejdede på sit 3-binds værk *FILMEN*. Han var blevet hyret til at få sat skik på Nordisk Films arkiver, der lå i et syndigt rod; men da han opdagede samlingen af glasnegativer fra stumfilmens fastbilledefotografer, fik han en idé. Negativerne var aldrig blevet behandlet efter fortjeneste, og lå nu hulter til bulter, både knækkede og revnede. De ventede på en person, der ville interessere sig for netop denne del af filmhistorien. De mange glasplader blev kopieret og registreret, og udgjorde således starten på det, der siden blev til Det danske Filmmuseum.

I begyndelsen var billedet. Siden kom så filmene, programmerne, plakaterne, bøgerne, udklippene, anmeldelserne, apparaterne og alle de øvrige memorabilia fra filmens og især stumfilmens verden. Allerede i 1911 havde direktør for Nordisk Films Kompagni, Ole Olsen, fostret idéen til et filmmuseum, men først den 21. marts 1938 nedsatte justitsministeriet et udvalg til at se på sagen. Udvalgsarbejdet resulterede i oprettelse af en samling af dokumentar- og reportagefilm under Nationalmuseet, samt et museum for fiktionsfilm under Dansk Kulturfilm, samlingen dannede grundstammen i Filmarkivets samling.

BRUSENDORFFS MUSEUM

Brusendorffs museum, som Asta Nielsen kaldte det, voksede og flyttede og voksede og flyttede. Fra Nationalmuseets loft til Nørrebrogade, fra Krystalgade til Frederiksberggade (med biografen på 2. sal), fra Amagertorv til Hvidovrevej (en formelig 'landsforvisning'), over Vestergade for at ende i Store Sønderovldstræde, og med det flyttede en række dedikerede filmentusiaster, der ikke havde megen anden ballast end netop deres entusiasme.

Jeg var en af dem, og i årene 1952-62 steg jeg i graderne fra "elev" (læs: bud og altnuligmand) til leder af det, vi nu med stolthed kaldte Centralarkivet,

dvs. samlingen af billeder, plakater, programmer og anmeldelser. Der lå dog stadig mængder af hele og halve glasplader i krogene. I begyndelsen ledede jeg mig selv. Senere kom der lejlighedsvis timelønnede til, som f.eks. Kasper Schyberg og Ole Roos. De kedede sig dog bravt. Deres hu stod til mere levende billeder. Der var masser af arbejde og knapt så mange penge, og så alligevel: Skulle vi bruge et par reoler eller et par arkivskabe mere, kom snedkermester Knudsen fra Slangstrup og tog mål og leverede et par uger senere.

Arkivets samlinger blev forøget med gaver fra producenter og udlejere og med køb for beskedne penge af private samlinger, herlige fund i antikvarier og hos marskandisere, ja, vi kunne sågar finde på at bruge vores dubletter og bytte os til sjældenheder. Det var ikke altid til begge parter tilfredshed. Jeg mindes et tilfælde, hvor en naturligvis dybt urimelig person afsluttede et længere klagebrev med at meddele: "Jeg vil ikke længere være Deres forbundne!" Det blev jeg meget ked af.

Det var brogede år for Det danske Filmmuseum med faste og løse medarbejdere som Erik Ulrichsen, Marguerite Engberg, Bente Munk, Arne Krogh, Louise Roos, Bente Pryds, Ib Monty m.fl. Tidsskriftet *Kosmorama* blev også skabt i disse år, dog i strid blæst og modstand, og omkring dette 'sekterske' tidsskrift flokkedes en gruppe yngre skribenter, der kom til at præge (og stadig præger) dansk filmkritik: Bl.a. Morten Piil, Henrik Lundgren, Frederik Jungersen og Henning Jørgensen.

Arkivets vilkår blev nu bedre og bedre i takt med især de socialdemokratiske kulturministre, som nu havde fået overdraget ansvaret for statens filminstitutioner. Men samtidig skete der noget, der gjorde at jeg forlod arkivet. I 1961 kom tv med et tilbud, og jeg forlod i en blanding af vemod og krokodilletårer de elskede samlinger. Jeg var med Werner Pedersens ord "en forræder", der gik til pengenes verden. Sandt nok. Min løn steg fra 925 kroner om måneden til det dobbelte!

Så overtog endnu en entusiast, fotografen Janus Barfoed, mit job. Men jeg fulgte stadig aktivt med i museets liv og virke. Dels fordi jeg i perioder var

medredaktør af *Kosmorama*, og dels fordi jeg var begyndt at skrive bøger om film, og bøger om film uden billeder har en tendens til at kede. Derfor gjorde og gør jeg stadig brug, og god brug, af Billedarkivet.

NYE TIDER ANDRE MÅDER

Noget forundret har jeg undervejs bemærket, at gamle rutiner i Billedarkivet blev afløst af nye og (nødtvungent indrømmet) bedre. Dette har gjort det lettere for brugerne at anvende arkivet. Så i dag fremstår Billedarkivet - my old stomping ground - i opbygning, indretning og serviceniveau som et veletableret og professionelt arkiv, hvis ansatte - og det er næsten det vigtigste - aldrig glemmer, at Billedarkivet først og fremmest er en del af et museum, der skal indsamle, bevare og formidle. For vist er arkivet del af en public service institution, og vist er der nu sat priser på dele af servicen, men først og fremmest har Billedarkivet sikret, at museums-idealet og den medfølgende bevaringsforpligtelse aldrig mistes af syne.

Derfor er særsamlingerne, dvs. samlingerne af billeder af Asta Nielsen, Dreyer, Benjamin Christensen og Fy og Bi og bl.a. tonefilmfarvestills, nu flyttet til ideelle forhold i Filmarkivets lokaler i Naverland. Materialerne ligger så tilgængelige online eller på cd-rom, og kunderne kan derfor få adgang til at se billeder og plakater på skærmene i Gothersgade. Ideelle forhold for billeder og plakater handler om den rette temperatur, syrefrit papir og alle stills i syrefri kartonmapper og væk fra gramsende hænder, klattende kuglepenne og - sidst, men ikke mindst - ivrige layoutere og journalister med fikse fingre og skarpe sakse.

Den store plakatsamling er også flyttet til Naverland og dermed reddet for eftertiden. Alle plakater op til og med år 2000 kan nu ses på dias. Let og smertefrit. Resten af den enorme billedsamling er stadig i Gothersgade, hvor man elskværdigt men bestemt, beordres til at tage stofhandsker på og læse den fremlagte brugsanvisning i håndtering af fotografier, før man får adgang til herlighederne. Og - bliver man træt i øjnene af at se på stjerner, kan man hvile dem i et vue ud over Kongens Have ■

Foto: Jan Buus

GENVEJ TIL STJERNERNE

En samling på 2,3 millioner billeder og 22.000 plakater bevares og formidles i Det Danske Filminstituts Billedarkiv, hvor oprustningen til den digitale fremtid er i fuld gang. Indtil videre foregår søgningen i samlingerne dog stadig iført hvide bomuldshandsker.

AF MADELEINE SCHLAWITZ / LEDER AF BILLEDARKIVET, DFI

I Billedarkivet elsker vi film og filmstills; men af og til kan det føles som om vi besvarer de samme tre spørgsmål stort set hver dag: "Har I billeder fra *Star Wars*-filmene?" "Jeg har engang set et billede af Audrey hepburn i en Givenchy-kjole, hvilken film er det fra?" og "Er der ikke dansk bestikdesign i *Rumrejsen år 2001*?". Og tro det eller ej, der er faktisk billeder af Arne Jacobsens bestik i *Rumrejsen 2001* i billedmappen fra filmen.

Ofte er det nemlig de samme billeder, vi finder

frem. De samme motiver fra de samme 100 film, og man kan unægtelig blive lidt træt af at se billederne fra de film igen og igen. Desuden slider det meget på bestemte dele af samlingerne, og de mindre kendte filmbilleder lever af og til et skyggeliv. Til gengæld kan vi så billederne fra de populære film udenad, og hvad slitage angår, er de mest anvendte stills nu scannede og gemt på en server, hvor man kan bladre sig igennem netop de billeder, man vil have kopier af. Dermed bruges de trykte billeder ikke så ofte og bevares bedre for eftertiden. Det er i mere end een forstand en helt ny verden.

BEVARING ER OGSÅ FORMIDLING

Da det nye Filminstitut blev etableret i 1997 kom bevaringen af *hele* filmskatten og herunder altså også stills og plakater på den politiske dagsorden. Samtidig gik Janus Barfoed, den professionelle fotograf og western-entusiast på pension og blev erstattet af en ordens- og bevaringsvrig arkivleder, nemlig undertegnede. Siden er der kommet både en billedarkivar og en konservator til, så vi nu er fuldt ud rustet til at udføre alle de opgaver, vi har påtaget os de senere år.

Dette skift var ideelt på mere end een måde, dels havde Janus gennem sit lange virke sørget for, at der

Lauren Bacall og Humphrey Bogart i *The Big Sleep* (*Sternwood-mysteriet*) Warner Bros., 1946. Et utrolig smukt stillbillede i en sørgelig forfatning efter mange års brug. Bemærk bl.a. spor efter tegnestifter.
Foto: DFI/Billed- & Plakatarkiv

var en enorm og værdifuld samling at bevare, og dels krævede samlingernes tilstand, at det var *nu*, vi skulle til at arbejde for at bevare den.

Billedarkivet består i dag af omtrent 2,3 millioner billeder fordelt på følgende hovedsamlinger: dansk tonefilmsamling, dansk stumfilmsamling med diverse særsamlinger, udenlandsk spillefilmsamling, kort- og dokumentarfilmsamlingen (dansk og udenlandsk); samt et portrætarkiv (dansk og udenlandsk) med billeder af skuespillere, instruktører og producenter m.m.

Vi har en række andre vigtige samlinger, bl.a. en stor samling af billeder fra Peter Elfelts fotoatelier, en samling af stereofotografier, laterna magica og mange andre materialer, som er vigtige dele af filmhistorien, men ikke umiddelbart kan indgå i hovedsamlingerne. Og endelig er der vor stolthed, de 22.000 plakater fra rundt regnet samtlige danske filmpremierer siden 1912.

I nogle år har Billedarkivets arbejde været fokuseret omkring bevaring og formidling af samlingerne. Vi fik bl.a. lavet en vurdering af, hvordan vi bedst kunne udnytte de eksisterende ressourcer og samtidig indføre en del nye arbejdsgange. Særlig det, at vi nu beder brugerne anvende handsker, har afstedkommet

en del kommentarer. En særlig kolerisk dame følte sig så angrebet på sin personlige hygiejne, at hun aldrig har brugt arkivet siden.

Vi samler stadig en del billeder og plakater ind, siger stort set aldrig nej til materialer vi får tilbudt, med mindre det er 3. eller 4. dublet, eller der er tale om f.eks. stills i meget dårlig stand med lim og tape og skidt på. Vi er nu færdige med at registrere og dokumentere indholdet og bevaringsstanden i vore samlinger. Billedarkivets konservator har udarbejdet en tilstandsvurdering for hele Billedarkivet, som vil danne grundlag for bevaringsarbejdet i de kommende år, og vi har standset nedbrydningen i samlingerne ved at ompakke og flytte tingene, sådan at de nu har tilnærmelsesvis optimale livsvilkår.

FRA PAPIR TIL FILER

Vi forsøger at spænde vidt og ikke gå helt i bevaringsselsving. Vores opgaver veksler meget, og vi laver alt fra store bogprojekter til rådgivning omkring ophavsret, layout m.m. Disse opgaver varierer med rådgivning om arkivindretning og billeder til Politikens fredagstillæg samt alle mulige andre publiceringsopgaver. Derudover bruger vi en del tid på at formidle samlingerne. Billedarkivet

har netop afsluttet et stort formidlingsprojekt på Nationalfilmografien (se side 29-31). Så nu er der både filmplakater og billeder af stumfilmsskuespillere tilgængelige på nettet.

Næste opgave bliver overgangen fra papirbaseret til digitalt billedarkiv, idet strømmen af papirbilleder svinder ind og erstattes af en flodbølge af billedfiler fra filmselskaber, fotografer og forlag såvel som fra private samlere. Efterhånden leverer vi næsten udelukkende papirbilleder og plakater til private som gaver eller til pryd i hjemmet, alt anden ekspedition er som digitale filer. Så overgangen fra det papirbaserede til det digitale er i fuld gang med de konsekvenser i form af ophavsretlige og tekniske spørgsmål, det har. Men i Billedarkivet er vi klar til udfordringerne og imødeser fremtiden med spænding ■

BILLED- & PLAKATARKIVET/ Det Danske Filminstitut/
Gothersgade 55, 1./ 1123 København K / T 3374 3592/
F 3374 3589/ billedarkiv@dfi.dk/ www.billedarkiv.dfi.dk

ÅBNINGSTIDER/ Mandag Lukket/ Tirsdag 12:00-19:00/
Onsdag-fredag 12:00-16:00

Birger von Cotta-Schönberg (1889-1958) trues af Charley med Jernnæven i havneknejen. Carl Schenstrøm (Fyrtaarnet) med cigarstump i munden ses i baggrunden. Still fra *Evangelimandens Liv* (Holger-Madsen, 1915). Nordisk Films Kompagni

TAK TIL EMIL

AF LISBETH RICHTER LARSEN / FORSKNINGSMEDARBEJDER, DFI

“Hende den gamle med pludderkinder, stor næse og opsat hår, er det Johanne Krum-Hunderup eller Amanda Lund?”. “Nej, det er ikke Axel Boesen det dér, så store øreflipper har han slet ikke”. “Guud, Karen Møller, Karen Caspersen og Karen Sandberg er den samme, kan vi samle hende i én visning!”.

Udbrud som disse er føjet gennem det åbne kontorlandskab på 2. sal på Filminstituttet gennem det seneste 1 1/2 års tid og ‘nørd-faktoren’ har været høj. Men det kan faktisk være svært for en lille menneskehjerne at huske ansigter og koble dem til de rigtige navne, når man sidder med adskillige hundreder af dem.

Det behøver man så heller ikke bruge sit krudt på mere. Nu kan alle interesserede søge information om

samtlige skuespillere, der har medvirket i danske stumfilm. Det drejer sig om mere end 1000 navne, og oplysningerne findes i DFI’s filmdatabase *Danmarks Nationalfilmografi*, www.filmografi.dfi.dk, hvor der er billeder på godt 450 navne og kortere eller længere biografier på knap 250.

DET PERFEKTE Udstillingsrum

I 2002 fik lederen af DFI’s Billed- og Plakatarkiv, Madeleine Schlawitz, og jeg, som er forskningsmedarbejder i Museum & Cinematek, ideen til et ‘stumfilmskuespiller-leksikon’.

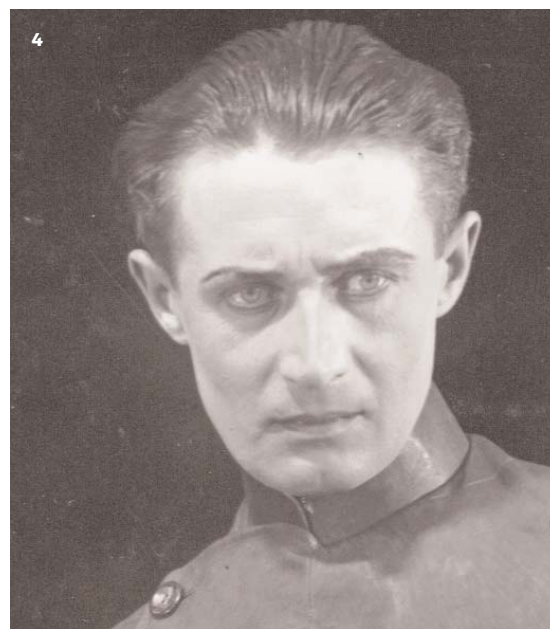
Forarbejdet var gjort, idet størstedelen af stumfilmtitleerne var blevet registreret i databasen på baggrund af bl.a. filmprogrammer, udklip og relevante protokoller fra Nordisk Film-særsamlingen. For fiktionsfilmens vedkommende drejer det sig om

ca. 1650 titler produceret i perioden 1906-30.

Billedarkivets samling af stills til disse film og portrætbilleder af tidens skuespillere er omfattende og fremstår i en fantastisk kvalitet, fordi de for størstedelens vedkommende er kopieret fra glaspladenegativer, som giver en skarphed og dybde i billedet, man næsten ikke finder i dag.

Morten Piils fortræffelige værk *Danske filmskuespillere*, der udelukkende beskæftiger sig med tonefilmperioden, var netop kommet året før, og som opfølgning på det – eller forløber bliver det vel – udførmede vi projektet under overskriften *Danske stumfilmskuespillere i nationalfilmografien*.

Danmarks nationalfilmografi er tilgængelig på nettet og skal på længere sigt indeholde oplysninger om samtlige danske film og udenlandske film med premiere i danske biografier. Den er under konstant

udvikling mht. det retrospektive og opdateres dagligt for så vidt angår nye premierer. Udover at indeholde en masse oplysninger om hver enkelt film, er den et perfekt 'udstillingsrum' til f.eks. billeder og plakater.

EMILS HÅNSKREVNE

I Billedarkivet står der to gamle arkivskuffer i træ med messinghåndtag og et skilt klistret på med teksten *Emils håndskrevne*. De har altid stået der og er blevet brugt flittigt. Hvem Emil er, fortaber sig lidt i det uvisse, men skufferne indeholder et maskinskrevet kort på hver eneste skuespiller, instruktør, fotograf og manuskriptforfatter, der har været tilknyttet dansk stumfilmproduktion – med en liste over samtlige deres film.

Disse kort var udgangspunktet for vores projekt. Vi startede med at skrive alle navnene – 1100 i alt – ind i et excel-ark. Hvis der fandtes en personmappe med udklipsmateriale i Biblioteket, satte vi et kryds, hvis der fandtes en portrætmappe i Billedarkivet, skrev vi mappennummeret ind. Herefter var det så bare at gå i gang med første navn på listen: Aggerholm, Ellen.

1-2-3 FÆRDIG

I projektets første fase gennemgik jeg navn for navn

ved at matche titlerne på kortet med titlerne i databasen. Stod titlen på kortet, men ikke i databasen, fandt jeg stillbillederne frem og skrev kun skuespilleren ind på den aktuelle films rolleliste, hvis jeg kunne identificere den pågældende, ellers ikke! Hellere færre 'sikre' oplysninger end flere udokumenterede.

Når skuespillerens filmografi var så komplet, som den kunne blive, valgte vi et portrætbillede og et rollebillede fra en given film. Samtidig læste jeg eventuelle udklip igennem og skrev noter til de biografiske tekster. Billederne blev i passende portioner bragt til Black & White og scannet dér.

Anden fase var det seje træk for Billedarkivet. Arbejdet med at beskære og linke de mange billeder blev varetaget af billedarkivar Kirsten Klüver. Vi havde valgt to billeder til hver skuespiller, men da vi gerne ville give brugerne mulighed for at se dem i stort format også, skulle Kirsten gemme og linke 4 billeder på hvert navn. 4 x 450! Derudover skulle der skrives en kort billedtekst til de to valgte billeder. I de færreste tilfælde er fotografens navn kendt; men hvis det kunne identificeres, skulle oplysningen med i billedteksten.

Sidste fase var at skrive de biografiske tekster.

Kriteriet var som udgangspunkt medvirken i mere end tre film; men det måtte vi give køb på. Det var der simpelthen ikke ressourcer til. Knap 250 navne er blevet forsynet med en kortere eller længere biografisk tekst, der er tænkt som en informativ introduktion til den pågældende.

Kilderne til de biografiske tekster er først og fremmest: Bibliotekets udklipssamling, div. opslagsværker (*Den store danske encyklopædi*, *Dansk Biografisk Leksikon* – 1933-udgaven, *Dansk kvindebiografisk leksikon* – online), Det kgl. biblioteks portrætrejstrant – online, Jan Nielsen: *A/S Filmfabriken Danmark* – 2003), relevante biografier og monografier.

Madeleine og jeg var også en tur på Det kgl. Bibliotek, i Kort- og Billedafdelingen. Via deres portrætrejstrant havde vi fundet en række personer, som vi ikke selv havde materiale på. De billeder fik vi scannet, og portræterne er nu 'udstillet' i *Nationalfilmografien* – med korrekt kreditering, selvfølgelig.

ANSIGTER, KARRIERER OG SKÆBNER

Ansigter, karriere- og livsforløb er passeret forbi i en lind strøm gennem det seneste 1 1/2 år. Nogen af dem står lysende klart, andre er svære at huske eller holde fast i.

Man vil sjældent glemme Gerda Krum-Juncker, som ikke kom til at spille nogen stor rolle i filmkunsten, men hvis skæbne er helt ubærlig: "Skuespillerinde. Født 30/6 1878 - død 16/4 1953, 76 år gammel. Datter af skuespillerinde Johanne Krum-Hunderup og solodanser Daniel Krum (som døde for egen hånd, da Gerda var 9 år gammel). Gift første gang med den 20 år ældre Casino-skuespiller Ludvig Nathansen (1858-1907), som i jalousi over sin unge kones store succes i hovedrollen i *Den glade Enke* på Casino skød sig selv. Senere blev Gerda Krum gift med overretssagfører Hjalmar Juncker (1869-1949). Men da de mistede deres 15-årige datter i en motorcykelulykke, forsøgte han at skyde sig selv, hvilket mislykkedes. Til gengæld mistede han synet, og Gerda Krum måtte pleje sin mand resten af hans liv. Disse tragiske hændelser overskyggede fuldstændigt en ellers lovende karriere. Hun debuterede på Nordisk Film i 1911, hvor hun kom til at spille over for stjernen Valdemar Psilander i to film. Indtil 1914 nåede hun at medvirke i omkring seks film."

Mathilde Felumb-Friis bliver ved med at drille. Hun medvirkede i mindst 60 film, og det tog lang tid, før vi kunne genkende hendes ansigt. Det lykkedes dog; men til gengæld har vi ingen oplysninger om hende

2 Dansk films store stjerne i 1920'erne, Karina Bell (1898-1979). Hun hed egentlig Karen Hansen, men fik sit kunstnernavn af selveste Emma Gad. Filmkarrieren sluttede, da hun giftede sig i 1934. Hun blev siden direktør for Wibroes Bryggeri i Helsingør. Fotograf ukendt.

3 Komikeren Lauritz Olsen (1872-1955) i *Han er løbet med min Kone* (Lau Lauritzen Sr., 1918). Nordisk Films Kompagni.

4 Den norske skuespiller Alf Blütecher (1880-1959) blev en af Nordisk Films store helteprofiler i 1910'erne. Her som Dr. Krafft i Holger-Madsens science fiction-film *Himmelskibet* fra 1918. Nordisk Films Kompagni.

5 Nordisk Films barnestjerne 1912-14 Lily Frederiksen - med mælketænder! Hun medvirkede i mindst 22 film. Fotograf ukendt.

6 Karen Møller/Karen Sandberg/Karen Caspersen (1890-1941) - én af stumfilmperiodens mest fascinerende skuespillerinder. Still fra Benjamin Christensens *Det hemmelighedsfulde X* fra 1914. Dansk Biograf Compagni.

7 Birger von Cotta-Schönberg var fætter til Ib Schönberg. Udsnit fra stillbilledet fra *Evangelieemandens Liv* (1915). Nordisk Films Kompagni.

Fotos: DFI/Billed- & Plakatarxiv

overhovedet. Ingeborg Bruhn Bertelsen var en stor revystjerne i 1920'erne og havde forud for det haft et meget produktivt årti i filmens tjeneste. Hun fik ødelagt sin karriere af ondsindede rygter om bizarre seksuelle udskjelser, flyttede siden til USA og døde i Wisconsin i en alder af 83 - glemt af alle.

Frederik Jacobsen, som er én af de skuespillere, der har medvirket i flest film - mindst 173! - døde i 1922, og vi har ingen ud klip eller data på ham.

Lily Frederiksen var den første barnestjerne på film. Hun debuterede som 4-årig og medvirkede i mindst 22 film hos Nordisk Film - karrieren stoppede, da hun begyndte at tabe sine mælketænder!

NEMMERE AT FORSKE

Med dette tiltag i *Nationalfilmografien* er det blevet nemmere at forske i dansk stumfilm. Hvad enten man er prof filmforsker, almindelig filminteresseret eller nysgerrig netsurfer, får man nu en samlet og overskuelig oversigt over en persons filmvirke. Vi har fået sat billeder på en lang række navne, hvilket kan være et nyttigt værktøj for bl.a. arkivfolk, der sidder med uidentificerede film og billeder.

Vores billed- og plakatsamlinger vækkes til live og vækker forhåbentlig glæde hos dem, der klikker ind

og klikker op, så billederne fremstår i fuldt format. De biografiske tekster måtte gerne anspore til videre research og forskning, så vi kan få afdækket flere aspekter og mangfoldiggjort billedet af den stumme æra i dansk film.

Som dette projekt afspejler, vil *Nationalfilmografien* fremover i meget højere grad få funktion af 'udstillingsrum' og filmhistorisk opslagsværk. Der skal ikke herske tvivl om, at data er grundstenene i basen - illustrationerne skal komplettere opslagene og gøre *Nationalfilmografien* til et attraktivt og spændende sted at være for vores brugere.

Og nu hvor de mange oplysninger og billeder er både inde (i databasen) og ude (på nettet), kan læseren - hvis interessen er vakt - se mere på www.filmografi.dfi.dk. Inden året er omme, vil man også finde billeder og biografier på de danske stumfilminstruktører. I begyndelsen af det nye år bliver 525 danske tonefilmskuespillere forsynet med biografiske tekster, som er uddrag af Morten Piils opslagsværk *Danske filmskuespillere* (Gyldendal, 2003) ■

AntiPiratGruppen har været meget synlig i medierne det sidste års tid - ikke mindst med kampagnen **Nu stammer vi nettet**, hvor man har valgt at sende erstatningskrav ud til en lang række store film- og musikpirater. Erstatningskravene kommer efter massive oplysningskampagner mod piratkopiering, som er blevet lanceret af film- og musikindustrien i den seneste tid. Men kan kampen mod piratkopiering vindes, og er der en fremtid for musik- og filmindustrien på internettet?

NU STRAMMER VI NETTET

AF THOMAS SEHESTED /
KONSULENT FOR ANTIPIRATGRUPPEN

Ulovlig kopiering af film og musik har været kraftigt stigende siden Napster i '99 lancerede det første bud på en fildelingstjeneste, et såkaldt Peer-to-Peer system (P2P). Napster blev dog hurtigt tvunget til at lukke, da de fem største musikselskaber sagsøgte fildelingstjenesten for brud på deres ophavsrettigheder. Men selv om Napsters tid på nettet var begrænset, havde folkene bag skabt en helt ny og meget populær måde at udveksle film og musik på. Andre tjenester, f.eks. det meget populære KaZaA, overtog hurtigt den store gruppe af musikpirater, som var blevet "hjemløse" efter lukningen af Napster.

Piratkopiering og ulovlig distribution via internettet har været inde i en eksplosiv vækst i de sidste tre-fire år. I april 2003 var der ca. 1,1 mia. ulovlige filer i omløb på nettet. Hvor der før kun var få tjenester, er der nu flere hundrede sites, hvorfra der kan hentes ulovlig film og musik. Det positive er dog, at stadig flere lovlige alternativer, og en aktiv håndhævelse af loven, ser ud til at have vendt udviklingen. Tal fra januar 2004 viser, at der nu "kun" er 900 mio. ulovlige musikfiler i omløb (kilde: IFPI Online Music Report 2004).

TAPT SALG FOR EN HALV MIA. Den meget omfattende distribution af film og musik på internettet har haft alvorlige konsekvenser for film- og især musikindustrien. Alene i Danmark regner man med, at piratkopiering og ulovlige downloads koster pladebranchen 400-500 mio. kr. i tabt salg om året.

Situationen er naturligvis uholdbar for film- og musikbranchen. Det siger sig selv, at ingen virksomhed kan holde til, at en meget stor del af dens produkter stjæles. AntiPiratGruppen, der er skabt i fællesskab af den danske film- og musikbranche, har bl.a. til opgave at overvåge al ulovlig distribution af film og musik både på nettet og i fysisk form. I 2003 har AntiPiratGruppen primært koncentreret sig om bekæmpelse af dem, der gør det muligt at piratkopiere, altså bagmændene. Fokus har ikke mindst været på de pirater, som udbød ulovlige film- og musikværker på nettet i stor stil, og vi har desuden forsøgt at skabe opmærksomhed gennem medierne for at dæmme op for den massive piratkopiering. Satsningen er i vidt omfang lykkedes, og der er nu kun et meget begrænset antal ulovlige hjemmesider og fildelingsservere tilbage i Danmark, som understøtter distributionen af ulovlig film og musik.

NU STRAMMER VI NETTET

Desværre måtte musik- og filmindustrien sande, at piraterne ikke lod sig overtale til at stoppe den ulovlige udveksling af film og musik på internettet på baggrund af oplysningskampagnen. Piraterne skiftede blot metoder og gik over til at benytte P2P-fildelingssystemer, der på grund af deres decentraliserede system og udenlandske oprindelse ikke kan lukkes fra Danmark. Det var derfor nødvendigt at gå direkte efter slutbrugerne, altså de personer, der rent faktisk udveksler filer via disse systemer.

I 2004 besluttede AntiPiratGruppen derfor at koncentrere sig om de over tusinder af danske brugere, der henter

og tilbyder ulovlig musik og film på nettet via disse P2P-fildelingssystemer. Allerede i foråret sendte AntiPiratGruppen næsten 100 erstatningskrav ud til større internetpirater, der havde delt film og musik via P2P-systemerne. Disse erstatningskrav er blevet fuldt op af yderligere 250 erstatningskrav hen over sommeren. Erstatningskravene spænder fra få tusinde kroner til over en halv mio.; men så har piraten også delt flere hundrede film og over 30.000 musikfiler. Det er i første række brugere af tjenesterne DC+ og KaZaA, der denne gang har været i AntiPiratGruppens søgelys; men en lang række andre P2P-systemer er under overvågning.

Denne fremgangsmåde har været en nødvendighed for at dæmme op for de mange tusinde danskere, der hver dag vælger at downloade deres musik ulovligt fra internettet. Piratkopiering er til stor skade for både musik- og filmbranchen, og selv om der bliver brugt mange ressourcer på at fortælle omverdenen om de negative konsekvenser, den ulovlige fildeling har for de kreative brancher, er det desværre først, når man aktivt går efter dem, der foretager ulovlighederne, at alvoren går op for folk.

VÆKST I DE LOVLIGE ALTERNATIVER

Film- og pladebranchen har i de sidste par år haft travlt med at skabe lovlige alternativer på nettet. Mulighederne for lovligt at købe sin musik online har hidtil været begrænsede; men i 2003 blev flere nye alternativer præsenteret på nettet. Apple lancerede deres succesfulde iTunes-online-musikbutik i august 2003, og i deres første leveår nåede Apple at sælge 70 mio. via deres

online tjeneste iTunes. I Danmark har firmaet Phonofile, via hjemmesider som www.foetex.dk og www.Bilka.dk lanceret en ny online musiktjeneste, hvor det skal være muligt at downloade al musik, som nogen sinde er indspillet i Danmark, samt et stort udvalg af den mest populære internationale musik.

Også filmindustrien er imidlertid ved at komme online. Den stadig større mængde internetbrugere, som får højhastighedsinternet, er med til at sætte gang i online-distributionen af film. Derfor har firmaer som SF Film allerede etableret en tjeneste, hvor de distribuerer film over internettet. Mange andre er imidlertid på vej, og også Microsoft har bebudet deres ankomst med online-alternativer inden for filmdistribution, som en naturlig udvidelse af deres allerede etablerede online musiktjeneste Media Player.

Det ser derfor endelig ud til, at denne kombination af stadig flere lovlige alternativer og en intensiveret jagt på musik og filmpirater får forbrugerne til i stadig større grad at søge mod de lovlige alternativer og købe deres film og musik på internettet ■

TALENTDOK: TALENTUDVIKLING/ DOKUMENTARFILM

Af Henrik Veileborg / Udviklingschef / Kort- og Dokumentarfilm, DFI

Filminstituttet har til talentudvikling inden for dokumentarfilm afsat 10 mio. kr. frem til udgangen af 2006. Der er tale om et tidsbegrænset initiativ, som vil blive forvaltet som en forsøgsordning inden for kort- og dokumentarområdet. Ordningen, der kaldes *TalentDok*, trådte i kraft d. 22. november.

Hovedformålet med *TalentDok* er at bygge bro mellem manifesterede talenter og filmbranchen. Talenterne skal udfordres i professionelle rammer, så de hurtigere og sikrere bliver en del af den etablerede branche. Samtidig får

den professionelle branche nye muligheder for en fokuseret talentpleje med fremtidsperspektiver.

TEAMANSØGNING

Ansøgning om støtte fra *TalentDok* kan kun ske som team. Et team skal minimum bestå af en instruktør og en producer. Omdrejningspunktet for samarbejdet skal være et filmprojekt, som ansøgerne ønsker at udvikle og realisere sammen.

Ordningen prioriterer projekter, som forholder sig til en dokumentarisk filmtradition. Helst projekter af kortere varighed med overskuelige produktionsforløb. Vejen fra udvikling til færdig film skal være kort, så

projekterne kan bevare fremadrettet energi og perioder med "finansieringsdødvande" undgå.

TODELT STØTTE

Projektstøtten er to-delt: Støtte til en obligatorisk udviklingsfase kan efterfølges af støtte til en potentiel produktionsfase. Der sigtes mod udvikling af op til 15 projekter og produktion af ca. 10 af disse.

Udvikling støttes med max. 150.000 kr. og produktion med max. 750.000 kr. De økonomiske vilkår for *TalentDok* er i øvrigt i store træk de samme som Talentudvikling for fiktionfilm. Der forventes et mindre økonomisk engagement fra producenterne og en

accept af minimumsaflønning fra filmarbejderne.

LØBENDE SAGSBEHANDLING

Ordningen har løbende sagsbehandling. Ansøgninger behandles samlet af filmkonsulenterne Bodil Cold-Ravnkilde, Dola Bonfils, Morten Hartkorn og udviklingschef Henrik Veileborg.

Mere information om vilkår og obligatorisk ansøgningsskema findes på DFIs websted: [Filmstøtte > Kort- & dokumentarfilm > Støtteordninger > TalentDok](#)

ANSØGNINGSFORMULARER TIL KORT- OG DOKUMENTARFILM

Af Henrik Veileborg / Udviklingschef / Kort- og Dokumentarfilm, DFI

I kraft af en fælles redegørelse om filmkonsulentordningen til Kulturministeriet, udarbejdet af Det Danske Filminstituts bestyrelse, Producenterne og Danske Filminstruktører, indførtes der fra 15. november 2004 ansøgningsformularer til brug for førstegangsansøgninger og genansøgninger til kort- og dokumentarfilm under filmkonsulentordningen.

SECOND OPINION

Ansøgningsformularerne har til formål at skabe ens vilkår for ansøgerne og forkorte sagsbehandlingen i forbindelse med den første stillingtagen til projektforslag samt at give ansøgere mulighed for en "second opinion", hvilket indebærer, at en ansøgning efter et afslag automatisk kan overgå til en anden filmkonsulent med henblik på en hurtig supplerende vurdering, såfremt ansøgeren ønsker det.

Det skal understreges, at vælger man "second opinion" hos en anden filmkonsulent, vil ansøgningen blive vurderet på basis af den samme ansøgning uden mulighed for ændringer eller indsendelse af supplerende oplysninger.

TO FORMULARER

Ansøgningen skal indeholde alle relevante oplysninger vedr. ansøger(e) og

projekt. Det er ansøgerens ansvar, at der er fyldestgørende redegjort for samtlige punkter. Den indledende sagsbehandling forholder sig udelukkende til de givne oplysninger, hvorfor ansøgninger kan meddeles afslag alene på grundlag af projektbeskrivelsen i ansøgningsformularen. Bilag til ansøgningen, jf. formularen, tages kun i betragtning, såfremt projektbeskrivelsen skønnes at kunne danne grundlag for en videregående sagsbehandling med henblik på støtte.

Der findes to formularer: én til dokumentarfilm og én til kort fiktion. Formularerne er obligatoriske at anvende ved første henvendelse til Filminstituttet vedrørende et projekt.

Mangelfulde ansøgninger kan ikke tages i betragtning og vil derfor blive returneret til ansøgeren.

Manuskriptforfattere/instruktører kan ansøge om manuskriptstøtte. Produktionselskaber kan ansøge om manuskript-, udviklings- og produktionsstøtte.

Ansøgningsformularen skal udfyldes elektronisk og indsendes med almindelig post sammen med evt. bilag.

Ansøgningsformularerne findes på [dfi.dk](#) under: [Filmstøtte > Kort- & dokumentarfilm > Skemaer & dokumenter > Ansøgningsformularer](#)

TALENTUDVIKLING/ SPILLEFILM

Støtteordningen for Talentudvikling startede i september 2003, og under hensyntagen til de indhøstede erfaringer fra det første år er støttevilkårene for nylig blevet justeret. De vigtigste ændringer er sket inden for udviklings- og produktionsstøtten.

Der er fremover afsat ekstra midler til en udvidelse af udviklingsstøtten, som opdeles i to faser. Den første, nye fase omhandler alene støtte til udvikling af manuskript på basis af minimum et treatment. Denne nye støttemulighed tilsigter at stimulere og fremskynde den første del af den kreative udviklingsproces. I den forbindelse henledes opmærksomheden på, at manuskriptudviklingsstøtten også kan gives til manuskriptforfattere og instruktører, der endnu ikke har en tilknyttet producer, hvis det skønnes, at projektet ellers vil blive sinket i den kreative udvikling.

SATSER FOR UDVIKLINGSSTØTTE 1 (MANUSKRIPTUDVIKLING - KUN PÅ BASIS AF MINIMUM ET TREATMENT)

Op til 10 min.	max kr. 10.000
25-30 min.	max kr. 25.000
40-45 min.	max kr. 35.000
+ 75 min.	max kr. 60.000

Anden fase består af den hidtidige udviklingsstøtte, der er beregnet på alle former for projektudvikling, herunder også supplerende støtte til manuskriptudviklingen.

SATSER FOR UDVIKLINGSSTØTTE 2 (ALLE FORMER FOR PROJEKTUDVIKLING)

Op til 10 min.	max kr. 50.000
25-30 min.	max kr. 75.000
40-45 min.	max kr. 100.000
+ 75 min.	max kr. 175.000

Som følge af de generelle ændringer i udviklingsstøtten kan der fremover søges om slate-udviklingsstøtte på maksimalt kr. 630.000.

Endvidere er produktionsstøtten forhøjet med op til 30%. Samtidig er vilkårene for tilskud til lønninger, honorarer, contingency, administrationstillæg samt for leje af apparatur og faciliteter blevet præciseret.

FORMAT	FØR	NU	FORHØJELSE
Op til 10 min.	kr. 250.000	Som hidtil, højere beløb kan bevilges efter individuel vurdering	
25-30 min.	kr. 1.300.000	kr. 1.700.000	30%
40-45 min.	kr. 2.000.000	kr. 2.600.000	30%
+ 75 min.	kr. 3.300.000	kr. 4.000.000	21%

Læs mere om ændringerne på [www.talentudvikling.dfi.dk](#)

Framegrab

H.C. ANDERSEN I FILM-X

Den lange tradition for at lave tegnefilm med udgangspunkt i H.C. Andersen skal ikke ligge stille. Nu kan nye generationer boltre sig frit i H.C. Andersens nye klæder. FILM-X har ladet de unge, talentfulde instruktører Anders Morgenthaler og Mikkel Serup fortolke H.C. Andersens eventyr frit. Det er der kommet tre meget moderne og fornyende filmoplæg ud af med inspiration i *Den standhaftige Tinsoldat*, *Fyrtøjet* og *Den grimme ælling*.

■ AF ANNE BERTRAM / DAGLIG LEDER, FILM-X & REGITZE OPPENHEIM / PROJEKTLEDER, HCA I FILM-X

H.C. Andersen har skrevet mere end 150 historier og eventyr – og vi skulle udvælge tre! Så selvom det var en fornøjelse at starte med at læse fra en ende af, blev vi hjulpet til at indskrænke valget af Center for Børnelitteratur, som netop havde lavet en undersøgelse over hvilke eventyr, der var de mest kendte af børn og unge. Det skar antallet ned til de ti på børnenes Top-10-liste. De to instruktører, Mikkel Serup og Anders Morgenthaler, som var blevet engageret til opgaven – at klæde FILM-X i H.C. Andersens klæder – bestemte sig for *Den standhaftige Tinsoldat*, *Fyrtøjet* og *Den grimme ælling*.

Oprindeligt var det tanken, at instruktørerne skulle lave hver deres henholdsvis live action- og animationsbaggrundsfilm og et fælles kombinationsprojekt. I stedet besluttede de sig for at samarbejde om alle tre film i en

3D-animeret version.

Et udgangspunkt for instruktørernes idéudvikling og nyfortolkning af eventyrene var, at vi ikke ønskede et traditionelt H.C. Andersen-univers med skyggen af hans høje hat på de toppede brosten. Og det er det sandelig heller ikke blevet.

De tre film er blevet produceret hos A. Film, og de nyfortolkede eventyr har fået endnu en drejning af animatorerne Kresten V. Andersen, Thorbjørn Christoffersen og Philippe Berg, hvoraf de to førstnævnte var lead-animatorer på *Terkel i knibe*. Baggrundsfilmen har fået et særligt æstetisk fortælle-mæssigt særpræg – med et fælles særkende. De tre baggrundsfilm udgør scener fra de tre kendte eventyr i en unik stil, der hver for sig blander centrale elementer fra de originale eventyr med moderne fortælle-mæssige greb – i en tidssvarende 3D-stil. Så fra det nye år bliver der åbnet mulighed for, at man både kan finde sin indre prinsesse og sin grimme ælling i FILM-X.

Med H.C. Andersen-aktiviteterne tilbyder FILM-X et nyt handlingsmæssigt univers inden for de velkendte rammer. Både for erfarne og nye FILM-X brugere vil de supplerende aktiviteter give rig mulighed for filmiske udfordringer.

Fra januar 2005 inviterer FILM-X således børn, unge og voksne ind i et fascinerende univers, hvor den Andersenke fortælling får filmisk form. Havde eventyrmesteren – med sin optagethed af og sans for det visuelle – levet i dag, kan man spørge sig selv: Mon ikke Hr. Andersen var gået til filmen? ■

Det økonomiske fundament skyldes midler fra HCA 2005 fonden.

Tonemestrene Majka Bjørnager og Mads Lundgård har produceret lyd-siden/lydeffekterne til filmene. Scenograferne Erika Eggert og Annemarie Füg har kreeret nye rekvisitter og kostumer.

Til undervisningsbrug er der udarbejdet nyt specifikt materiale til HC

Andersen filmene. Man kan i øvrigt læse om FILM-X og se de aktuelle ni film og indklipsbilleder og høre lydeffekter på www.film-x.dk. HCA filmene vil først blive afsløret på hjemmesiden i januar.

FILM-X, som er blevet til på basis af donationer fra Egmont Fonden og Nordisk Film Fonden, åbnede i november 2002. FILM-X – et filmoplevelsesrum i Cinemateket er Det danske Filminstituts computerbaserede, interaktive filmstudie for børn og unge. 13 netværksforbundne aktiviteter indbyder til udforskning af filmmediet. I de forskellige studier kan man agere, spille med i og optage film i fysiske og virtuelle universer. Der er også mulighed for at lave en flipbog og små tegnefilm. Når man har optaget og klippet sin film, kan man lægge egne lydoptagelser på eller vælge lyde og musik fra et lydarkiv og en musikalsk værktøjskasse. Den færdige filmproduktion får man med sig hjem på en dvd-rom.

I løbet af de nu to år, hvor FILM-X har eksisteret, har godt 15.000 skoleelever og lærere gjort brug af studiet i hverdagen samt cirka 7.000 private i weekender og skoleferier. Det svarer til en belægningsprocent på hen ved 100% for skolebesøgene og cirka 60% for de private, hvis besøgstal i øvrigt er støt stigende.

SPILLE FILM I BIOGRAFEN 2004

ÅR	ANT. TILSKUERE TOTALT	ANTAL TILSKUERE TIL DANSKE FILM	MARKEDS- ANDEL	ANTAL DANSKE FILM	GNS. TILSKUERTAL TIL DANSKE FILM
2004	12,5 mio.	3,1 mio.	25%	18	172.000
2003	12,3 mio.	3,2 mio.	26%	24	132.000
2002	12,9 mio.	3,5 mio.	27%	19	184.000
2001	11,9 mio.	3,6 mio.	30%	19	191.000
2000	10,7 mio.	2 mio.	19%	17	121.000

Kilde: Facts & Figures 2004, tallene for 2004 er estimeret

Flere danske film kunne imidlertid godt have haft premiere i 2004, for i forhold til filmenes spredning henover året, så det skævt ud allerede fra årets begyndelse. Et stort hul i premierekalenderen fra midt april til slut august, hvor publikum skulle undvære danske film, var nemlig en kendsgerning. Til gengæld nærmest snublede filmene over hinanden for at komme til i efterårsmånederne - hvorfor nu det?

PREMIEREKALENDER PR. 15. APRIL 2004

FORBRYDELSER	23. JANUAR
TÆL TIL 100	06. FEBRUAR
VILLA PARANOIA	12. MARTS
LAD DE SMÅ BØRN	26. MARTS
TERKEL I KNIBE	02. APRIL
DEN GODE STRØMER	16. APRIL
TID TIL FORANDRING	20. AUGUST
BRØDRE	03. SEPTEMBER
SILKEVEJEN	10. SEPTEMBER
AF BANEN	17. SEPTEMBER
KONGEKABALE	01. OKTOBER
MIN SØSTERS BØRN I ÆGYPTEN	08. OKTOBER
FAKIREN FRA BILBAO	08. OKTOBER
INKASSO	22. OKTOBER
OH HAPPY DAY	29. OKTOBER
DEAR WENDY	12. NOVEMBER
STORE PLANER	19. NOVEMBER
ANKLAGET	26. NOVEMBER
CIRKELINE OG VERDENS MINDSTE SUPERHELT	10. DECEMBER
FAM. GREGERSEN	17. DECEMBER
PUSHER 2	25. DECEMBER

Flere af de pågældende film blev produceret på samme tid, og alle disse film havde derfor i god tid planlagt premiere i efterårsmånederne, der traditionelt er attraktive måneder at have premiere i. Lang tid før det endelige resultat kunne ses som en færdigklippet - eller næsten færdigklippet film - havde producenter og distributører altså indgået foreløbige aftaler med biograferne - fuldstændig som man plejer. Ikke mindre end 16 danske film skulle vises i biograferne fra september til december.

I løbet af foråret blev det klart, at situationen i efteråret skulle løses. Der var simpelthen ikke plads til så mange film, i hvert fald ikke hvis alle film skulle udnytte deres potentiale. Og efterhånden som filmene kunne vises for distributører og biografer blev det åbenlyst, at nogen af filmene måtte flytte sig, men hvilke?

Flere film havde lagt sig på strategiske datoer i forhold til Biografklub Danmarks program. Tre børne/familiefilm lå lige inden efterårsferien, og de øvrige film lå i markedet af andre konkurrencemæssige årsager og ville ikke flytte sig, før Biografklub Danmark havde valgt film, og der dermed var skabt et tydelig billede af hvilke film, der ville sælge mange billetter i løbet af efteråret.

Det er typisk, at de store film (omsætningsmæssigt) først skal på plads. Der er to niveauer, der skal optimeres, for at filmens potentiale udnyttes. Set fra biografernes synspunkt handler det blandt andet om hele tiden at sikre, at der spiller en film i biografen, der kan fylde sal 1. Set fra distributørers og producenteres synspunkt handler det om at sikre sig så lang en periode i sal 1 som muligt, men i ligeså høj grad at placere sig i markedet uden for stor konkurrence fra film primært til samme målgruppe, sekundært i samme genre, for at sikre sig så lang tid i markedet som muligt.

Positionering af egen film på markedet handler altså i høj grad om også at vurdere konkurrenternes film i forhold til målgruppe, positionering og estimering. Det kan derfor være en forudsætning, at danske filmproducenter og distributører ser hinandens film, når situationer som den i efteråret 2004 opstår. Det er selvfølgelig også væsentligt at kende de udenlandske konkurrerende film, men tendenser de senere år kunne tyde på, at publikums opfattelse af dansk film som *brand*, gør konkurrencen mere åbenlyst danske film imellem.

I foråret så flere af de involverede parter da også hinandens film, men inden spillet om premieredatoerne i efteråret rigtig blev skudt i gang, bad parterne om en time-out. Spillefilmrådet anmodede Film-instituttet om at blande sig, og der blev afholdt et stormøde i april. Alle distributører og producenter, der havde premieresatte film i efteråret, blev inviteret - og alle mødte op. Formålet med mødet kunne aldrig blive en egentlig aftale, men banen blev kridtet op, og Film-instituttet fremlagde sit bud på en holdopstilling.

Efterfølgende gik det hurtigt. Biografklub Danmark kunne endelig vælge film.

Vi kan konstatere, at 2004 blev endnu et år, hvor danske film stod for ca. hver 4. solgte billet. Det samlede billetsalg forventes at ligge på ca. 12,5 mio. solgte billetter, og ca. 3,1 mio. billetter blev solgt til danske film. Da 18 danske spillefilm havde premiere i 2004, giver det i gennemsnit 172.000 solgte billetter pr. film, og sammenlignet med de forgående år er det ganske pænt. Men hvor mange danske spillefilm kan biografmarkedet rumme?

AF MAJA DYKJÆR GIESE, LANCERINGSCHEF SPILLEFILM, DFI

2004 blev et år, hvor debatten i flere omgange handlede om antallet af danske spillefilm i biograferne. Det er blevet hævdet, at der måske bliver produceret for mange danske, og der er blevet sat spørgsmålstegn ved, om det er en god forretning at producere danske film på et marked med hård konkurrence fra andre nationale film.

Ikke mindre end tre danske film blev det til. *Brødre*, *Kongekabale* og *Oh Happy Day* skulle stå for tilbuddet til medlemmerne i efteråret. *Tid til forandring* flyttede til midt i august, og Biografklub Danmark kunne starte sæsonen op en uge tidligere end normalt i slutningen af august med *Brødre* som åbningsfilm. Efterårets program med tre af sæsonens stærkeste film har medvirket til, at biografklub Danmark i 2004 har solgt ca. 185.000 abonnemeter.

PREMIERER 2004	TILSKUERTAL TIL OG MED 3. KVARTAL DANMARKS STATISTIK + AKTUELLE TAL FRA BIO TAL
FORBRYDELSER / 23. JANUAR	129.504
TÆL TIL 100 / 06. FEBRUAR	22.560
VILLA PARANOIA / 12. MARTS	201.671
LAD DE SMÅ BØRN / 26. MARTS	51.053
TERKEL I KNIBE / 2. APRIL	374.132
DEN GODE STRØMER / 16. APRIL	95.987
TID TIL FORANDRING / 20. AUGUST	38.798
BRØDRE / 3. SEPTEMBER	428.883
SILKEVEJEN / 10. SEPTEMBER	2.975
KONGEKABALE / 1. OKTOBER	499.958
MIN SØSTERS BØRN I ÆGYPTEN / 8. OKTOBER	455.302
INKASSO / 22. OKTOBER	160.143
OH HAPPY DAY / 5. NOVEMBER	198.469
DAG OG NAT / 26. NOVEMBER	1.621
CIRKELINE OG VERDENS MINDSTE SUPERHELT / 10. DECEMBER	10.022
FAM. GREGERSEN / 17. DECEMBER	
PUSHER 2 / 25. DECEMBER	
FAKIREN FRA BILBAO / 25. DECEMBER	

Resten af året endte som følger: I september fik *Silkevejen* premiere og *Kongekabale* først i oktober. *Min Søsters børn* fik premiere inden efterårsferien, mens *Fakiren fra Bilbao* flyttede til juleferien og *Af Banen* til påsken 2005. *Inkasso* fik premiere umiddelbart efter efterårsferien og to uger efter *Oh Happy Day*. Den 10. december, fik *Cirkeline 3* premiere, efterfulgt af *Familien Gregersen* den 17. december og endelig skal *Pusher 2* på plakaten den 25. december. Øvrige film, der oprindeligt var premieresat til efteråret 2004, flyttede til 2005.

Selvom mange film fik premiere dette efterår, kan man ikke sige, der var for mange danske film på markedet. Filmene var i forskellige genrer, havde forskellige primære målgrupper, eller også lå de fordelagtigt langt fra hinanden, så de ikke har været i direkte konkurrence. I det store og hele har alle film levet op til forventningerne, men hvordan ser det så ud i 2005?

PREMIERER 2005 PR. 1. DECEMBER 2004	
STORE PLANER	07. JANUAR
ANKLAGET	28. JANUAR
DEAR WENDY	04. FEBRUAR
OSKAR & JOSEFINE	11. FEBRUAR
SOLKONGEN	11. FEBRUAR
SPRINGET	25. FEBRUAR
NORDKRAFT	04. MARTS
UNGE ANDERSEN	11. MARTS
AF BANEN	11. MARTS
DEN STORE DAG	18. MARTS
KINAMAND	01. APRIL
ADAMS ÆBLER	15. APRIL
VOKSNE MENNESKER	13. MAJ
OPBRUD	20. MAJ
MANDERLAY	03. JUNI
AMBULANÇEN	10. JUNI
RETURN TO SENDER	24. JUNI
PUSHER 3	05. AUGUST
DRABET	02. SEPTEMBER
NYNNE	23. SEPTEMBER
ALLEGRO	30. SEPTEMBER
MARTIN LUTHER KING OG MIG	07. OKTOBER
FLUERNE PÅ VÆGGEN	28. OKTOBER
DOMMEREN	04. NOVEMBER
MØRKE	18. NOVEMBER
STRINGS	DATO IKKE FASTSAT

Udviklingen går klart imod, at producenter og distributører skal være indstillet på at være fleksible og mobile i forhold til premierefastsættelse. Det har de altid skullet være, men i et meget konkurrencebetonet marked, hvor mange danske film umiddelbart har et stort potentiale, får det selvfølgelig ekstra betydning. Ofte får de danske film allerede i forbindelse med produktionsstart en premiere dato, og det er derfor nødvendigt undervejs at vurdere situationen. Bliver filmen så stærk som forventet? Hvem er målgruppen? Hvilke film ligger i øvrigt i markedet? Får filmen den planlagte festivalplatform osv.? Endelig skal sommerperioden selvfølgelig inddrages i overvejelserne, for at spillet næste år kan gå op på en fornuftig måde.

Tages de omtalte forholdsregler i aktiv anvendelse, vil der være plads til alle. Publikum vil gerne se danske film, og så længe de danske film har den kvalitet, der har kendetegnet de senere års produktion, og så længe filmene henvender sig til forskellig målgruppe, har variation i genre og handling og konstant også kan byde på overraskelser, er der kun grund til at tro, at 2005 kan blive det største år, hvad angår markedsandel og antal solgte billetter set i forhold til de sidste 5 år ■

EIGA

Eiga er et nyt webmagasin, dedikeret til asiatisk film og anime generelt. Her anmeldes biograf-, vhs- og dvd-udgivelser af både gamle og nye titler. Bag Eiga står en gruppe af engagerede filmskribenter, der alle har et indgående kendskab til og forkærlighed for filmproduktioner fra Asien. *Anders Pugé (red.): Eiga. www.eiga.dk.*

EKKO #25

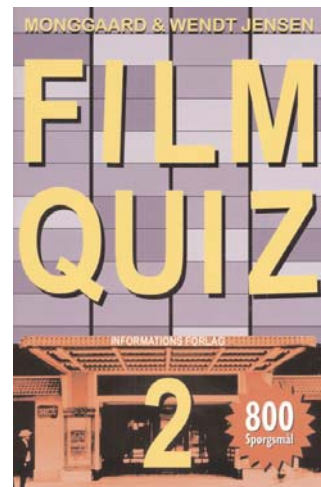
EKKO fejrer sin 25. udgivelse med sit helt eget bud på en dansk filmkanon. Der er blevet plads til både de indiskutable mesterværker og de populære genrefilm. Udvalget spænder fra *Ordet* til *Olsen-banden ser rødt*. Ud over baggrundsstof om dansk filmhistorie giver EKKO særbehandling til to danske enere: Carl Th. Dreyer og Lars von Trier. Med bladet følger også en gratis dvd med Anders Thomas Jensens *Valgften*, *Wolfgang* og *Ernst og lyset*. Desuden byder EKKO #25 på stof om kongehuset og medierne, computerspillets historie, undercoverjournalistik med skjult kamera, den gode filmatisering ifølge manuskriptforfatter Mette Heeno samt en gruppe unges reaktion på volden i Jan Guillou-filmatiseringen

Ondskab.

Claus Christensen (red.): Ekko #25. Abonnement 5 numre: 285 kr.

FILMQUIZ 2

Filmquiz 2 er opfølgeren til *Filmquiz* fra 2003. Bogen rummer 800 nye spørgsmål fra filmhistoriens skatkammer, om danske og udenlandske film - om stumfilm, gysere, tegnefilm, dramaet og meget mere. Bogen er inddelt i fire sværhedsgrader, og spørgsmålene falder inden for 80 forskellige emner - fra John Wayne og Nils Malmros til Brad Pitt og Nicole Kidman, fra seriemorder og dogme til *special effects* og manuskriptforfattere. Svarene kan ikke blot findes ved et enkelt op-

FILM | MEDIER | FORMIDLING

#25
NOVEMBER 2004

EKKO

44 DANSKE FILM DU BØR KENDE

**JUBILÆUMSNUMMER
MED GRATIS DVD**
Valgften, Ernst og lyset, Wolfgang

LARS VON TRIER
Jeg arbejder mig mod syd

PONG > SIMS
Den daglige dimensionsrejse

KONGEHUSET
Regerer på mediernes måde

Anders Thomas Jensen
 Hvordan kan man både skrive Brødre og Blinkende lygter?

slag eller en enkelt søgning på nettet, men kræver både paratviden, kombinationssans og logisk tænkning.
 Christian Monggaard & Jacob Wendt Jensen: *Filmquiz 2. Informations forlag 2004, 102 sider, 98 kr.*

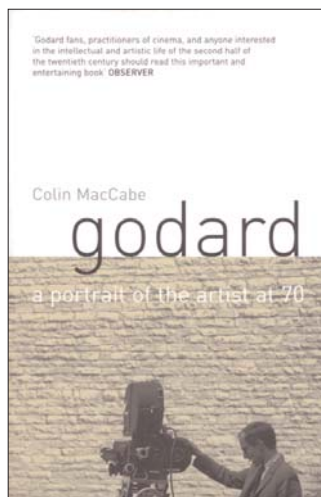
NEW CINEMATOGRAPHERS

En beskrivelse af seks af verdens mest betydningsfulde, aktuelle filmfotografers arbejde: Jean-Yves Escoffier, Lance Acord, Harris Savides, Seamus McGarvey, John Mathieson og Darius Khondji. For hver filmfotograf er der en detaljeret gennemgang af en håndfuld af deres mest markante filmarbejder – lige fra det helt store Hollywood-udtræk som i *Gladiator*, *Hannibal* og *Seven* til film som *Being John Malkovich*, *Elephant*, *The Hours* og *Lost in Translation*. Gennem interviews skildres helt præcist, hvordan de enkelte scener er filmet, hvilken slags lys der er anvendt o.lign., hvordan bestemte visuelle effekter er blevet skabt, og hvordan arbejdet på disse store film med berømte instruktører og skuespillere har været for filmfotografen.
 Alexander Ballinger: *New Cinematographers. Laurence King Publishing 2004, 192 sider, 399 kr.*

THE STORY OF FILM

Ud fra sin baggrund som filmkritiker, producer og instruktør beskriver Cousins, hvordan filmskabere har påvirket hinanden og selv er blevet påvirket af deres samtid. Det er et internationalt perspektiv, der her lægges på filmhistorien, og læseren møder billeder både fra Afrikas, Asiens, Mellemøstens og den vestlige filmverdens værker

på turen gennem stumfilmsæraen, Hollywood og den europæiske avant-garde samt japansk og anden ikke-vestlig filmkultur.
 Mark Cousins: *The Story of Film. Pavilion Books 2004, 512 sider, 349 kr.*

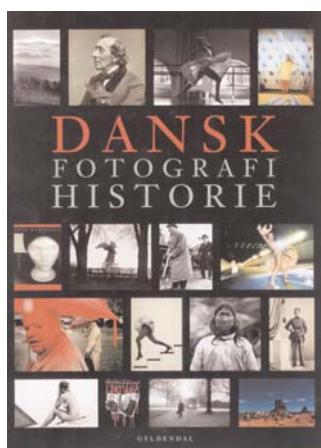
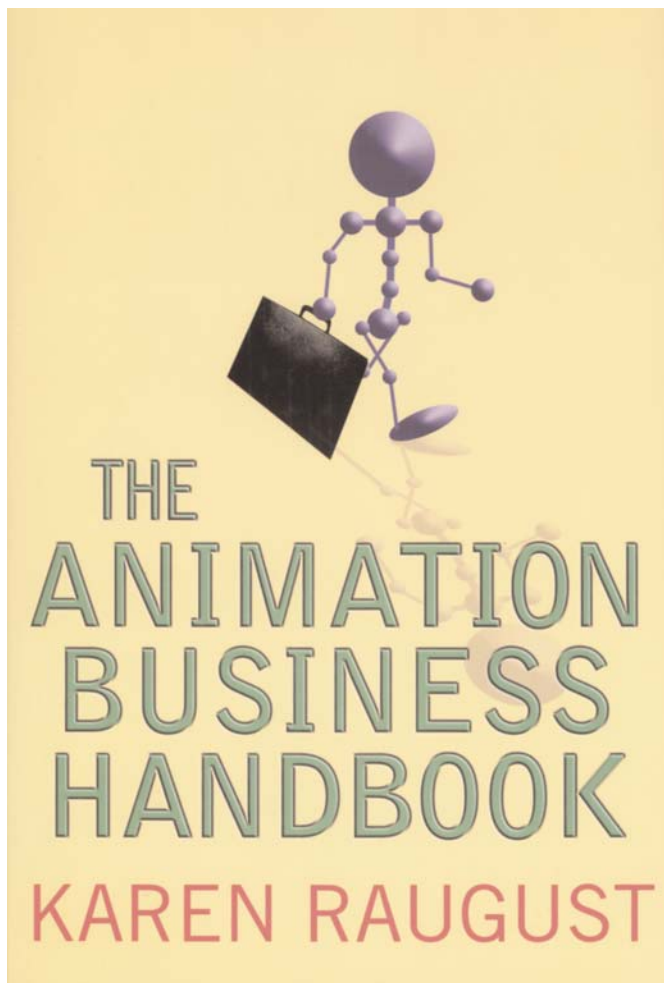

GODARD

En grundig biografi, der på én og samme gang handler om Godard og fransk film.
 Colin MacCabe: *godard – a portrait of the artist at 70. bloomsburepbks 2004, 432 sider, 199 kr.*

DANSK FOTOGRAFIHISTORIE

Den første samlede fremstilling af dansk fotografis historie. Den rigt illustrerede bog følger historien fra de første daguerreotypier, der på den danske kronprins' foranledning blev præsenteret herhjemme kun få måneder efter offentliggørelsen af det nye medie i Paris i 1839, op til den ændrede brug og forståelse af det fotografiske billede, som de nye digitale teknikker har medført. De 17 bidragydere favner fotografiet

i al dets bredde: luftfotografi, pressefotos, politifotografi, kunstbilleder, modebilleder, antropologiske billeder, røntgenfotografi, portrætter, internetkunst og meget, meget mere. Bogen rummer et væld af indfaldsvinkler, for den handler ikke blot om fotografierne og deres billeder, men også om hvad folk har tænkt om mediet, og hvad man har brugt fotografierne til fra 1840'erne og op til i dag.
 Mette Sandbye (red.): *Dansk fotografihistorie. Gyldendal 2004, 462 sider, 499 kr.*

THE ANIMATION BUSINESS HANDBOOK

En bog for animatorer o.a.

om forretningssiden af animationsbranchen. Om markedsføringsmetoder, distribution, salg, finansiering, budgettering, omkostninger og indtjeningsmuligheder, merchandise, internationale markeder og meget andet.
 Karen Raugust: *The Animation Business Handbook. St. Martin's Press 2004, 368 sider, 399 kr.*

FRA RIGET TIL BELLA

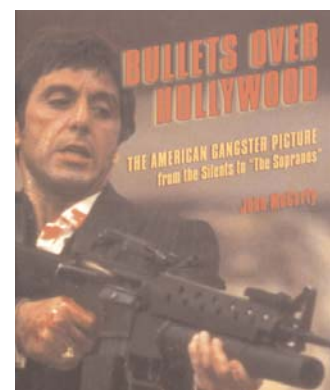
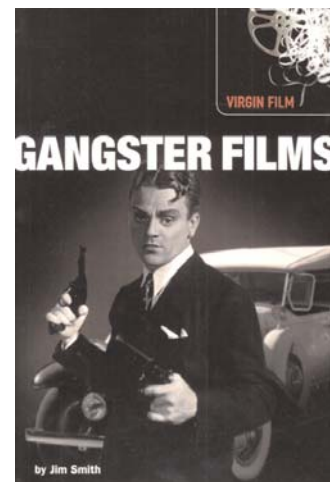
Fra Riget til Bella – bag om tv-seriens golden age går bag om kameraet for at fortælle historien om den danske tv-serie-succes. Gennem interviews med de vigtigste personer bag serierne giver bogen et bredt indblik i de

faktorer, der har løftet kvaliteten, og i den lange arbejdsproces, der ligger bag en succesfuld tv-serie: Fra den gode idé opstår i forfatterens hoved, over optagelserne, til serien når tv-skærmen.
 Pernille Nordstrøm: *Fra Riget til Bella – bag om tv-seriens golden age. DR 2004, 224 sider, 299 kr.*

GANGSTER FILMS

En tour de force gennem genres ikonografi og skiftende moral med mange tekniske detaljer og historier om skuespillere og filmholdene bag.
 Jim Smith: *Gangster Films. Virgin Books 2004, 292 sider, 245 kr.*

BULLETS OVER HOLLYWOOD

Gangsterfilmens temaer, karakterer, landskaber og hele historien om gangstergenren. Fuld af bagomfilmen-anekdoter og information om virkelighedens 'forbilleder' for filmene og deres filmiske alter ego'er. Både analyserende og med historisk perspektiv.
 John McCarty: *Bullets over Hollywood – The American Gangster Picture from the Silents to "The Sopranos". Da Capo Press 2004, 324 sider, 295 kr.*

NYE FILM I DET DANSKE FILMINSTITUTS DISTRIBUTION

110% GREVE

87 min. Danmark, 2004 / Instr. Jesper Jack, Vibe Mogensén, Mette-Ann Schepelern, Anja Hauberg Mortensen / Prod. Koncern TV- og Filmproduktion ApS

Ali, Sheela og Klem bor i den københavnske forstad Greve, de er snart færdige med skolen og næsten voksne. Famlende forsøger de at finde deres ståsted i livet og ikke mindst at få styr på den forbandede svære kærlighed. Det gør det ikke lettere, at forholdet til forældrene er skrøbeligt og tæt på at bryde. For Ali, 16 år og flygtning fra Irak, Sheela, 15 år og adoptivbarn fra Indien, og Klem, 15 år og etnisk dansker, er det multietniske samfund en realitet på godt og ondt. Filmen følger de tre unge igennem et år med afsluttende eksamener i folkeskolen og deres første tid på gymnasiet. Et år, hvor de tager nogle afgørende beslutninger.

AF FÆDRENE JORD

92 min. Danmark, 2004 / Instr. Dan Säll
Prod. Dan Säll Film & Video

Af fædrene jord handler om rødder og forandring, om mennesker i Danmark, nu. Vi møder drømmeren, amatørarkæologen, der oprigtigt tror, at fortiden og han har en slags pagt. Vi møder familien, hvis livsdrøm knuses i sammenstødet mellem fortid og nutid. Vi oplever landbofamilien, der begravede bedstefar i gravhøjen. Bonden, der to gange så sin jord og sin å lemlæstet på grund af udviklingen. Og de danske nomader, efterkommere af taterne og de færende svende. Filmen er en rejse igennem det smukke danske landskab, hvor vi bliver vidne til menneskers forsøg på at finde balancen mellem den moderne verdens krav og deres egne personlige længsler efter at leve og bevare de meningsfulde værdier, vi bærer med os fra fortiden.

AFGRUNDEN - ET MELODRAMA OM STUMFILMENS DIVA ASTA NIELSEN

96 min. Danmark, 2003 / Instr. Torben Skjødt Jensen / Prod. Point Of No Return Prod. ApS

Afgrunden udspiller sig i Asta Nielsens lejlighed på Frederiksberg i 1964, hvor en ung filminstruktør Lars Smith overraskende har fået lov til at starte optagelserne til en portrætfilm om verdensstjernen. Udover divaens egne, noget overfladiske erindringer i bogen *Den tiende Muse* har ingen andre nemlig fået indblik i andet end Asta Nielsens professionelle liv. Hvem var hun? Hvordan var hendes liv? Hendes kærlighed? Nu får instruktøren chancen for at løfte sløret. Asta Nielsens beretninger viser sig dog hurtigt at være gengivelser af de allerede fortalte historier - lige indtil datteren Jesta gør sin entré. Pludselig befinder instruktøren sig i et sindsoprivende drama, han ikke i sin vildeste fantasi havde forestillet sig.

BAG BJERGENE

49 min. Danmark, 2004 / Instr. Annette Mari Olsen, Katia Forbert Petersen / Prod. Sfinx Film/TV ApS

Reyhane og Farzane er seks år gamle og kusiner. De er født og opvokset i en lejr for afghanske flygtninge i Iran, tæt på grænsen til Afghanistan. Gennem pigtrådshegnet rundt om lejren er der udsigt til de bjerge, der danner en naturlig grænse mellem de to lande. I dokumentarfilmen *Bag bjergene* følger vi de to piger i ugerne op til deres første skoledag. Uniformerne skal skræddersyes, og der skal købes skoletaske. Forventningerne er store, for skolestarten rummer drømmen om en bedre fremtid. Pigernes liv er både fremmed og velkendt. Når de laver drager af plastikposer, kysser Koranen eller knækker pistaciønødder for at tjene til skoleudstyret, vil europæiske børn mærke afstand. I

BIERNES BY

30 min. Danmark, 2004 / Instr. Laila Hodell, Bertel Torne Olsen / Prod. Frejas Børn

Oliver på seks år, hans venner og biavleren fortæller om årets gang hos honningbierne, og karneraet følger biernes fantastiske liv helt tæt, fra den lysende blomstrende natur til det velorganiserede hemmelige liv i kubens mørke. Bidronningen kommer ud fra byen én gang i sit liv for at parre sig, så hun derefter kan lægge æg og æg og æg. Man ser larver, ammebier, rengøringsbier, byggebier, svirrebier, samlerbier og dansebier. Og hannerne, dronerne. Bier lever af blomsternes søde saft og blomsterstøv og er hele tiden på jagt efter nye blomster. Mens de samler nektar og pollen, bestøver de også blomsterne, så der dannes frø og frugter. 1000 blomster skal de besøge for at bære blot en dråbe hjem til byen. For bierne har det været sådan i mange, mange millioner år.

DEM DEROVRE OG DE ANDRE / BILLY BOY 900 - VAMPYRKYSSET

29 min. Danmark, 2004 / Instr. Ziska Szemes, Teis Dyekjær / Prod. Dansk Tegnefilm 2 ApS, Buttenschøn & Budde Entertainment Rights ApS

To spøjse, animerede film om kærlighed og venskab for store børn: *Dem derovre og de andre* er en historie om, hvor svært det er at være 13-14 år. Mie bliver endelig inviteret til den store fest, men vil ikke have sin kejtede veninde Sanne med. Hun ofrer sit venskab med Sanne for at være sammen med de populære piger, men spørgsmålet er, om det var det værd ... *Billy Boy* er desperat. Han har aldrig kysset en pige, og når han det ikke inden sin 14 års fødselsdag, kan han lige så godt grave sig ned og dø. Han er forelsket i Helena, men alt for genert til at invitere hende ud.

DEN TYSKE HEMMELIGHED

88 min. , 2004 / Instr. Lars Johansson
Prod. Final Cut Productions ApS

Kirsten Blohm er født i 1946 i et amerikansk fængsel i Tyskland. Hendes søgen efter sin herkomst afdækker historien om moderen Signe Gondrup og en tysk officer. En historie om krig og kærlighed, flugt og fangenskab, tavshed og løgn. Filmen følger Kirsten Blohms opklaring og rejse i sin mores fodspor. En opklaring, der afdækker en række dramatiske begivenheder og fører meget mere med sig, end hun på forhånd kunne ane...

EN FAMILIE I KRIG

55 min. Danmark, 2004 / Instr. Jørgen Flindt Pedersen / Prod. Hansen & Pedersen Film og Fjernsyn ApS

En familie i krig handler om en amerikansk familie med militære traditioner, som i 2003 mister deres søn i krigen i Irak. Vi følger familiemedlemmernes udvikling over et år: Hvordan de søger at komme videre i et liv, som hele tiden leves i skyggen af sønnens død. Deres forskellige måder at reagere på indebærer nogle spændinger mellem dem, som kan risikere at føre krigen helt ind i familien. For moderen bliver det en politisk vækkelse, en erkendelse af, at hun alt for længe har undskyldt sig med kun at være "et ganske almindeligt menneske" og nu må begynde at blande sig. Filmen handler ikke bare om George Bush' Amerika og krigen mod Irak, men om forholdet mellem magthavere og undersætter i det hele taget.

NYE FILM I DET DANSKE FILMINSTITUTS DISTRIBUTION

DE FEM BENSPÆND

87 min. Danmark, 2003 / Instr. Lars von Trier, Jørgen Leth / Prod. Zentropa Real ApS

De Fem Benspænd er Lars von Triers indgang til dokumentarfilmens verden. Sammen med verdens veteran Jørgen Leth søger han endnu engang at bryde med de konventionelle måder at lave film på. Jørgen Leths kortfilm *Det perfekte menneske* fra 1967 har altid været en kilde til inspiration og beundring for Lars von Trier. I *De Fem Benspænd* udfordrer Trier Leth til at genskabe filmen fem gange under kreativt pres, med hårde regler og begrænsninger og på så forskellige lokaliteter som Cuba, Bombay, Bruxelles og Avedøre. Det er et spil fuld af fælder og forhindringer, en sjælden opdagelsesrejse ind i filmens verden og en udforskning af essensen i det at lave film.

HAPPY NOW - 3 KORTFILM OM FAMILIERELATIONER

66 min. Belgien, Israel, USA, 2000-2004 / Instr. Olivier Masset-Depasse, Hadar Friedrich, Frederikke Aspöck / Prod. Nimbus Film

Happy Now: Prisbelønnet filmskolefilm om en typisk amerikansk familie, der tager på stranden. Deres tilsyneladende perfekte liv bliver vendt op og ned, da moren kysser en livredder ...
Sorg: En taxachauffør i Jerusalem lægger sin døde søn i graven. Sønnen har begået selvmord i hæren, og til farens sorg følger sig skammen over at måtte lyve sig til en begravelse i hellig jord ...
Kølerum: Prisbelønnet novellefilm om nogle afgørende dage i to kvinders liv. I udkanten af en industriby driver Rita og hendes mor, Nicole en lille slagterbutik. Siden Ritas far døde for 10 år siden, har Nicole været i konstant sorg og levet i skyggen af den døde ægtemand.

KORRESPONDENTEN

60 min. Danmark, 2004 / Instr. Katrine Borre Prod. Jensen & Kompagni A/S

Korrespondenten er Lasse Ellegaard. En veteran i dansk journalistik og seniorkorrespondent for Morgenavisen Jyllands-Posten. I efteråret 2003 kørte han i bil gennem fem lande i Mellemøsten for at beskrive de kristne mindretals situation efter terrorangrebet 11. september. Instruktøren Katrine Borre fulgte med og lavede en personlig beskrivelse af rejsen. En rejse ind i journalistikken og Mellemøsten; igennem Tyrkiet, Syrien, Libanon, Jordan, Israel og det palæstinensiske selvstyre-område. *Korrespondenten* er en dokumentarisk roadmovie om Mellemøstens dybt komplicerede problemstillinger, og det er historien om en journalist, der rejser ud med en præmis og undervejs finder ud af, at den må ændres.

LEVENDE MIRAKLER

52 min. Danmark, 2004 / Instr. Lene Stæhr, Alec Due / Prod. Zentropa Real ApS

Mirakuløse fænomener har været kendt i årtusinder indenfor den katolske kirke. I denne dokumentarfilm møder vi en række personer, for hvem grædende statuer, åbenbaringer af Jomfru Maria, mirakuløse helbredelser og stigmata er en del af hverdagen. På en stille villavej i Massachusetts hos "Little Audrey" helbredes de syge ved hjælp af en mirakuløs olie, der løber fra utallige religiøse figurer i familiens garage-kapel. I Mojave-ørkenens bagende hede retter hundredvis af forventningsfulde troende deres medbragte polaroid-kameraer op mod solen, overbeviste om at Jesus og Jomfru Maria fremkommer på de overeksponerede fotos. Og i Damaskus modtager en ung syrisk husmoder besked fra Gud og får blødende sår på hænder, fødder og i panden, som den korsfæstede Kristus.

SKITSER TIL PORTRÆT AF EN MALER - EN INTERAKTIV FILM OM VIBEKE TØJNER

90 min. Danmark, 2004 / Instr. Jesper Jargil Prod. Jesper Jargil Film

Hvad sker der på lærredet? Hvad skjuler det sidste lag maling? Hvad kæmper kunstneren med af tvivl og modstand? Via punktnedslag i Vibeke Tøjners arbejde i atelieret giver Jesper Jargils dokumentarfilm svar på dette og meget mere. Kameraet fastholder de flygtige øjeblikke af beslutsomhed og tøven i den kunstneriske proces. I 20 korte tematiske sekvenser med overskrifter som "Inspirationen", "Motivet", "Billedets modstand" og "Om at sælge sig selv", fortæller Vibeke Tøjner levende og ærligt om den kunstneriske undfangelse og dens eksistentielle omkostninger.

TINTIN ET MOI

75 min. Danmark, 2003 / Instr. Anders Høgsbro Østergaard Prod. Angel Production A/S

Hvorfor bliver tegneserien Tintins Oplevelser ved at fascinere sine læsere længe efter, at de er blevet voksne? Det forsøger Tintins belgiske skaber, Hergé, selv at give svaret på i et enestående, ugelangt interview, som aldrig før har været offentliggjort i sin oprindelige ordlyd. Her forklarer Hergé, hvordan Tintins eventyr var dybt forbundet med spændinger og konflikter i det tyvende århundrede og i hans eget privatliv. *Tintin et moi* er en selvbiografisk rejse gennem Hergés liv og geniale værk - fortalt med hans egen stemme fra de oprindelige interviewbånd.

VERDENS MÆRKELGESTE DYR: - HOMULUS SPECTACULUS, AFSNIT 5 - HAN-DYRET

23 min. Danmark, 2003 / Instr. Cæcilia Holbek Trier Prod. Sfinx Film/TV ApS

Verdens mærkeligste dyr, Homulus Spectaculus, afsnit 5 - han-dyret er en dokumentarfilm om voksne mennesker. Hvem er de, disse høje mærkelige væsener med de dybe stemmer? Hvad laver de om dagen - og om natten? Hvad er egentlig det, de kalder "arbejde"? Hvorfor har de så mange regler om, hvad man skal spise, gøre og nå? Og hvad tænker de? I bedste naturfilmgenre fører Agnes på 14 år seerne gennem en hverdag i en ganske almindelig familie og afslører, hvad der egentlig foregår inde i hovedet på Verdens mærkeligste dyr - Homulus Spectaculus - Hannen. En morsom og lærerig film for både børn og voksne.

VISIONS OF EUROPE

138 min.

25 filminstruktører fra 25 europæiske lande har fået fem minutter og fuld kunstnerisk frihed til at bidrage til filmen *Visions of Europe*. Baggrunden for projektet var et ønske om at manifestere og vise den kulturelle mangfoldighed i Europa og at fejre den kunstneriske frihed. Friheden til at udtrykke sig betragter projektets initiativtagere som en kerneværdi i det europæiske fællesskab. *Visions of Europa* er ikke støttet af EU; for eller imod EU er underordnet ambitionen om at skabe nogle originale kortfilm om ligheder og forskelle i national identitet og levemåde, som de 25 EU-lande repræsenterer. Hvad fremtiden vil bringe, giver instruktørerne også nogle bud på.

ROOSPRISEN 2004

Foto: Jan Buus

Det Danske Filminstituts store dokumentarfilmpris på kr. 25.000 blev lørdag d. 13. november tildelt lederen af European Documentary Network, Tue Steen Müller, under cph:dox's afslutningsgalla i Grand Teatret.

Prisudvalget, som i år har bestået af filminstruktørerne Jørgen Leth, Anne Regitze Wivel og Jon Bang Carlsen samt administrerende direktør Henning Camre (DFI) og Agnete Dorph Stjernfelt, pressechef (DFI), begrundede prisdelingen således:

”Roosprisen 2004 går til Tue Steen Müller for indsatsen med at etablere medlemsorganisationen European Documentary Network (EDN) siden 1996 til gavn for filmskabere, producere, produktionsselskaber, distributører, foreninger, filminstitutter, universiteter, festivaler og broadcastere. EDN er i dag et unikt netværk for alle professionelle, der arbejder med dokumentarfilm.

For at støtte, stimulere og etablere ”forbindelseslinier” på tværs af dokumentarfilmsektoren i hele Europa.

For EDN's kompetente informationsarbejde om koproduktions- og samarbejds muligheder på tværs af landegrænserne.

For den professionelle medlems-service EDN yder i form af konsulentbistand til filmprojekter, workshops og konferencer.

For arbejdet med EDN's TV-Guide og DOX Magasinet – to udgivelser, hvis betydning for dokumentarmiljøet næppe kan overvurderes.

For evnen til at begejstre og selv begejstres og inspirere i frugtbar, faglig dialog.

Men Tue Steen Müller er meget mere end institutionernes mand, han er sin egen, og han har først og fremmest med sin fremragende sans for kvalitet været fødselshjælper for mange gode dokumentarfilm.

Han er en hel institution i sig selv, et menneske med stor personlig og kunstnerisk integritet og holdning, som dokumentarfilmfolket holder meget af, fordi han har været med til at føde filmene, uden vaklen hvad angår kvalitet, og fordi han er en god ambassadør for filmskaberne og deres film. Roosprisen 2004 gives Tue Steen Müller måske mere end noget andet for dette utrættelige engagement i dokumentarfilmens tjeneste gennem snart 30 år.”

Roos-prisen blev etableret i 1995 med det formål at påskønne særlig bemærkelsesværdig indsats for dokumentarismen.

Tidligere prismodtagere bl.a.: Jørgen Roos, Jørgen Leth, Sami Saif, Phie Ambo, Janus Billeskov Jansen, Jon Bang Carlsen, Jesper Jørgil og Anne Wivel.

TUE STEEN MÜLLER Født 1947. Har arbejdet med kort- og dokumentarfilm gennem mere end 20 år i Statens Filmcentral – som informationsmedarbejder, leder af distributions- og informationsafdelingen og som programredaktør (det der nu hedder filmkonsulent). Artikler i danske og internationale dagblade og magasiner. Dansk og international konsulentvirksomhed. Kursusvirksomhed i dokumentarisme. Medstifter af Balticum Film & TV Festival, Filmkontakt Nord og Documentary (EU's mediekontor for kreativ dokumentarisme). Deltager i samtlige europæiske kort- og dokumentarfilmfestivaler. Siden grundlæggelsen i september 1996 leder af European Documentary Network (EDN), som er en medlemsorganisation med over 700 medlemmer: producere, filmskabere, foreninger, distributører, festivaler, broadcastere og filminstitutter. EDN udgiver EDN TV-Guiden, tidsskriftet DOX og yder medlemmerne hjælp og information omkring dokumentarfilmsspørgsmål. EDN ko-organiserer det årlige forum for kofinansiering af dokumentarfilm i Amsterdam. EDN har koorganiseret en lang række dokumentarfilm-workshops i Syd-europa og organiserer training sessions og seminarer i hele Europa. Tue Steen Müller har forestået dokumentarfilmkurser og afholdt seminarer om dokumentarfilm i Belgien, Brasilien, Bulgarien, Danmark, Estland, Finland, Frankrig, Grækenland, Hviderusland, Iran, Irland, Island, Israel, Italien, Kroatien, Letland, Litauen, Norge, Portugal, Rusland, Serbien, Slovakiet, Slovenien, Sydafrika, Spanien, Sverige, Storbritannien, Tjekkiet samt Tyskland.

NYE KORT- OG DOKUMENTARFILM KUN PÅ DVD

Af Anders Geertsen

Dvd'en har for snart længe siden holdt sit indtog på hjemmevideomarkedet. DFI har imidlertid fortsat ønsket at servicere de brugere, som endnu ikke havde anskaffet dvd-afspillere i 2003 og i 2004. DFI har derfor gennem de sidste to år udsendt de nye kort- & dokumentarfilm både på vhs og dvd.

DFI's brugerundersøgelser viser også, at en række undervisningsinstitutioner og biblioteker har været længere om at gå fra vhs til dvd end

de private brugere.

Dvd'en er dog nu så indarbejdet, billig i anskaffelse og udbredt, at Filminstituttet fra 1. januar 2005 kun vil udsende de nye film på dvd. Det er vigtigt at understrege, at hele den foreliggende samling af kort- & dokumentarfilm – dvs. over 1.600 titler – stadig væk er tilgængelig på vhs, og at alle disse titler fortsat vil kunne købes på vhs, også efter 1. januar 2005. Til gengæld vil nye titler, dvs. de titler DFI sender på gaden efter 1. januar 2005, kun foreligge på dvd.

SUCCES FOR DANSK FILM I LONDON

Så lukkede London Film Festival dørene for i år, og den danske deltagelse gav i år næsten endnu mere genklang end sidste år. Fulde huse, gode anmeldelser og endnu engang tryksagen om de danske film, som alle talte om.

Og festen fortsætter: *Reconstruction* har for nylig haft sin kommercielle premiere. Den fik bl.a. glimrende anmeldelser i Time Out og The Guardian, og Soda Film præsenterede en fremragende marketing kampagne, hvor de bl.a. publicerede et go card, der promoverede filmen sammen med *Festen* på Lyric, Ny Carlsberg Glyptotek udstillingen på Royal Academy, og udlovede et ”City Break Week-

end Trip to Copenhagen” sponsoreret af Mærsk og Hilton Copenhagen Airport.

Samtidig har en ung, irsk nystartet distributør lige købt *Arven*, der kommer i biograferne nytårsaftnen. Det var også værd at bemærke, at Times i en afsluttende bedømmelse af festivalen 2004 anbragte *Brødre* helt i topklassen.

Jo, dansk film indtager en flot position på Londons kulturscene p.t.

DFI planlægger en filmuge i samarbejde med Curzon Cinema og BFI til marts 2005, når In Your Hands kommer i biograferne. Den vil samtidig blive centreret omkring 10-året for Dogme-konceptets lancering.

Connie Nielsen og Nikolaj Lie Kaas i *Brødre*. Foto: Erik Aavatsmark

JØRGEN RAMSKOV NY OMRÅDEDIREKTØR FOR PRODUKTION & UDVIKLING

Foto: Jan Buus

Filminstituttet har med ansættelsen af Jørgen Ramskov som områdedirektør for Produktion & Udvikling sikret sig en højt kvalificeret leder, der med sine erfaringer fra tv-direktørposten kan tilføre dansk film nye tanker og initiativer. Jørgen Ramskov tiltrådte stillingen 1. december.

Den nytiltrådte Jørgen Ramskov har spillet en vigtig og positiv rolle i implementeringen af medieforligets bestemmelser om økonomisk og kvalitativt samarbejde om dansk film. Han vil nu skulle sidde på "den anden side af bordet" med public service tv-stationerne, som vigtige samarbejdspartnere, og DFI har stor tillid til, at han vil kunne bidrage til at udbygge et allerede godt samarbejde.

Jørgen Ramskov har en bred faglig og ledelsesmæssig erfaring, og hans tidligere rolle som leder af DR's dokumentarfilmgruppe vil forhåbentlig få stor betydning for den videre udvikling og fornyelse af dansk

dokumentarfilm.

DFI's bestyrelsesformand Søren Kjær udtaler: "Valget af Jørgen Ramskov var enkelt, hans kvalifikationer er overbevisende, og vi har tillid til, at han vil varetage nøglepositionen i Produktion & Udvikling på en både inspirerende og kompetent måde. Jeg kan samtidig glæde mig over, at Filminstituttet har etableret sig som en så central og respekteret kulturinstitution, at det er muligt at tiltrække ledere med så højt et niveau."

Adm. dir. Henning Camre udtaler: "Engang imellem er man heldig! Ramskov kommer helt sikkert til at bringe nye perspektiver og erfaringer til DFI. Brydning imellem synspunkter er som bekendt forudsætningen for fortsat udvikling - og kombinationen af hans baggrund, faglighed og engagement vil være et værdifuldt element både i direktionsarbejdet og i det område, han får ansvaret for."

KONFERENCE OM SPROG, LITTERATUR OG MEDIER

EKKO og Dansk lærerforeningen samarbejder om konferencen *Medier - på tværs!*

Den 10. februar 2005 arrangerer film- og medietidsskriftet EKKO og Dansk lærerforeningen i fællesskab konferencen *Medier - på tværs!*. Konferencen afholdes på Det Danske Filminstitut i København.

Konferencen har inviteret en række gæster, der hver især sætter spot på genrer og fortælleformer i de visuelle medier. Kim Fupz Aakeson indleder dagen med en diskussion om fortællekunsten. I denne *masterclass* vil han diskutere forholdet mellem litteratur og film og give et konkret indblik i, hvordan han arbejder med redskaber som pitch, synopsis og treatment.

Efter formiddagens fællesarrangement er der mulighed for at vælge mellem fire temakurser:

TERKEL I KNIBE - EN PÆDAGOGISK UDFORDRING!
Stefan Fjeldmark, instruktøren af

succesfilmen *Terkel i knibe*, fortæller om arbejdet med at oversætte radioføljetonen af samme navn til det store lærred og om de pædagogiske muligheder i både musikken og filmen for at diskutere sprog, etiske grænser m.m.

NÅR LYSTERNE TÆNDES - DEN KORTE FILM

Instruktør og Oscar-vinder Martin Strange-Hansen diskuterer sin afgangsfilm *Når lysterne tændes* fra 2001, som er inspireret af novellen *Min kone forstår mig ikke* af Finn Søeborg, med fokus på forskellene mellem filmens og litteraturens sprog, genrer og narrativitet.

MICHAEL VALEUR - NYE MULIGHEDER MED DIGITALE TEKSTER

Også i de digitale medier er fortællingen blevet et hit. Her afprøves anderledes fortællerpositioner, og begreberne komposition og narrativitet får nye betydninger. Michael Valeur, forfatter, spildesigner og underviser, præsenterer tendenser i feltet mellem spil og

kunst og ser nærmere på de pædagogiske muligheder på feltet.

DOKUMENTARFILMEN - FRA EN DANSK SYNSVINKEL

Michael Moore har med *Fahrenheit 9/11* og *Bowling for Columbine* rykket dokumentarfilmen helt ind på Cannesfestivalens bonede gulve. Kurset fokuserer på dokumentargenren på dansk grund og diskuterer de æstetiske og etiske aspekter samt de didaktiske muligheder, som genren lægger op til.

Tilmeldingsfrist 5. januar 2005

Læs mere om program, tilmelding, pris m.m. på www.ekkofilm.dk

Yderligere oplysninger:
Ditte Nielsen, Dansk lærerforeningen
33 79 00 10 / kursus@dansklf.dk

Claus Christensen, EKKO
33 74 35 62 / clausc@dfi.dk

KORTE FIKTIONS-FILM FOR BØRN

Filminstituttets bestyrelse har besluttet at forslag til produktion af korte fiktionsfilm for børn også kan behandles under tilskudsordningen vedr. spillefilm for børn og unge.

Det er Filminstituttets ønske at man igennem den nye bestemmelse kan øge diversiteten af film til de forskellige aldersgrupper, hvis behov er meget forskellige. Spillefilm til større børn og unge er stadigvæk højt prioriteret, men fiktion af kortere varighed appellerer især til de yngre børn og er stærkt efterspurgt.

Den nye ordning betyder, at korte fiktionsfilm nu kan ansøge om støtte hos to filmkonsulenter, hvor det tidligere sorteret alene under konsulenten for kort- og dokumentarfilm.

Det er samtidig instituttets ambition at initiativet vil bidrage til at bryde nye veje og sætte nye standarder for børnefilm og dermed også inspirere morgendagens spillefilm for børn og unge.

STOR INTERESSE FOR CPH:DOX

Københavns dokumentarfilmfestival, cph:dox, sluttede søndag den 14. november efter 10 dage og 16.500 biografbesøg. Tilskuertallet steg i forhold til sidste år, hvor festivalen afvikledes første gang med 11.700 besøgende.

Den mest sete film var Mark Achbar og Jennifer Abbotts canadiske *The Corporation* efterfulgt af Søren Fauli og Mikala Kroghs *Min morfars morder*, som åbnede festivalen, og der var seks danske film blandt de ti mest sete. I alt viste cph:dox knap 140 film.

The Corporation

SPILLEFILM / MANUSKRIPT-, PRODUKTIONS- OG UDVIKLINGSSTØTTE / 19. AUGUST - 10. DECEMBER 2004

TITEL	FORFATTER	INSTRUKTØR	PRODUCENT	LOC	KONSULENT	MANUS	UDVIKLING	PRODUKTION	I ALT
DE FORTABTE SJÆLES Ø	Nikolaj Arcel, Rasmus Heisterberg	Nikolaj Arcel	Zentropa Entertainments9, Zentropa GRRRR	60/40		0	500.000	0	500.000
FAMILIEN GREGERSEN	Ib Kastrup	Charlotte Sachs Bostrup	Regner Grasten Rettigheder	60/40		0	0	700.000	9.200.000
NYNNE	Mette Heeno	Jonas Elmer	Angel Productions	60/40		0	0	6.500.000	6.500.000
SMUGLERENS DATTER	Ida M.Rydén, M. Heeno, N. Arcel, R. Heisterberg	Kasper Barfoed	Nordisk Film	60/40		0	200.000	0	250.000
AFSONING	Kim Fupz Aakeson	Pernille Fischer Christensen	Nimbus Film Productions	LHV		80.000	0	0	80.000
BRAVO	Lotte Svendsen	Lotte Svendsen	LHV	LHV		40.000	0	0	40.000
DEN RETTE ÅND	Flemming Chr. Klem, Martin Strange-Hansen	Martin Strange-Hansen	M & M Productions	LHV		30.000	0	0	360.000
EFTER BRYLLUPPET	Anders Thomas Jensen	Susanne Bier	Zentropa Entertainments14	LHV		80.000	0	0	80.000
HØVDINGEN FRA HÅRLEV	Flemming Christian Klem	Vibeke Muasya	Zentropa Development	LHV		30.000	92.177	0	122.177
PICCOLO	Kim Fupz Aakeson, Mogens Rukov, Th.Vinterberg	Thomas Vinterberg	Nimbus Rights	LHV		80.000	95.000	0	175.000
PERCY, BUFFALO BILL OCH JAG SKYGGEPORTE	Lene Kaaberbøl	Anders Gustafsson	Nordisk Film	MDS		0	0	1.500.000	1.500.000
VIKAREN	Henrik Prip, Ole Bornedal		Nordisk Film Production	MDS		50.000	0	0	100.000
AMBULANCEN	Lars Andreas Pedersen, Laurits Munch-Petersen	Laurits Munch-Petersen	Thura Film	MDS		35.000	0	0	145.000
BANG BANG ORANGUTANG	Peter Asmussen, Simon Staho		Nordisk Film Production	NS		0	0	5.247.939	5.500.000
BANG BANG ORANGUTANG	Simon Staho		Unit Films	NS		60.000	0	0	2.120.000
DEN DER SOVER	Kim Fupz Aakeson	Simon Staho	Cinevita Film Company	NS		0	0	2.000.000	2.120.000
DEN NYE LÆRER	Camilla Hübbe, Michael W. Horsten	Annette K. Olesen	Zentropa Entertainments12	NS		40.000	250.000	0	350.000
DOMMEREN	Gert Fredholm		Zentropa Entertainments7	NS		25.000	0	0	105.000
EN-TO-TRE-NU!	Jesper Wung-Sung	Gert Fredholm	Zentropa Entertainments7, Zentropa Productions	NS		0	0	7.339.975	8.000.000
FFF-FYRRE, FED OG FODBOLD	Anders Thomas Jensen, Lars C. Detlefsen	Aage Rais-Nordentoft	Zentropa Entertainments10	NS		45.000	0	0	190.000
FLAMMEN OG CITRONEN	Lars K. Andersen	Paprika Steen	Nordisk Film	NS		60.000	0	0	60.000
FLUERNE PÅ VÆGGEN	Åke Sandgren	Ole Christian Madsen	Nimbus Film Productions	NS		75.000	0	0	75.000
GHETTO	Daniel Denick	Åke Sandgren	Nordisk Film Production	NS		0	0	5.380.000	5.500.000
KRYDSILD	Peter Eisenstein	Daniel Espinosa	Thura Film	NS		60.000	0	0	230.000
KUNSTEN AT GRÆDE I KOR	Bo hr. Hansen, Gert Duve Skovlund	Morten Arnfred	New Danes Production	NS		30.000	0	0	70.000
MØRKE	Anders Thomas Jensen, Jannik Johansen	Peter Schønau Fog	Final Cut Productions	NS		60.000	0	0	470.000
RENE HJERTER	Kim Fupz Aakeson	Jannik Johansen	Fine & Mellow Productions	NS		0	0	7.500.000	7.620.000
STEGET EFTER	B. Larsen, H. Michael, K. Abrahamsson, T. Tivemark	Kenneth Kainz	Fine & Mellow Productions	NS		60.000	0	0	60.000
		Binger Larsen	M & M Productions	NS		0	0	1.000.000	1.000.000

KORT- OG DOKUMENTARFILM / MANUSKRIPT-, PRODUKTIONS- OG UDVIKLINGSSTØTTE / 19. AUGUST - 10. DECEMBER 2004

TITEL	FORFATTER	INSTRUKTØR	PRODUCENT	LOC	KONSULENT	MANUS	UDVIKLING	PRODUKTION	I ALT
DE BLÅ UNDLATER	Jesper W. Nielsen				BCR	30.000	0	0	30.000
DEN LILLE BAMSE	Maria Mac Dalland, Thomas Winding	Maria Mac Dalland	Wake Film		BCR	0	69.730	0	99.730
EN JULEHISTORIE	Per Schultz				BCR	30.000	0	0	30.000
LØRDAGSKYLLINGER	Laila Hodell		Frejas Børn		BCR	30.000	0	0	30.000
MOBNING		Jesper Troelstrup	Easy Film		BCR	0	30.000	0	80.000
NÅR VUFFE ER VÆK	Henrik Vestergaard Nielsen	Jannik Splidsboel	Radiator Film		BCR	0	85.000	0	110.000
OP MED HUMØRET, EMIL	Charlotte Fleischer, Line Langebek Knudsen	Michael W. Horsten	Magic Hour Films		BCR	0	0	1.675.000	1.728.700
ROBUST		Anders Gustafsson, et al.	Easy Film		BCR	0	0	1.050.000	1.150.000
RØDE ØRER	Niels Lund	Karsten Madsen	Tinyfilm SKP		BCR	0	0	600.000	723.000
SKAL JEG BLIVE ELLER SKRIDE	Klaus Kjeldsen	Klaus Kjeldsen	Cosmo Doc		BCR	30.000	0	0	100.000
TAK FOR SIDST		Holger Jensen, Ulla H.Nielsen	Filmforsyningen		BCR	0	0	330.000	517.000
UTVISAD		K.Johansson, Ulrika Widmark	Koncern TV- og Filmproduktion		BCR	0	0	200.000	200.000
WANNA BE PERKER	Cathrine Asmussen	Cathrine Asmussen	Cosmo Doc		BCR	0	34.676	765.000	829.676
2 FILM AF JESPER FABRICIUS	Jesper Fabricius	Jesper Fabricius	Forlaget Space Poetry v/Jesper Fabricius		DOB	30.000	0	0	30.000
ASYNKRONE GÆSTER	Kassandra Wellendorf	Kassandra Wellendorf	Kassandra Wellendorf		DOB	0	0	700.000	700.000
BECOMMING A GUERRILLA GIRL		Frank Piasecki Poulsen	Zentropa Real	X	DOB	0	80.000	700.000	780.000
DE SMÅS KRIG	Anna Lindenhoff Elming, Max Kestner	Anna L.Elming, Max Kestner	Klassefilm		DOB	30.000	0	0	90.000
DEMOKRATI			Cosmo Doc, Steps Int. Team Production	X	DOB	0	0	750.000	750.000
DET DANKE KONGO-ÆVENTYR	Peter Tygesen	Jørn Stjerneklar, P.Tygesen	Final Cut Productions		DOB	0	0	1.000.000	1.020.000
DET RØDE GULD		Signe Mølgaard	Bastard Film		DOB	0	0	280.000	280.000
EN OUTSIDERS VEJ	Claus Bohm, Neal Ashley Conrad	Claus Bohm	Magic Hour Films		DOB	0	95.000	0	95.000
FC BARCELONA CONFIDENTIAL		D. Hernández, J. Webster	Alea Television, Easy Film, JWC Productions		DOB	0	0	225.000	225.000
HVOR GÅR GRÆNSEN		Lars Feldballe Petersen	Film & TV Compagniet	X	DOB	0	0	500.000	500.000
KVINDER TIL SALG	Anja Dalhoff	Anja Dalhoff	Danish Doc Production		DOB	0	150.000	0	150.000
LIVET ER FOR KORT	Thomas Danielsson	Thomas Danielsson	Final Cut Productions		DOB	0	90.000	0	90.000
MANCATCHER	Phie Ambo	Phie Ambo	Cosmo Doc		DOB	0	190.000	0	320.000
MARILYN MAZUR	Christian Braad Thomsen	Christian Braad Thomsen	Kollektiv Film		DOB	0	0	700.000	750.000
ME AND MY NOSE	Mikkel Hede, Ziska Szemes	Ziska Szemes	Klassefilm		DOB	30.000	0	0	30.000
MIN CHADOR		A. M. Olsen, K. Forbert P.	Sfinx Film/TV		DOB	0	165.000	0	165.000
OM BØN OG DET HELLEGE	Marie Louise Lefèvre	Marie Louise Lefèvre	Magic Hour Films		DOB	0	100.000	0	100.000
PROSTITUTION BAG SLØRET		Nahid Persson	Cosmo Doc		DOB	0	0	450.000	450.000
PUNKT ROYAL	Kjeld Veirup	N. D. Rønsholdt, R. Schmidt			DOB	70.000	0	0	70.000
PÅ RYGGEN AF EN TIGER	Mette Rix	Mette Rix	Zentropa Entertainments15		DOB	0	90.000	0	90.000
RET ANTS		Jason Scheunemann	Magic Hour Films		DOB	0	395.000	0	395.000
SURRATIONAL CITYSCAPING I ...	Torben Skjødt Jensen	Torben Skjødt Jensen	Point Of No Return Productions		DOB	0	0	75.000	460.000
THE PRIZE OF THE POLE	Staffan Julen	Staffan Julen	Haslund Film	X	DOB	0	50.000	700.000	870.000
THE SWENKAS	Jeppe Rønne, Kim Leona	Jeppe Rønne	Cosmo Film		DOB	0	0	150.000	1.340.000
BØRGE RING	Jørgen Vestergaard	Jørgen Vestergaard	JV Film & TV	X	MH	0	0	300.000	358.293
CROSSING LINE		M. Bejmar, S.Aaberg Kærn	Cosmo Doc, Flying Enterprise Productions	X	MH	0	0	900.000	900.000
DET VAR ENGANG ET STOLT FLAG		Yoav Shamir	Zentropa Real	X	MH	0	0	450.000	450.000
HÆJIN	Lars Movin	Lars Movin	Plagiat Film		MH	0	0	150.000	180.000
PÅ VEJ TIL PARADIS		Suvi Andrea Helminen	Magic Hour Films	X	MH	0	0	800.000	800.000
SUPER 8 FORTÆLLINGER	Dorte Høeg Brask	Dorte Høeg Brask	Ovidia Film		MH	35.000	0	0	75.000
THE ERADICATION OF POLIO ...		Merete Borker	Jensen & Kompagni		MH	0	0	215.000	815.000
WHICH WITCH	Børge Ring	Børge Ring	CinÉTe Filmproduktie, Kudos	X	MH	0	0	450.000	450.000

DISTRIBUTION- & FORMIDLING / SPILLEFILM 18. AUG. - 9. DEC. 2004

LANCERINGSSTØTTE	BELØB
DAG OG NAT	100.000
EXIT POLL / Danske Spillefilm	410.000
INKASSO	580.000
KETCHUP EFFEKTEN	100.000
MIN SØSTERS BØRN I ÆGYPTEN	750.000
MÅGELATTER	56.750
NOI ALBINO	56.750
OH HAPPY DAY	700.000
POPULÆRMUSIK FRA VITTULA	100.000
SEA OF SILENCE	52.750
SILKEVEJEN	100.000

KOPISTØTTE	BELØB
AF BANEN	3.276
BRØDRE	192.804
CIRKELINE OG VERDENS MINDSTE ...	210.988
DAG OG NAT	3.893
FAKIREN FRA BILBAO	421.230
FAMILIEN GREGERSEN	27.971
FJERNT BAG MÅNEN	14.359
HIP HIP HORA/KETCHUP EFFEKTEN	22.248
INKASSO	312.023
KONGEKABALE	339.757
MIN SØSTERS BØRN I ÆGYPTEN	379.208
MÅGELATTER	44.090
NOI ALBINO	18.394
OH HAPPY DAY	198.076
OSKAR OG JOSEFINE	16.380
PUSHER II	234.479
SILKEVEJEN	35.652
TID TIL FORANDRING	22.047

DANSKE FESTIVALER	BELØB
Buffet for Visions of Europe	33.550
CIFF / Underskudsgaranti	150.000
Danish Adventure FF	30.000
Foreningen af Danske Festivaler	9.526
Jødisk FF	20.000
Odense FF/Scanning af ældre film	25.000

ARTCINEMA	BELØB
Filmporten Sæson 4	200.000

INTERNATIONAL FESTIVALSTØTTE	BELØB
ADAMS ÆBLER / FK	40.000
AF BANEN / FK	40.000
BRØDRE / Eng.Spansk FK	40.000
BRØDRE / Hamburg / Rejse	6.919
BRØDRE / Kopi 2	40.000
BRØDRE / London / Rejse	10.000
BRØDRE / San Sebastian FF	80.100
BRØDRE / Toronto IFF	96.500
CIRKELINE OG VERDENS MINDSTE... / FK	23.381
DAG OG NAT / FK	39.061
DAG OG NAT / San Sebastian FF	89.650
DAG OG NAT / Spansk FK	40.000
EFP / AFI Film Fest	12.085
EFP / Toronto IFF	14.874
FAKIREN FRA BILBAO / Cinekid / Rejse	5.000
FAKIREN FRA BILBAO / Kopi 1	40.000
FORBRYDELSER / Cuba / Rejse	24.993
FORBRYDELSER / Spansk / Prægning	6.600
KINAMAND / FK	40.000
KONGEKABALE / Locarno / Pr. matr.	1.518
KONGEKABALE / Locarno / Rejse	4.500
KONGEKABALE / Tysk.Fransk FK	901
LAD DE SMÅ BØRN / FK 2	40.000
LAD DE SMÅ BØRN / Spansk / Prægning	7.000
London FF / Ambassade	86.707
NORDKRAFT / FK	40.000
OPBRUD / FK	40.000
OSKAR & JOSEFINE / FK	40.000
PUSHER II / FK	40.000
REGEL NR. 1 / Chicago / Rejse	1.559
REGEL NR. 1 / Mannheim / Rejse	2.963
RETURN TO SENDER / Toronto IFF	100.000
SPRINGET / FK	40.000
STRINGS / Eng.Fransk FK	29.868
STRINGS / Venedig FF	146.250
TID TIL FORANDRING / Kopi 1	32.036
TÆL TIL 100 / Schlingel / Rejse	1.800
VILLA PARANOIA / FK	35.082
WILBUR / ITALIENSK / Taiwan / Rejse	10.000
ZAFIR / Chicago / Rejse	10.001

ANDRE LANCERINGSTILTAG	BELØB
Cartoon Forum 05	600.000
EDCF Kontingent 03	14.874
Jydsk Pædagog Seminar / EKKO	50.000

IMPORTSTØTTE	BELØB
BELZAC OG DEN LILLE KINESISKE ...	135.000
FIRE NUANCER AF BRUNT	135.000
JAGODA I SUPERMARKEDET	135.000
LOST EMBRACE	135.000
TA MINE ØJNE	9.135
TUSIND MÅNEDER	135.000

BIOGRAFMODERNISERING / ETABLERING	BELØB
Audience	250.000

DISTRIBUTION- & FORMIDLING / KORT- & DOKUMENTARFILM 18. AUG. - 9. DEC. 2004

INDKØB	BELØB
DRENGENE EFTER PIGERNE	12.490
IRAN BAG SLØRET	2.980
THE RETURN	30.000

KODA	BELØB
	507.302

PROJEKT	BELØB
BILLEDER FRA RUE DAGUERRE	9.410
BINKE KAN IKKE FLYVE	20.000

KOPISTØTTE	BELØB
KYSS	35.000
MIN MORFARS MORDER	147.000
THE SWENKAS	300.000
URGE	1.580

LANCERINGSSTØTTE	BELØB
AF FÆDRENE JORD	120.000
BAG BJERGENE	1.846
DOGUMENTARY - 6 FILM	12.000
EN FAMILIE I KRIG	55.000
HOMULUS SPECTACULUS	20.000
JERUSALEM MIN ELSKEDE	5.640
KORRESPONDENTEN	44.000
KØBENHAVNERFORTOLKNINGEN	70.522
LEVENDE MIRAKLER	21.000
MIN MORFARS MORDER	100.000
ODINS ØJE	9.945
REJSEN PÅ OPHAVET	41.500
SKITSER TIL PORTRÆT AF EN MALER	76.000
SORT SOL - 422 DAGE I DYBET	100.000
STORVASK	17.650

DANSKE FESTIVALER	BELØB
Cosmic Zoom FF 05	62.000
Århus FF / Underskudsg.	50.000

INTERNATIONAL FESTIVALSTØTTE	BELØB
ARIF HOSSEIN / Tornbjerg / Chicago FF	5.412
BIERNES BY / Hodell-Torne / IDFA	3.838
DE FEM BENSPEJND / Academy Award	69.049
DESCENT / Matthiesen+La Cour / Milano	2.911
DEM DEROVRE... / Szemes / Nordisk P.	3.037
DEN TYSKE HEMMELIGHED / Blohm / IDFA	1.197
DEN TYSKE HEMMELIGHED / FK	63.875
DEN TYSKE HEMMELIG. / Johansson / IDFA	4.551
DESCENT / Matthiesen / Nordisk P.	3.697
ELSKER DU MIG? / FK	13.125
EN FEMMER / Dzmidzic / Tirana FF	3.828
GET A LIFE / FK	16.563
GET A LIFE / Klint / IDA	2.123
HAPPY NOW / Aspöck / Nordisk P.	4.842
HAPPY NOW / FK	2.980
HVEM DU END ER / FK	6.828
INVISIBLE / Close / FK	18.588
INVISIBLE / FK	1.431
INVISIBLE / Wellendorf / Int. Mediekunst	1.197
JERUSALEM MIN ... / Rønde / Bergen FF	2.394
JERUSALEM MIN ... / Rønde / Nordisk P.	2.740
JERUSALEM MIN ... / Rønde / Taiwan FF	3.997
KØBENHAVNERFORTOLKNINGER / FK	12.369
LANDET I TÅGEN / Helminen / Tehran FF	5.141
LAUGES KAT / FK	15.502
LAUGES KAT / Rosendahl / Berlin FF	6.267
LOUISE & PAPA'YA / Splidsboel / IDFA	2.336
LUFTRØRET PÅ EN MAISPLANTE / FK	7.988
MED RET TIL AT DRÆBE / Henriksen / Lübeck	1.197
MED RET TIL AT DRÆBE / Øvig / Lübeck	1.197
MELANCHOLIA / Andersen / Venedig FF	2.982
MELLEMURUM / Cogez / Nordisk P.	3.495
MIN MORFARS MORDER / FK	11.395
MIN MORFARS... / Krogh-Fauli / Nordisk P.	8.594
REJSEN PÅ OPHAVET / FK	38.608
SURRATIONAL CITYSCAPING / FK	10.297
THE SWENKAS / Rønde / IDFA	2.030
THE WILD EAST / Haslund / One World FF	2.247
TINTIN / Østergaard / Sheffield FF	7.070
VED SIDEN AF VEJEN / FK	6.375
VENTER PÅ JOE / Bendtzen / Milano	4.932

DISTRIBUTION- & FORMIDLING / CENTER FOR BØRNE- OG UNGDOMSFILM 18. AUG. - 9. DEC. 2004

PROJEKT	BELØB
EDN / Junior Doc.	30.000
EKKO / DVD Distribution	50.000
Gudhjem Børne FF	15.000
Projekt ANIMA	150.000
Århus FF / Visning af kortfilm	23.418

ALMEN STØTTE / 18. AUGUST - 9. DECEMBER 2004

PROJEKT	BELØB
"On Directing Film" / David Mamet	11.000
Berlinale Talent Campus / Richter	10.000
Berlin-Symfonier Athelas Sinfietta	25.000
Dansk Filmfotograf Forbund Jubilæum	15.000
Danske Filminstruktører / Seminar	10.000
Danske Filmklubber / Driftstilsikud	80.000
EDN Workshop / Dyejkær	15.000
Exit / Depuis / Reykjavik	2.573
Int. Congress of Cinematograph	10.000
MandagsDokumentar	3.000
Nord. Panorama / Kjægaard / Reykjavik	4.196
North by Northwest	210.000
Post-Production Supervisors Course	10.000
ROCKET BROS / Christensen / Reykjavik	1.700
SOVER DU / Mikkelsen / Reykjavik	1.700
Steen Tue Müller / Roos Prisen	25.000
Tema om Dok.film / Mediefabrikken	40.000
VISIONS OF EUROPE / MO / Zentropa	30.000

DFI BOGEN NYT

DFI-BOGEN 2005

udkommer 28. december og sendes til alle personer og firmaer i bogen.

Flere eksemplarer kan købes i Cinematekets Bog- og Videohandel eller via dfibogen@dfi.dk.

RETTELSER

DFI-bogens netversion opdateres løbende. Husk derfor året rundt at melde ny adresse og andre ændringer til redaktionen.

Send via www.dfibogen.dk, e-mail eller brev.

KONTAKT OS HER

DFI-Bogen, Det Danske Filminstitut, Gothersgade 55, 1123 København K
 tf. 3374 3474
 fax 3374 3401, eller dfibogen@dfi.dk.

WWW.DFIBOGEN.DK

**JANUAR 2005
 CINEMATEKET
 DET DANSKE FILMINSTITUT**

**GHITA NØRBY 70 ÅR
 FILMEN OG LYSTEN
 SEX PÅ STRIMLERNE
 CINEMA 16
 SJÆLDENHEDER FRA DEN AMR.
 UNDERGRUNDSFILMKLUB
 GETURKT
 UNGE TYRKERE LAVER FILM
 JØDISK FILMFESTIVAL**

Tir-søn / 12.00 - 22.00

SULT - Café & Restaurant
 Tir-lør / 12.00 - 24.00
 Søn / 12.00 - 22.00
 Man / lukket

Gothersgade 55, tel 3374 3412
 Hent programmet i Cinemateket
 eller se www.dfi.dk

KALENDER DECEMBER 2004- MAJ 2005

DECEMBER

CINEMATEKET	FILMSERIER: FRANK TASHLIN, ANIMATION FOR VOKSNE, NY ITALIENS FILM, ANG LEE, FRA ALLE OS TIL ALLE JER, ADVENTURE FILM FESTIVAL, ARKIMOVJ - FILM OG ARKITEKTUR
25.12	'PUSHER II' AF NICOLAS WINDING REFN HAR PREMIERE
25.12	'FAKIREN FRA BILBAO' AF PETER FLINTH HAR PREMIERE

JANUAR

CINEMATEKET	FILMSERIER: GHITA NØRBY 70 ÅR, FILMEN OG LYSTEN, CINEMA 16 - AMOS VOGEL, GETÛRKT (UNGE TYRKERE LAVER FILM), JØDISK FILMFESTIVAL
07.01	'STORE PLANER' AF JESPER W. HAR PREMIERE
16.01	ROBERT-FEST, BASE CAMP, KØBENHAVN/ WWW.FILMAKADEMIET.DK
20.01 - 30.01	SUNDANCE FILM FESTIVAL, USA/ WWW.SUNDANCE.ORG
25.01	GOLDEN GLOBES AWARDS, USA/ WWW.THEGOLDENGLLOBES.ORG
25.01	OSCAR-NOMINERINGER OFFENTLIGGØRES/ WWW.OSCAR.COM
26.01 - 06.02	GÖTEBORG FILM FESTIVAL, SVERIGE/ WWW.GÖTEBORG.FILMFESTIVAL.ORG
26.01 - 06.02	INTERNATIONAL FILM FESTIVAL ROTTERDAM, HOLLAND/ WWW.IFFROTTERDAM.NL
28.01	'ANKLAGET' AF JACOB THUESEN HAR PREMIERE
28.01 - 05.02	CLERMONT-FERRAND SHORT FILM FESTIVAL, FRANKRIG/ HTTP://CLERMONT-FILMFEST.COM

FEBRUAR

CINEMATEKET	FILMSERIER: HONG KONG FILM PANORAMA, DANSK FILM 2004, FILMHISTORIEN FRA A TIL Z (HOLLYWOOD EFTER ANDEN VERDENSKRIG)
04.02	'DEAR WENDY' AF THOMAS VINTERBERG HAR PREMIERE
04.02 - 06.02	COSMIC ZOOM FILMFESTIVAL, KØBENHAVN, CHRISTIANSHAVN, HAL D/ WWW.COSMICZOOM.DK
10.02 - 20.02	INTERNATIONAL FILM FESTIVAL BERLIN, TYSKLAND/ WWW.BERLINALE.DE
11.02	'OSKAR OG JOSEFINE' AF CARSTEN MYLLEUP HAR PREMIERE
11.02	'SOLKONGEN' AF TOMAS VILLUM JENSEN HAR PREMIERE
25.02	'SPRINGET' AF HENNING CARLSEN HAR PREMIERE
27.02	BODILFEST, IMPERIAL, KØBENHAVN/ WWW.FILMKRITIK.DK/BODIL.HTML
27.02	UDELING AF ACADEMY AWARDS, LOS ANGELES, USA/ WWW.OSCAR.COM
28.02 - 18.03	SALAAM DK - FLERKULTUREL FILMFESTIVAL, STORKØBENHAVN/ WWW.SALAAM.DK

MARTS

04.03	'NORDKRAFT' AF OLE CHRISTIAN MADSEN HAR PREMIERE
04.03 - 13.03	CINÉMA DU RÉEL, PARIS/ WWW.BPL.FR
08.03 - 13.03	BUFF 2004 - INTERNATIONAL BØRNE- OG UNGDOMSFILMFESTIVAL I MALMØ/ WWW.BUFF.SE
09.03 - 13.03	TAMPERE INTERNATIONAL SHORT FILM FESTIVAL, FINLAND/ WWW.TAMPEREFILMFESTIVAL.FI
09.03 - 20.03	NORDISK FILMFESTIVAL, ROUEN, FRANKRIG/ WWW.FESTIVAL-CINEMA-NORDIQUE.ASSO.FR
11.03	'AF BANEN' AF MARTIN HAGBJER HAR PREMIERE
11.03	'UNGE ANDERSEN' AF RUMLE HAMMERICH HAR PREMIERE
18.03	'DEN STORE DAG' AF MORTEN ARNFRED HAR PREMIERE

APRIL

01.04 - 15.04	NATFILMFESTIVAL/ WWW.NATFILM.DK
01.04	'KINAMAND' AF HENRIK RUBEN GENZ HAR PREMIERE
01.04 - 17.04	NATFILM FESTIVAL, ÅRHUS, ODENSE OG AALBORG/ WWW.NATFILM.DK
09.04 - 10.04	MIP DOC, CANNES/ WWW.MIPTV.COM
11.04 - 15.04	MIP TV, CANNES/ WWW.MIPTV.COM
15.04	'ADAMS ÆBLER' AF ANDERS THOMAS JENSEN HAR PREMIERE
18.04 - 24.04	NYON VISIONS DU RÉEL/ WWW.VISIONSDUREEL.CH
22.04 - 01.05	HOT DOCS CANADIAN INTERNATIONAL DOCUMENTARY FESTIVAL, TORONTO/ WWW.HOTDOCS.CA

MAJ

05.05 - 10.05	OBERHAUSEN INTERNATIONAL SHORT FILM FESTIVAL/ WWW.KURZFILMTAGE.DE
12.05 - 23.05	CANNES FESTIVAL, FRANKRIG/ WWW.FESTIVAL-CANNES.FR
13.05	'VOKSNE MENNESKER' AF DAGUR KÁRI HAR PREMIERE
20.05	'OPBRUD' AF JACOB GRØNLYKKE HAR PREMIERE

SALAAM DK

Kulturmøder i biografmørket! 28. februar - 18. marts 2005 Storkøbenhavn

Salaam DK - Flerkulturel Filmfestival sætter fokus på temaer i den moderne, flerkulturelle verden.

Med film fra vidt forskellige kulturer og debat med ressourcepersoner skaber festivalen forum for en nuanceret debat om integration og kulturmøder.

Salaam DK blev en stor succes i 2004 og vender tilbage i 2005 - denne gang med et program, der primært er for skoler. Skoleelever får mulighed for at møde hinanden i biografmørket - med spotlight på interkulturel forståelse og den globale dimension. Blandt festivalens temaer er "kærlighed med og uden grænser", "livet i ghettoer", "racisme & tolerance", "Islam & Vesten" og "børneliv i u-lande". Salaam DK udvider filmoplevelsen med særlige gæster og debat og tilbyder undervisningsmaterialer til

filmene. I forbindelse med festivalen præsenterer Det Danske Filminstitut temapakken "Kulturmøder", der ligeledes består af film og tilhørende undervisningsmaterialer. Disse og mange af festivalens øvrige film vil være tilgængelige i skoledistribution.

Ud over skoleprogrammet vil festivalen lave en række offentlige arrangementer, som det er håbet, at også skoleelevernes familier vil komme til.

Det er Salaam DKs ambition efterfølgende at komme ud i provinsen med sit skoleprogram.

I 2006 vender Salaam DK tilbage som en større og mere internationalt orienteret festival.

Yderligere information - fra januar - på:
www.salaam.dk &
www.undervisning.dfi.dk
Kontakt: festivalleder Thomas Henriksen,
thomas@salaam.dk

COSMIC ZOOM FESTIVAL 2005

Danmarks største eksperimenterende kort- og animationsfilmfestival løber for 6. gang af stabelen 4. til 6. februar 2005 i HAL D på Christianshavn i København. Udover et filmprogram proppet med overraskende og sjældne filmoplevelser, afholder Cosmic Zoom traditionen tro årets store filmkonkurrence for den danske filmundergrund.

KATEGORIER OG KRAV

Der vil blive uddelt priser i kategorierne kortfilm og animationsfilm. I konkurrencen lægges der vægt på originalitet, vovemod og knapt så meget på, om filmene har et teknisk og professionelt højt niveau.

JURY

De sidste års Cosmic Zoom-konkurrencer har været en stor succes. Sidste år modtog Cosmic Zoom over 150 film, som blev bedømt af en jury bestående af etablerede filminstruktører og branchefolk. I juryen har bl.a. siddet filminstruktørerne Lotte Svendsen, Jytte Rex, Christian Braad Thomsen og Christina Rosendahl samt animationsfolk som Anders Morgen-thaler, Gunnar Wille, Flemming Quist Møller og den verdenskendte animator Lejf Marcussen.